

“คะแนนที่ถูกจัดการ”

ระหว่างการรายงานผลการเลือกตั้ง '62

เสร็จสมบูรณ์ 31 ธันวาคม 2562
เผยแพร่ครั้งแรก 6 มกราคม 2563

ข้อมูลและระบบจัดการข้อมูล จาก ELECT.in.th

ทีมงานเรียบเรียงข้อมูล

ยิ่งชีพ อัชฌานนท์

นลินี มาลีบุญกุล

ชนากานต์ ร่องจิก

จุฑารัตน์ กุลตัญจิกจา

ผู้เขียนรายงาน

ยิ่งชีพ อัชฌานนท์

นลินี มาลีบุญกุล

จัดรูปเล่ม

จุฑารัตน์ กุลตัญจิกจา

หาสาเหตุเบื้องหลังผลการเลือกตั้ง '62 จากตัวเลข “เท่าที่มี”

การจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในปี 2562 มีเรื่องอื้อฉาวในทางลบมากมาย ตั้งแต่การจัดการเลือกตั้งล่วงหน้า การเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรก็พบเหตุวุ่นวาย ทั้งการแจกบัตรเลือกตั้งผิดเขต การต่อคิวยาวนาน การปรากฏชื่อผู้สมัครที่ถูกตัดสิทธิไปแล้ว ฯลฯ

และเมื่อถึงวันเลือกตั้ง 24 มีนาคม 2562 ก็เกิดภาพที่กระทบต่อความน่าเชื่อถือของการเลือกตั้งมากมาย ทั้งภาพถ่ายภาพนับคะแนนที่รวมคะแนนผิด คลิปวิดีโอบันทึกการขานคะแนนผิด หรือกรณีที่ปรากฏจำนวนบัตรเลือกตั้งมากกว่าผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือที่เรียกกันติดปากว่า “บัตรเขย่ง” ซึ่งปรากฏการณ์ทั้งหลาย กกต. ไม่เคยพยายามชี้แจงว่ามีกระบวนการตรวจสอบเพื่อแก้ไขอย่างจริงจังแล้วหรือไม่ อย่างไร

ส่วนที่อยู่ในความทรงจำอย่างชัดเจนที่สุด คือ การรายงานผลคะแนนแบบ Real Time ในคืนวันเลือกตั้งที่กินเวลายาวนานและผลแพ้ชนะก็พลิกไปพลิกมาอยู่ตลอดจนกระทั่งช่วงสายของวันรุ่งขึ้น ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่แปลกประหลาดมากเทียบกับการรายงานผลการเลือกตั้งที่เคยเกิดขึ้นในประเทศไทย

ก่อนเริ่มลงมือทำรายงานฉบับนี้เราเฝ้ารอการเปิดเผย “ผลคะแนนรายหน่วย” เพื่อตรวจสอบว่า มีสิ่งใดผิดปกติเกิดขึ้นในระหว่างการรวมคะแนนและประกาศคะแนนหรือไม่ ด้านกกต.ชี้แจงว่า “ผู้มีส่วนได้เสีย” ซึ่งหมายถึงพรรคการเมืองที่ลงสมัคร สามารถขอดูคะแนนรายหน่วยได้จากสำนักงาน กกต.ประจำจังหวัดทุกจังหวัด หมายความว่า หากต้องการคะแนนทั้งประเทศก็ต้องไปขอจากสำนักงานจังหวัด ทั้ง 77 แห่งจึงจะได้ข้อมูลครบ จนถึงสิ้นปี 2562 ประชาชนก็ยังไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลชุดนี้ได้

ข้อมูลเท่าที่มีอยู่แล้วในมือโดยไม่ต้องรอ กกต.หยิบยื่นให้เพิ่มเติม คือ ข้อมูลการรายงานผลคะแนนแบบ Real Time ที่ทางกกต. ทายอส่งให้กับสื่อมวลชน เริ่มตั้งแต่ช่วงเย็นของวันที่ 24 มีนาคม 2562 หลังปิดหีบเลือกตั้ง ต่อเนื่องถึงช่วงสายของวันที่ 25 มีนาคม 2562 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงคะแนนที่ค่อยๆ เพิ่มขึ้นหรือลดลงของผู้สมัคร ส.ส. ทั้ง 11,181 คน ตามเวลาที่มีการอัปเดตจาก กกต. รวมแล้วเป็นตัวเลขมากกว่า 1,000,000 ตัว โดยทีมนักคอมพิวเตอร์จาก ELECT.in.th ได้จัดเรียงตัวเลขเหล่านี้ให้อยู่ในรูปแบบตาราง Excel และกราฟ Data Studio ที่ดูง่ายขึ้น

เพื่อจะพยายามตอบคำถามว่า มีอะไรเกิดขึ้นในระหว่างการรายงานผลคะแนนที่ทำให้ใช้เวลานานผิดปกติ และอะไรเป็นสาเหตุให้ผลแพ้ชนะถึงพลิกกลับไปกลับมาได้ตลอดทั้งคืน เราจึงเปิดข้อมูลตัวเลขเหล่านั้นขึ้นมาหาข้อสังเกต วิเคราะห์ และแจกแจง ออกมาเป็นรายงานฉบับนี้

แม้ข้อมูลและข้อสังเกตเท่าที่มีจะไม่ได้ชี้ให้เห็นว่า มีการทุจริตการเลือกตั้งหรือไม่ และใครได้ประโยชน์ ซึ่งเป็นสิ่งที่หลายคนอาจอยากได้ยินที่สุด แต่พร้อมกันกับรายงานฉบับนี้ เราก็ได้เผยแพร่ข้อมูลดิบเป็นผลคะแนนที่ กกต. ส่งให้กับสื่อมวลชนแบบ Real Time ในรูปแบบที่ดูง่ายควบคู่กันด้วย เพื่อให้ทุกคนสามารถนำข้อมูลดิบเท่าที่มีไปค้นคว้าและวิเคราะห์ต่อกันเองได้ โดยเชื่อมั่นว่า การตรวจสอบจากสาธารณชนนั้นสำคัญและมีความหมายมากที่สุด ที่จะสร้างการเลือกตั้งที่โปร่งใสและได้ผลเป็นที่ยอมรับให้เกิดขึ้นได้จริง

สารบัญ

1. ลำดับการรายงาน ผลคะแนน	1	2. การปรับลดผลคะแนน	23
• คะแนนที่รายงานในเวลา 21.30 น. เป็นแค่ 66.51% เท่านั้น	3	• คะแนนถูกแก้ไขให้ ลดลงหลังรายงานแล้ว มีทั้งที่อ้าง ข้อผิดพลาด และที่ไร้คำอธิบาย	24
• คะแนนอันดับสี่เพิ่งรายงาน หลัง 22.30 น.	8	• ผู้สมัครอีกหลายคนที่คะแนน ลดลงโดยไม่มีคำอธิบาย	35
• ประสิทธิภาพสุดตื่นเต้น ลุ้น ผลเลือกตั้งพลิกขึ้นลงตลอดทั้งคืน	16	• บางเขตเลือกตั้งผู้สมัครถูก ปรับลดคะแนนเกือบทุกคน	39
3. ช่องว่างของคะแนน 94% กับ 100%	41	4. บทสรุปและข้อเสนอแนะ	54
• กกต.ออกระเบียบมาเอง เพื่อจะประกาศคะแนนแค่ 94%	42		
• ผู้สมัคร 320 คน คะแนน ลด 100% ได้น้อยกว่า 94%	43		
• ผู้สมัคร 387 คน คะแนนพุ่ง ผิดปกติ มากกว่า 25%	47		

บทที่ 1

ลำดับ

การรายงาน

ผลคะแนน

คะแนนถูก “จัดการ” ก่อนส่งให้สื่อ จึงมาล่าช้า และพลิกไปพลิกมา

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2562 และกระบวนการรายงานผลของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ผ่านสื่อต่างๆ ก่อให้เกิดความสงสัยถึงการทำงานของ กกต.อย่างมาก เพราะการรายงานผลเป็นไปอย่างล่าช้า จำนวนเก้าอี้ ส.ส.แบบแบ่งเขตยังคงเปลี่ยนแปลงจนถึงช่วงดึกและช่วงเช้าของวันถัดไป ซึ่งแตกต่างจากการติดตามผลการเลือกตั้งครั้งอื่นๆ ที่จะทราบผลอย่างคร่าวๆ ได้ในเวลาประมาณ 2 - 3 ชั่วโมง

พ.ต.อ.จรุงวิทย์ ภุมมา เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง แถลงก่อนการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2562 เรื่องความพร้อมสำหรับการจัดการเลือกตั้งว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประสานความร่วมมือกับสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล และสมาคมโทรทัศนระบบดิจิทัล (ประเทศไทย) เพื่อรายงานผลคะแนนการเลือกตั้งอย่างไม่เป็นทางการผ่านแอปพลิเคชัน Rapid Report ที่สามารถติดตามผลการเลือกตั้งได้แบบ Real Time คาดว่าประชาชนจะสามารถทราบผลการนับคะแนนได้ภายในเวลา 3 ชั่วโมงหลังจากปิดหีบเลือกตั้ง

การทำงานของแอปพลิเคชัน Rapid Report ที่วันนั้น เจ้าหน้าที่ของ กกต. ประจำหน่วยเลือกตั้ง 92,320 หน่วยทั่วประเทศ จะมีหน้าที่กรอกผลคะแนนจากหน่วยของตัวเองรวมทั้งจำนวนผู้มาใช้สิทธิเข้าไปในระบบของแอปพลิเคชันทันทีหลังการนับคะแนนในแต่ละหน่วยเสร็จสิ้นและคะแนนเหล่านี้ก็จะส่งไปยัง กกต.ส่วนกลาง รวมทั้งส่งต่อไปยังสื่อมวลชน เพื่อรายงานผลคะแนนแบบ Real Time ต่อประชาชน

ดังนั้นเมื่อปี 2562 กกต.ได้ใช้เทคโนโลยีนี้เข้ามาช่วยในการรายงานผลคะแนนจึงคาดหมายกันว่า แต่ละหน่วยเลือกตั้งซึ่งมีผู้มาใช้สิทธิหลักร้อยละจะใช้เวลา นับคะแนนไม่เกิน 2 - 3 ชั่วโมง และสามารถรายงานผลด้วยแอปพลิเคชันได้อย่างรวดเร็ว โดยระบบจะทำหน้าที่รวมคะแนนจากแต่ละหน่วยเข้าด้วยกัน ซึ่งมีโอกาสผิดพลาดน้อยมาก และเมื่อหน่วยเลือกตั้งส่วนใหญ่ที่ไม่มีข้อร้องเรียนเรื่องการทุจริต สามารถรายงานผลเข้าสู่ระบบได้ภายในเวลา 2-3 ชั่วโมงนับตั้งแต่ปิดหีบเลือกตั้งในเวลา 17.00 น. ไม่เกิน 21.00 น. ประชาชนก็น่าจะได้ทราบผลการเลือกตั้งเกือบทั้งหมด ไม่น่าจะมีการรายงานผลที่ล่าช้าไปกว่าเวลานั้น หรือหากบางหน่วยมีข้อผิดพลาดบ้างทำให้รายงานผลคะแนนได้ช้า ก็เป็นเพียงส่วนน้อยที่ไม่กระทบต่อผลแพ้ชนะมากนักและต้องมีคำอธิบายที่เหมาะสม

และเมื่อเลขาธิการ กกต.ก็ได้ประกาศว่า จะทราบผลได้ภายใน 3 ชั่วโมง ก่อนวันเลือกตั้ง ประชาชนจึงต่างคาดหมายว่า ภายในช่วงเวลา 20.00 - 21.00 น. ก็จะได้ทราบผลคะแนนการเลือกตั้งอย่างไม่เป็นทางการ และมองเห็นอนาคตทางการเมืองข้างหน้าของประเทศได้แล้ว แต่ผลที่เกิดขึ้นไม่เป็นเช่นนั้น

คะแนนที่รายงานในเวลา 21.30 น. เป็นแค่ 66.51% เท่านั้น

ในวันที่ 24 มีนาคม 2562 หลังปิดหีบเลือกตั้ง เจ้าหน้าที่แต่ละหน่วยก็เริ่มนับคะแนน เมื่อนับเสร็จและตรวจสอบความถูกต้องแล้วก็จะรายงานผลผ่านแอปพลิเคชัน RapidReport ประชาชนที่เฝ้ารอติดตามผลการเลือกตั้งก็เฝ้าติดตามผ่านทางช่องทางของสื่อมวลชน

จนถึงเวลาประมาณ 21.30 น. ผลการเลือกตั้งก็ยังไม่นิ่งจำนวน ส.ว. ที่แต่ละพรรคการเมือง ได้รับจากระบบแบ่งเขตก็ยังเปลี่ยนแปลงขึ้นลงอยู่หลายเขต ในช่วงดังกล่าว อิทธิพร บุญประคอง ประธาน กกต. แถลงต่อสาธารณะว่า ยังไม่สามารถเปิดเผยผลคะแนน 95% อย่างไม่เป็นทางการ ภายในวันนี้ได้ โดยในเวลาประมาณ 21.30 น. ทาง กกต. นับคะแนนได้เสร็จสิ้นไปแล้ว 90% ก่อนรับปากว่าในวันพรุ่งนี้จะมีการแถลงข่าวสรุปผลการลงคะแนนเลือกตั้งอย่างไม่เป็นทางการอีกครั้งหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่สื่อมวลชนได้รับมาจากระบบของ กกต. พบว่า เมื่อถึงเวลาประมาณ 21.30 น. แม้ประธาน กกต. จะแถลงว่า นับคะแนนเสร็จไป 90% แล้ว แต่คะแนนที่ถูกส่งให้สื่อมวลชนนำไปรายงานได้ คิดเป็นประมาณ 66.51% เท่านั้น โดยนับถึงเวลาประมาณ 21.30 น. มีคะแนนที่ถูกรายงานเข้ามาในระบบทั้งสิ้น 23,634,931 คะแนน จากจำนวนบัตรดีในการเลือกตั้งครั้งนี้ทั้งหมด 35,532,645 ใบ ไม่ใช่คะแนน 90% ตามที่ประธาน กกต. แจ้งว่านับไปแล้ว

เป็นไปได้ว่า ประธาน กกต. เข้าใจผิดในปริมาณคะแนนที่นับเสร็จแล้ว หรือหากประธาน กกต. เข้าใจถูกก็หมายความว่า มีการนับคะแนนเสร็จไปแล้ว 90% จริงแต่คะแนนที่ถูกนับเสร็จแล้ว ไม่ได้ถูกรายงานผลไปยังสื่อมวลชนทันที แต่คะแนนถูกจัดการและถูกเลือกมารายงานเพียงบางส่วนเท่านั้น

ตารางแสดงปริมาณคะแนนที่ถูกรายงานไปยังสื่อมวลชน ตามช่วงเวลา

เวลา	17.30 น.	18.00 น.	18.30 น.	19.00 น.	19.30 น.	20.00 น.	20.30 น.	21.00 น.	21.30 น.
คะแนนดิบ	775,970	0	0	5,270,615	4,364,303	4,585,649	1,444,859	4,033,294	3,160,241
เปอร์เซ็นต์	2.18%	0	0	14.83%	12.28%	12.91%	4.07%	11.35%	8.89%

17.00 - 18.00 น. ชั่วโมงแรกคะแนนมาเร็วผิดปกติในหลายเขต

ในทางปฏิบัติ หลังปิดหีบเลือกตั้งในเวลา 17.00 น. ตรง กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งก็จะเริ่มนับคะแนนจากหีบบัตรเลือกตั้งในหน่วยนั้นๆ ซึ่งแต่ละหน่วยมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งประมาณ 500 - 600 คน และน่าจะมีบัตรให้นับประมาณ 300 - 400 ใบ จำนวนนี้ไม่แน่นอนอาจแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับแต่ละพื้นที่ เมื่อกรรมการประจำหน่วยนับคะแนนเสร็จ ก็จะต้องตรวจสอบความถูกต้อง ตรวจสอบว่า คะแนนทั้งหมดที่นับได้ตรงกับจำนวนผู้มาใช้สิทธิ และนับจำนวนบัตรเลือกตั้งที่เหลืออยู่ให้ตรงกับผลลบของจำนวนบัตรที่รับมากับจำนวนผู้มาใช้สิทธิ

เมื่อสรุปคะแนนว่าถูกต้องแล้ว ก็จะรายงานผลทางแอปพลิเคชัน แต่หากสรุปแล้วพบข้อผิดพลาด ก็อาจต้องนับจำนวนบัตรเลือกตั้งซ้ำ หรือนับคะแนนใหม่ในหน่วยเลือกตั้งนั้นๆ

สำหรับการนับคะแนนในหน่วยเลือกตั้งส่วนใหญ่ก็จะใช้เวลามากกว่าหนึ่งชั่วโมง เสร็จสิ้นในเวลาประมาณ 18.30 - 19.30 น. และใช้เวลาอีกสักช่วงหนึ่งเพื่อรวมคะแนน ตรวจสอบความถูกต้อง และรายงานผลเข้าสู่ระบบ จึงเป็นปรากฏการณ์ปกติที่คาดหมายได้ว่า คะแนนส่วนใหญ่จะถูกรายงานเข้าสู่ระบบในช่วงเวลาประมาณ 19.30 - 20.30 น.

จากข้อมูลที่สื่อมวลชนได้รับมาจากระบบของ กกต. พบว่า มีคะแนนที่เริ่มถูกรายงานเข้าสู่ระบบทันทีในเวลาไม่ถึงหนึ่งชั่วโมงหลังปิดหีบเลือกตั้ง คือ ตั้งแต่เวลาประมาณ 17.30 - 18.00 น. รวมแล้ว 775,970 คะแนน หรือประมาณ 2.18% ของจำนวนบัตรเลือกตั้งทั้งหมด ซึ่งถือเป็นการรายงานคะแนนที่เร็วมาก เพราะหน่วยเลือกตั้งส่วนใหญ่ไม่น่าจะนับคะแนนและตรวจสอบความถูกต้องได้เสร็จภายในเวลา 1 ชั่วโมง คะแนนที่เข้ามาในช่วงเวลานี้อาจจะมาได้จากหน่วยเลือกตั้งที่มีผู้มีสิทธิ น้อยมาก หรือมีผู้มาใช้สิทธิ น้อยมาก ไม่เกิน 100 - 150 คนต่อหน่วย จึงสามารถนับคะแนนและสรุปคะแนนได้เร็วพอ

จากข้อมูลกลับพบว่า ผู้สมัครอย่างน้อย 7,270 คน จากทั้งหมด 11,181 คน มีคะแนนถูก รายงานเข้ามาในระบบก่อนเวลา 18.00 น. และหลังจากนั้นคะแนนของทุกคนก็เว้นช่วงว่างไปไม่มี รายงานเข้ามาอีกเป็นเวลา 2 - 3 ชั่วโมง ในเขตเลือกตั้งที่มีรายงานคะแนนเข้ามาในช่วงเวลานี้ก็จะมีคะแนนของผู้สมัครหลายคนมาพร้อมๆ กัน ขณะที่บางเขตเลือกตั้งไม่มีรายงานคะแนนของผู้สมัครคนใดมาถึงในช่วงก่อนเวลา 18.00 น. เลยแม้แต่คนเดียว

ผู้สมัครที่มีคะแนนถูก รายงานเข้ามาในระบบก่อนเวลาประมาณ 18.00 น. สูงสุด 10 อันดับ แรกล้วนเป็นผู้สมัครที่ชนะการเลือกตั้งในเขตนั้นทั้งสิ้น ตามที่ปรากฏในตาราง

ตารางแสดงผู้สมัครที่มีคะแนนถูก รายงานภายในหนึ่งชั่วโมงแรกสูงสุดสิบอันดับ

จังหวัด	เขต	พรรคการเมือง	ผู้สมัคร	คะแนนก่อน 18.00 น.
อุทัยธานี	1	ภูมิใจไทย	นายเจเศรษฐ์ ไทยเศรษฐ์	8,495
ศรีสะเกษ	7	ภูมิใจไทย	นายอาสาพลธ์ สรรณไตรภาพ	6,925
นครนายก	1	เพื่อไทย	นายวุฒิชัย กิตติธเนศวร	6,861
ศรีสะเกษ	8	เพื่อไทย	นางผ่องศรี แซ่จิ่ง	6,441
ร้อยเอ็ด	5	เพื่อไทย	นางสาวจิราพร สิ้นธุ์ไพร	5,779
ร้อยเอ็ด	4	เพื่อไทย	นายนิรันดร์ นาเมืองรักษ์	4,967
นครราชสีมา	6	พลังประชารัฐ	นายอริรัฐ รัตนเศรษฐ์	4,066
น่าน	2	เพื่อไทย	นายชลน่าน ศรีแก้ว	3,796
ร้อยเอ็ด	6	เพื่อไทย	นายกิตติ สมทรัพย์	3,792
บุรีรัมย์	5	ภูมิใจไทย	นายอดิพงษ์ ฐิติพิทยา	3,788

17.30 - 21.30 น. อัตราการเข้าของคะแนนไม่เท่ากัน มีเข้าเร็วและมีเว้นว่าง

หลังจากคะแนนเข้ามาชุดใหญ่ตั้งแต่ก่อนครบหนึ่งชั่วโมงหลังปิดหีบแล้ว ช่วงเวลาระหว่าง 17.30 – 19.00 น. กลับไม่มีการเพิ่มขึ้น หรือการรายงานคะแนนเลือกตั้งเข้ามาในระบบอีกเลย กระทั่งหลังเวลาประมาณ 19.00 น. จึงมีการส่งผลคะแนนเข้ามาอีกครั้ง โดยคะแนนรวมจากทุกเขตเลือกตั้งที่ถูกรายงานเข้ามาในระบบในเวลาประมาณ 19.00 น. นี้เท่ากับ 5,270,615 คะแนน หรือคิดเป็น 14.83% ของจำนวนบัตรดีทั้งหมด

หลังจากนั้นคะแนนก็ทยอยถูกส่งเข้ามาในระบบอย่างต่อเนื่อง

ในช่วงเวลาประมาณ 19.30 - 20.00 น. มีคะแนนที่ถูกรายงานจากทุกเขตเลือกตั้งรวม 4,364,303 คะแนน คิดเป็น 12.28% ของจำนวนบัตรดีทั้งหมด

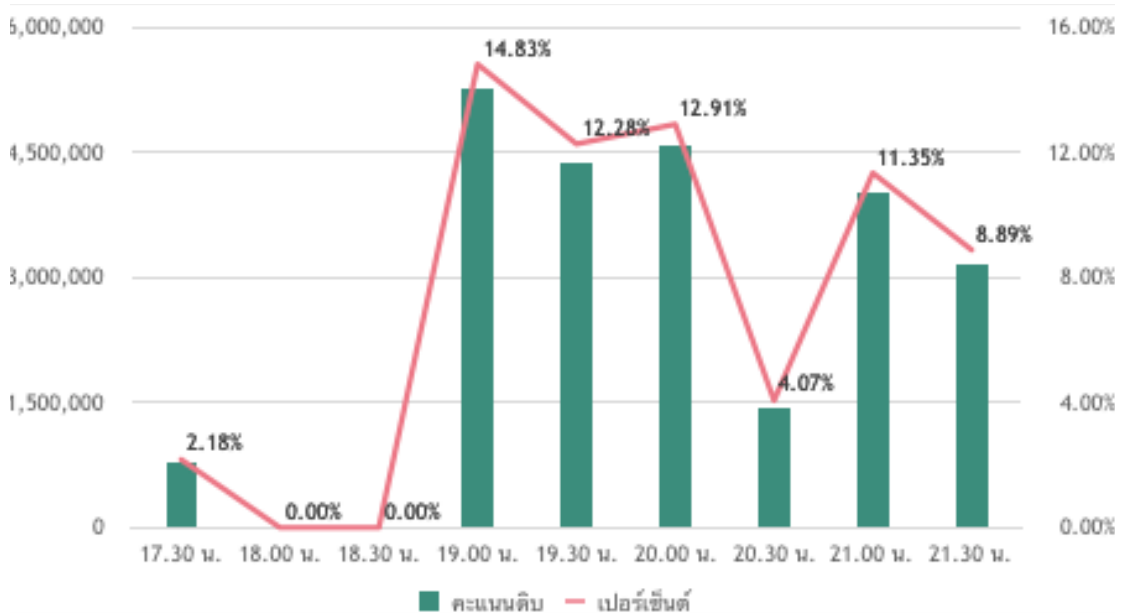
ในช่วงเวลาประมาณ 20.00 - 20.30 น. มีคะแนนที่ถูกรายงานจากทุกเขตเลือกตั้งรวม 4,585,649 คะแนน คิดเป็น 12.91% ของจำนวนบัตรดีทั้งหมด

ในช่วงเวลาประมาณ 20.30 - 21.00 น. มีคะแนนที่ถูกรายงานจากทุกเขตเลือกตั้งรวม 1,444,859 คะแนน คิดเป็น 4.07% ของจำนวนบัตรดีทั้งหมด

ในช่วงเวลาประมาณ 21.00 - 21.30 น. มีคะแนนที่ถูกรายงานจากทุกเขตเลือกตั้งรวม 4,033,294 คะแนน คิดเป็น 11.35% ของจำนวนบัตรดีทั้งหมด

และในช่วงเวลาประมาณ 21.30 - 22.00 น. ที่ประธาน กกต.แถลงข่าวต่อสาธารณชน มีคะแนนที่ถูกรายงานจากทุกเขตเลือกตั้งรวม 3,160,241 คะแนน คิดเป็น 8.89% ของจำนวนบัตรดีทั้งหมด

กราฟแสดงปริมาณคะแนนที่ถูกรายงาน ตั้งแต่ 17.30 - 21.30 น.

นั่นเท่ากับว่า ตั้งแต่เวลา 17.30 – 21.30 น. มีคะแนนที่ถูกรายงานเข้ามาในระบบเลือกตั้งแล้วทั้งหมด 23,634,931 คะแนน หรือคิดเป็น 66.51% ของจำนวนบัตรเลือกตั้งทั้งหมดเท่านั้น ประชาชนที่ติดตามผลการเลือกตั้งจากสถานีโทรทัศน์ต่างๆ ในคืนวันที่ 24 มีนาคม 2562 อาจจะได้ฟังการแถลงข่าวของประธาน กกต. ซึ่งอาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดไปได้ว่า ผลการเลือกตั้งที่ได้ทราบจากสื่อมวลชนในขณะนั้นเป็นผลคะแนน 90% ซึ่งเป็นความเข้าใจที่ผิดพลาดไป

ทั้งนี้ ยังสังเกตได้ว่า คะแนนที่ถูกรายงานเข้ามาในระบบในช่วงเวลาประมาณสองชั่วโมงกว่า ระหว่าง 19.00 - 21.30 น. จะมีปริมาณคะแนนที่ถูกรายงานใกล้เคียงกันในแต่ละช่วงเวลา เรียกได้ว่า คะแนนค่อยๆ ถูกรายงานเพิ่มขึ้นค่อนข้างสม่ำเสมอ ขณะที่ช่วงเวลา 17.30 - 18.30 น. ไม่มีการรายงานคะแนนเข้ามาเลย

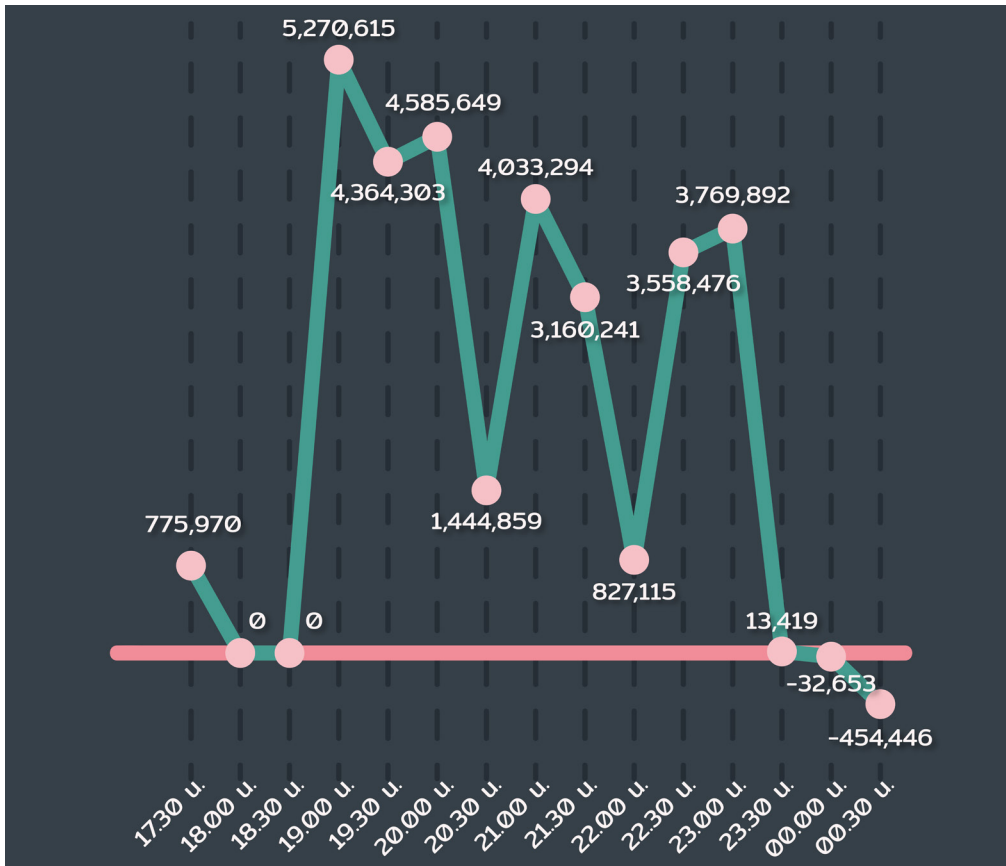
มีข้อสังเกตอีกว่า ในช่วงเวลาประมาณ 20.00 - 20.30 น. ปริมาณคะแนนที่ถูกรายงานน้อยเป็นพิเศษ คือ 1,444,859 คะแนน ซึ่งแตกต่างจากช่วงเวลาอื่นๆ ที่มีมากกว่า 4,000,000 คะแนนขึ้นไปต่อระยะเวลาประมาณ 30 นาที

21.30 - 00.30 น. คะแนนยังเข้าต่อเนื่อง ผู้สมัครหลายคนคะแนนหาย

ภายหลังการแถลงข่าวของประธาน กกต. หลายคนอาจเข้าใจผิดไปว่า การนับคะแนนและรายงานผลเสร็จสิ้นแล้ว หรือเสร็จไปแล้ว 90% ตามที่ประธาน กกต.กล่าว แต่ในความเป็นจริงช่วงเวลาระหว่าง 22.00 - 00.30 น. ระบบรายงานผลยังส่งผลคะแนนให้กับสื่อมวลชนอย่างต่อเนื่อง และถือเป็นช่วงที่คะแนนมีความผันผวนพอสมควร เพราะภายหลังจากที่ กกต.ออกมาประกาศผลคะแนนในช่วง 21.30 น. แล้วนั้น ปริมาณของคะแนนที่ถูกส่งเข้ามาในระบบในช่วง 22.00 น. ก็ลดลงเหลือเพียงแค่ 827,115 คะแนน จากนั้นถูกส่งเข้ามาเพิ่มมากขึ้นในช่วงเวลา 22.30 - 23.00 น.

ในบางช่วงเวลามีทั้งการเพิ่มขึ้นของคะแนนและการปรับลดคะแนนรวมอยู่ด้วย(ซึ่งจะกล่าวต่อไปในบทที่ 2) ส่งผลให้เมื่อจบลงแล้วเหมือนกับว่าช่วงเวลาดังกล่าวมีการรายงานคะแนนเข้ามาน้อย ทั้งที่จริงปริมาณคะแนนที่ถูกรายงานเข้าสู่ระบบก็ยังคงเป็นไปอย่างต่อเนื่อง แต่มีคะแนนติดลบรวมอยู่ จนกระทั่งช่วงเวลาประมาณ 00.30 น. การรายงานคะแนนที่ติดลบคิดรวมแล้วมีมากกว่าคะแนนที่เพิ่มขึ้น

กราฟแสดงปริมาณคะแนนที่ถูกรายงาน ตั้งแต่ 17.30 - 00.30 น.

คืนวันที่ 24 มีนาคม 2562 ไม่มีรายงานปรากฏต่อสื่อมวลชน และไม่มีข้อมูลที่ กกต.แจ้งต่อสาธารณะว่า มีหน่วยเลือกตั้งใดที่ยังนับคะแนนไม่เสร็จ หรือมีปัญหาในการรายงานผลคะแนนผ่านแอปพลิเคชัน Rapid Report เป็นเหตุให้การรายงานคะแนนล่าช้าผิดปกติ แต่ก็ปรากฏว่า คะแนนยังคงถูกรายงานเข้าสู่ระบบอย่างต่อเนื่องไม่เสร็จสิ้นจนถึงช่วงเวลา 03.30 น. ของเช้าวันใหม่

แม้หน่วยเลือกตั้งส่วนใหญ่จะนับคะแนนเสร็จสิ้นและรายงานผลได้ในเวลาประมาณ 2 - 3 ชั่วโมง แต่คะแนนที่ถูกรายงานต่อสื่อมวลชนในช่วงเวลาประมาณ 22.00 - 03.30 น. คิดเป็นประมาณ 23% ของจำนวนบัตรดีทั้งหมด

ถ้าหากประธาน กกต.พูดได้ถูกต้องว่า ในเวลาประมาณ 21.30 น. นับคะแนนแล้ว 90% แสดงว่า คะแนนที่นับเสร็จแล้วไม่ได้ถูกส่งเข้าระบบการรายงานผลคะแนนทันที แต่มีกระบวนการอย่างใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้นระหว่างทางของการส่งผลคะแนน ทำให้ผลคะแนนถูกส่งไปยังสื่อมวลชนและเปิดเผยต่อประชาชนช้ากว่าเวลาที่นับคะแนนเสร็จแล้วมาก และยังใช้เวลาไปจนถึงช่วงสายของวันรุ่งขึ้น

01.00 – 09.00 น. คะแนนนิ่ง แต่มีก้อนเล็กเข้าช่วงตีสาม

แม้ตั้งแต่เวลาประมาณ 21.30 น. ไปแล้วจะยังคงมีการส่งคะแนนเข้าระบบอย่างต่อเนื่อง แต่ในช่วงเวลาประมาณ 01.00 - 09.00 น. ของเช้าวันที่ 25 มีนาคม 2562 นั้น ไม่มีการรายงานคะแนนของผู้สมัครคนใดเพิ่มเติมมากนัก คล้ายว่าเจ้าหน้าที่กกต.ที่เกี่ยวข้องกับการรายงานคะแนนหยุดทำงานแล้ว แต่ในช่วงเวลาประมาณ 03.30 น. มีคะแนนที่ถูกรายงานเข้ามาในระบบ

จำนวนหนึ่ง มีทั้งคะแนนที่เพิ่มขึ้นและติดลบ คิดรวมแล้วเท่ากับ 68,573 คะแนน ซึ่งเป็นคะแนนจากบางเขตเลือกตั้งเท่านั้น

ตัวอย่างเช่น มหาสารคาม เขต 5 มีคะแนนของผู้สมัครแทบทุกคนเข้ามารวมแล้ว 6,051 คะแนน อุบลราชธานี เขต 8 มีคะแนนของผู้สมัครแทบทุกคนเข้ามารวมแล้ว 6,185 คะแนน ชลบุรี เขต 1 มีคะแนนของผู้สมัครแทบทุกคนเข้ามารวมแล้ว 2,849 คะแนน สมุทรปราการ เขต 4 มีคะแนนของผู้สมัครแทบทุกคนเข้ามารวมแล้ว 3,362 คะแนน อุตรธานี เขต 6 มีคะแนนของผู้สมัคร 20 คน เข้ามารวมแล้ว 658 คะแนน

แต่ก็มีบางเขตที่คะแนนของผู้สมัครเข้ามาเป็นคนๆ เพียงคนเดียว เช่น อุตรธานี เขต 5 ผู้สมัครจากพรรคภูมิใจไทยได้เพิ่ม 30 คะแนน ขอนแก่น เขต 3 ผู้สมัครจากพรรคเสรีรวมไทย ได้เพิ่ม 730 คะแนน ยโสธร เขต 1 ผู้สมัครจากพรรคครูไทยเพื่อประชาชนได้คะแนนเพิ่ม 178 คะแนน ตราด เขต 1 ผู้สมัครจากพรรคประชากรไทยได้คะแนนเพิ่ม 143

แสดงให้เห็นว่า เจ้าหน้าที่ของ กกต. ที่ทำหน้าที่รายงานผลคะแนนจำนวนหนึ่งยังคงทำงานในช่วงเวลาตีสามกว่าของเช้าวันที่ 25 มีนาคม 2562 แต่ไม่มีคำอธิบายถึงเหตุผลที่คะแนนบางส่วนถูกรายงานในช่วงเวลาดังกล่าว โดยเฉพาะกรณีที่มีการรายงานคะแนนของผู้สมัครคนเดียวในเขตนั้นๆ ขณะที่ 1 - 2 ชั่วโมงก่อนหน้านั้น และ 4 - 5 ชั่วโมงหลังจากนั้นไม่มีการรายงานคะแนนเพิ่มเลย

‘อภิสิทธิ์’ ลาออกเร็วเกินไป คะแนนอันดับสี่เพิ่งเข้าหลัง 22.30 น.

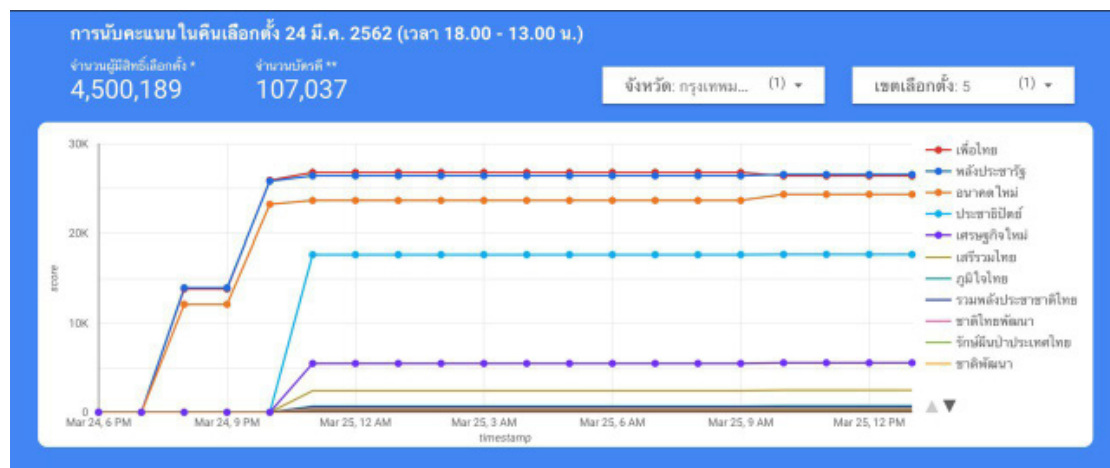
ระหว่างที่การนับคะแนนและรายงานผลคะแนนยังเดินหน้าไปไม่เสร็จสิ้นในเวลาประมาณ 21.45 น. ขณะที่ตัวเลขที่นั่ง ส.ส. ของพรรคประชาธิปัตย์ที่รายงานผ่านสื่อมวลชน คือ 33 ที่นั่งจากระบบแบ่งเขต ส่วนระบบบัญชีรายชื่อไม่ได้ที่นั่ง ส.ส. เลย ทำให้อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ได้แถลงลาออกจากตำแหน่ง เพื่อแสดงความรับผิดชอบเนื่องจากผลการเลือกตั้งไม่ได้เป็นไปตามที่ตั้งเป้าหมายไว้

แต่ต่อมาเมื่อประกาศผลอย่างเป็นทางการ พรรคประชาธิปัตย์ได้ที่นั่ง ส.ส. 53 ที่นั่ง แบ่งเป็น 33 ที่นั่งจากระบบแบ่งเขต และอีก 20 ที่นั่งจากระบบบัญชีรายชื่อ สาเหตุที่พรรคประชาธิปัตย์ได้ที่นั่งเพิ่มขึ้นอย่างมากโดยเฉพาะในระบบบัญชีรายชื่อ เนื่องจากการคำนวณที่นั่งในระบบบัญชีรายชื่อนั้นจะนำคะแนนที่ได้รับจากทุกเขตทั่วประเทศมาใช้ในการคำนวณ และคะแนนที่ได้จากเขตซึ่งไม่ชนะการเลือกตั้งก็มีความหมายมาก เพราะทำให้มีโอกาสได้ที่นั่งในระบบบัญชีรายชื่อเพิ่มขึ้น ซึ่งคะแนนของผู้สมัครจากพรรคประชาธิปัตย์ในหลายเขตที่ไม่ชนะถูกส่งเข้าสู่ระบบรายงานผลในเวลาประมาณ 22.30 - 23.00 น. ซึ่งเป็นเวลาหลังจากที่อภิสิทธิ์ได้แถลงลาออกไปแล้ว

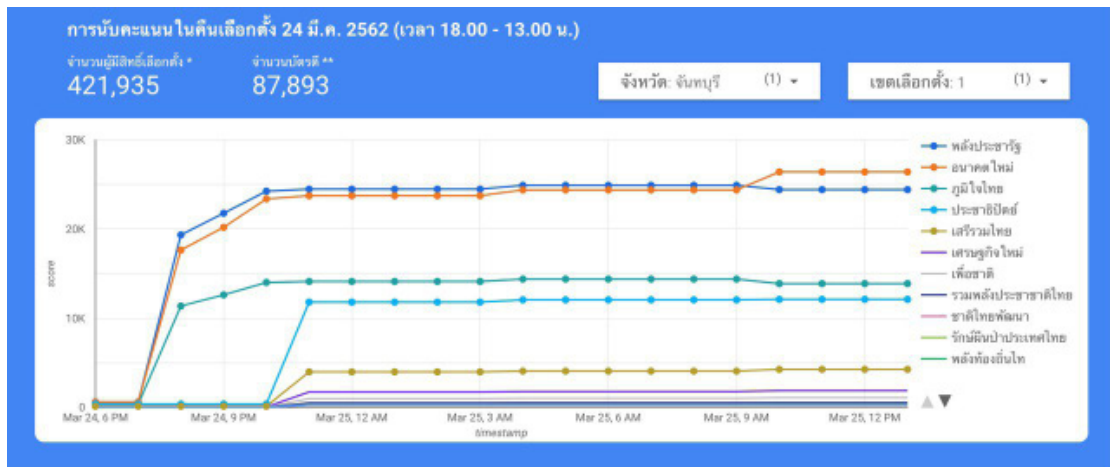
ข้อมูลที่มีสื่อมวลชนได้รับมาจากระบบของ กกต. แสดงให้เห็นว่า การรายงานผลคะแนนในระหว่างช่วงเวลา 19.30 - 22.00 น. จะมีการอัปเดตเฉพาะคะแนนของผู้ที่ได้อันดับหนึ่งถึงสามในแต่ละเขตก่อน โดยคะแนนของผู้สมัครส่วนใหญ่จะเริ่มถูกรายงานเข้าสู่ระบบครั้งแรกตั้งแต่เวลาประมาณ 17.30 น. หลังจากนั้นการรายงานคะแนนก็หยุดชะงักไปประมาณสองชั่วโมง จนกระทั่งมีรายงานคะแนนของอันดับหนึ่งถึงสามเข้ามาตั้งแต่เวลาประมาณ 19.30 - 22.00 น. ส่วนผู้ที่ได้คะแนนอันดับที่สี่ถึงสุดท้ายคะแนนจะถูกรายงานในช่วงเวลาประมาณ 22.30 - 23.00 น.

ทั้งนี้ มีผู้สมัครอย่างน้อย 2,585 คน จาก 67 จังหวัด คือ เกือบทั้งประเทศ ที่คะแนนของพวกเขาไม่ถูกรายงานเข้าสู่ระบบตั้งแต่ช่วง 17.30 น. และไม่ปรากฏว่าได้คะแนนเลย จนกระทั่งเวลาประมาณ 22.30 น. จึงปรากฏว่ามีคะแนนถูกรายงานเป็นครั้งแรก ทั้งที่คะแนนของผู้สมัครอันดับที่หนึ่งถึงสามถูกรายงานมาก่อนหน้านั้นตลอดเป็นระยะๆ

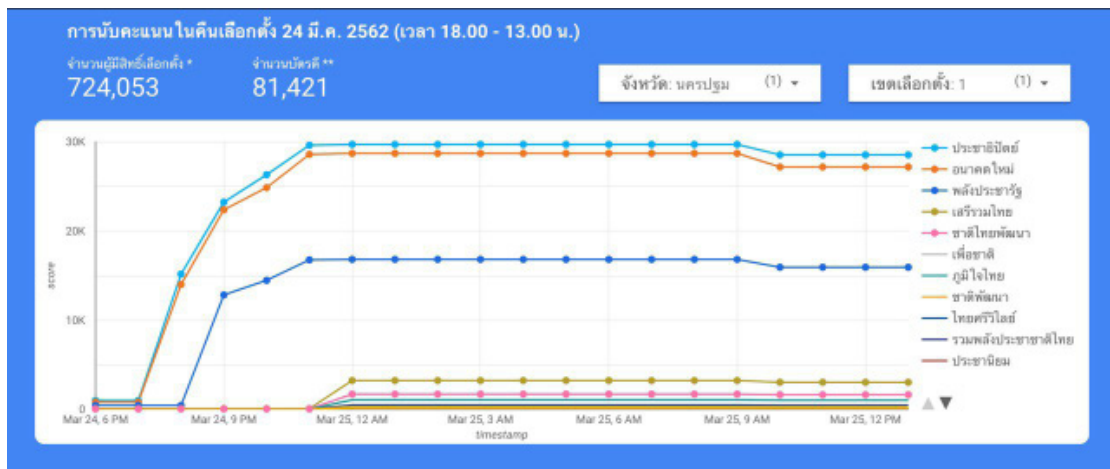
ตัวอย่างเช่น กรุงเทพมหานคร เขต 5 สามอันดับแรก คือ ผู้สมัครจากพรรคเพื่อไทย พรรคพลังประชารัฐ และพรรคอนาคตใหม่ สู้ศึกกันมาตลอด และถูกรายงานเข้าสู่ระบบตลอดตั้งแต่เวลาประมาณ 19.30 น. และค่อยๆ เพิ่มขึ้น แต่คะแนนของผู้สมัครคนอื่นไม่ถูกรายงานเลย จนกระทั่งเวลาประมาณ 22.30 น. คะแนนของผู้ที่ได้อันดับสี่ลงไปจึงถูกรายงานเข้าสู่ระบบเป็นครั้งแรก ซึ่งอันดับสี่เป็นผู้สมัครจากพรรคประชาธิปัตย์ ที่การรายงานครั้งแรกได้คะแนนสูงถึง 17,678 คะแนน ทำให้กราฟการเพิ่มขึ้นของคะแนนมีลักษณะดังที่ปรากฏ

จันทบุรีเขต 1 สองอันดับแรกคือผู้สมัครจากพรรคอนาคตใหม่และพรรคพลังประชารัฐ ที่สู้ศึกกันมาตลอด ตามมาด้วยอันดับสามจากพรรคภูมิใจไทย ซึ่งมีคะแนนเข้าสู่ระบบมาตั้งแต่ประมาณ 19.00 น. โดยที่คะแนนของผู้สมัครคนอื่นๆ อีก 24 คน ยังคงเป็นศูนย์อยู่จนกระทั่งถูกรายงานเข้าสู่ระบบพร้อมกันในเวลาประมาณ 23.00 น. ซึ่งเมื่อคะแนนของผู้สมัครทุกคนถูกรายงานก็พบว่า ผู้สมัครที่ได้อันดับที่สี่จากพรรคประชาธิปัตย์ได้คะแนนห่างจากอันดับที่สามไม่มากนัก

นครปฐม เขต 1 สองอันดับแรก คือ ผู้สมัครจากพรรคประชาธิปัตย์และพรรคอนาคตใหม่ สู้กันมาตลอด และถูกรายงานเข้าสู่ระบบตั้งแต่เวลาประมาณ 19.30 น. หลังจากนั้นอีกประมาณหนึ่งชั่วโมง คะแนนของผู้สมัครที่ได้อันดับสามจากพรรคพลังประชารัฐก็ถูกรายงานเข้าสู่ระบบ โดยที่คะแนนของผู้สมัครคนอื่นๆ อีก 17 คน ยังคงเป็นศูนย์อยู่จนกระทั่งถูกรายงานเข้าสู่ระบบพร้อมกันในเวลาประมาณ 23.00 น. ทำให้กราฟการเพิ่มขึ้นของคะแนนมีลักษณะดังที่ปรากฏ

จากข้อมูลชุดนี้ยังพบว่า ผู้สมัครจากพรรคการเมืองใหญ่สองอันดับแรก คือ พรรคเพื่อไทย และพรรคพลังประชารัฐ ไม่มีคนใดที่คะแนนไม่ถูกรายงานจนกระทั่งเวลาประมาณ 22.30 น. เลย แม้แต่คนเดียว สาเหตุส่วนหนึ่งเพราะผู้สมัครจากสองพรรคใหญ่มักจะได้คะแนนเป็นลำดับต้นๆ หรือไม่ก็มีคะแนนบางส่วนถูกรายงานแล้วตั้งแต่เวลาประมาณ 17.30 น.

พรรคอนาคตใหม่มีผู้สมัครที่คะแนนเข้าเป็นครั้งแรกในเวลาประมาณ 22.30 น. คนเดียว คือ อภิสิทธิ์ สายธารอิสระ ตาก เขต 3 ซึ่งได้คะแนนเป็นอันดับที่สี่ รองจากพรรคพลังประชารัฐ พรรคเพื่อไทย และพรรคประชาธิปัตย์

พรรคประชาธิปัตย์มีผู้สมัครที่คะแนนเข้าเป็นครั้งแรกในเวลาประมาณ 22.30 น. อย่างน้อย 23 คน เป็นผู้สมัครจากกรุงเทพมหานครถึง 13 คน ที่ได้คะแนนเป็นอันดับสี่ในเขตนั้น ส่วนอีก 10 คน เป็นผู้สมัครจากภาคกลาง และชลบุรี ซึ่งได้อันดับที่สี่ 8 คน อันดับห้า 2 คน จำนวนที่นั่งรวมของพรรคประชาธิปัตย์ที่ถูกรายงานแบบ Real Time จึงได้รับผลกระทบจากการรายงานคะแนนไม่พร้อมกันมากที่สุด

พรรคภูมิใจไทยมีผู้สมัครที่คะแนนเข้าเป็นครั้งแรกในเวลาประมาณ 22.30 น. อย่างน้อย 34 คน เป็นผู้สมัครจากกรุงเทพมหานครถึง 19 คน แม้ว่าจำนวนผู้สมัครจะมากกว่าพรรคประชาธิปัตย์ แต่ปริมาณคะแนนที่เข้ามาซ้ารวมแล้วไม่ได้มากกว่า เพราะเป็นผู้สมัครที่ได้อันดับสี่ 2 คน อันดับห้า 5 คน ที่เหลือได้คะแนนเป็นอันดับ 6 - 9 ของเขตนั้นๆ และมีผู้สมัครที่ไม่ติดอันดับหนึ่งในสิบด้วยอีก 1 คน

คะแนนถูกจัดการได้ ผู้สมัครกว่าหมื่นคนถูกเก็บคะแนนไว้ 3 - 4 ชั่วโมง

การรายงานผลคะแนนเฉพาะสามอันดับแรกก่อน ก่อให้เกิดความสับสนในระหว่างการนำเสนอผลการเลือกตั้งแบบ Real Time โดยสื่อมวลชน เนื่องจากสื่อมวลชนก็ไม่ทราบมาก่อนว่าคะแนนจะถูกรายงานเฉพาะสามอันดับแรกก่อน ทำให้สื่อมวลชนทุกแห่งจัดทำระบบอัตโนมัติเพื่อคำนวณหาจำนวนที่นั่งของส.ส.ระบบบัญชีรายชื่อจากคะแนนที่ได้รับมาจาก กกต. และนำเสนอต่อประชาชนทันที โดยธรรมชาติที่การทำงานของสื่อมวลชนต้องแข่งขันกันที่ความเร็ว ทำให้การรายงานสดในช่วงเวลา 19.30 - 22.00 น. มีการคำนวณที่นั่ง ส.ส.ระบบบัญชีรายชื่อ จากฐานคะแนนที่ไม่ตรงกับความเป็นจริง และผลที่ออกมาก็ไม่ใกล้เคียงกับความเป็นจริง โดยประชาชนที่ติดตามการรายงานสดก็ไม่เข้าใจว่าเป็นเพราะเหตุใด

ในช่วงเวลาที่หัวหน้าพรรคประกาศลาออกจึงปรากฏว่าพรรคประชาธิปัตย์ยังไม่ได้ที่นั่งจากระบบบัญชีรายชื่อเลย ขณะที่พรรคขนาดกลางซึ่งได้ ส.ส.จากระบบบัญชีรายชื่อเป็นหลัก เช่น พรรคเสรีรวมไทย พรรคเศรษฐกิจใหม่ พรรครวมพลังประชาชาติไทย แทบไม่ปรากฏว่า มีที่นั่ง ส.ส.เลยในระหว่างการรายงานผลคะแนนช่วงเวลาระหว่าง 19.30 - 22.00 น. แต่เริ่มได้ที่นั่งอย่างชัดเจนหลังจากเวลา 22.30 น. เป็นต้นไป

ปรากฏการณ์ที่คะแนนของผู้สมัครในเขตเดียวกันถูกรายงานเข้าสู่ระบบไม่พร้อมกันเช่นนี้ เป็นเครื่องยืนยันได้อย่างชัดเจนว่า เมื่อเจ้าหน้าที่ประจำหน่วยเลือกตั้งกรอกคะแนนของหน่วยลงในแอปพลิเคชัน Rapid Report ซึ่งจะต้องกรอกคะแนนของผู้สมัครในเขตนั้นทุกคนพร้อมกัน คะแนนที่กรอกไม่ได้ถูกส่งเข้าระบบประมวลผลและส่งตรงไปยังสื่อมวลชนทันที เพราะถ้าถูกส่งตรงไปทันทีคะแนนของผู้สมัครทุกคนก็จะต้องไปถึงระบบการรายงานผลพร้อมกัน แต่ในความเป็นจริงมีกระบวนการ “จัดการ” คะแนนบางอย่างที่คัดกรองเลือกเฉพาะคะแนนของผู้สมัครสามอันดับแรกให้ถูกนำเสนอไปก่อน

ในบางเขตเลือกตั้งระบบการจัดการนี้ก็คัดเลือกสามอันดับแรกได้ถูกต้อง แต่ในบางเขตเลือกตั้งสามอันดับแรกก็มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอด เช่น กรุงเทพมหานคร เขต 1 ลำพูนเขต 1 เขตแม่ฮ่องสอน เป็นต้น ทำให้เมื่อพบว่า มีผู้สมัครคนอื่นที่คะแนนติดอันดับหนึ่งในสาม คะแนนของผู้สมัครคนนั้นก็ถูกรายงานต่อ แต่คะแนนของผู้ที่ตกไปเป็นอันดับสี่ก็จะหยุดการเคลื่อนไหวไปจนถูกรายงานอีกครั้งพร้อมกับอันดับอื่นๆ

ในกระบวนการจัดการคะแนนก่อนการรายงานผลนี้เองที่ได้ “กักเก็บ” ผลคะแนนของผู้สมัครกว่า 10,000 คน ทั่วประเทศที่กรรมการประจำหน่วยกรอกลงในแอปพลิเคชันแล้วเอาไว้ที่ใดที่หนึ่ง ภายใต้การดูแลของบุคคลหรือระบบคอมพิวเตอร์ เป็นเวลาอย่างน้อย 3 - 4 ชั่วโมง โดยยังไม่ประกาศสู่สาธารณะ ก่อนส่งให้สื่อมวลชนพร้อมๆ กันในช่วงเวลาระหว่าง 22.30 - 23.30 น. โดยที่ กกต.ไม่เคยอธิบายต่อสาธารณะว่า มีกระบวนการกักเก็บคะแนนเช่นนี้ และทำไปโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องหรือเพื่อเหตุใด

ซึ่งในเวลาที่คะแนนของผู้สมัครทุกคนถูกรายงาน ก็เป็นเวลา 4 - 5 ชั่วโมงแล้วหลังการปิดหีบเลือกตั้ง สื่อโทรทัศน์บางแห่งก็ยุติรายการที่รายงานผลการเลือกตั้งแบบ Real Time และกลับสู่รายการปกติแล้ว ขณะที่ประชาชนที่เฝ้าติดตามผลการเลือกตั้งส่วนหนึ่งก็ถอดใจเข้านอนไปก่อนแล้วด้วย

09.30 น. คะแนนมาลือตใหญ่ ช่วงเวลาอนาคตใหม่ - ปชป.

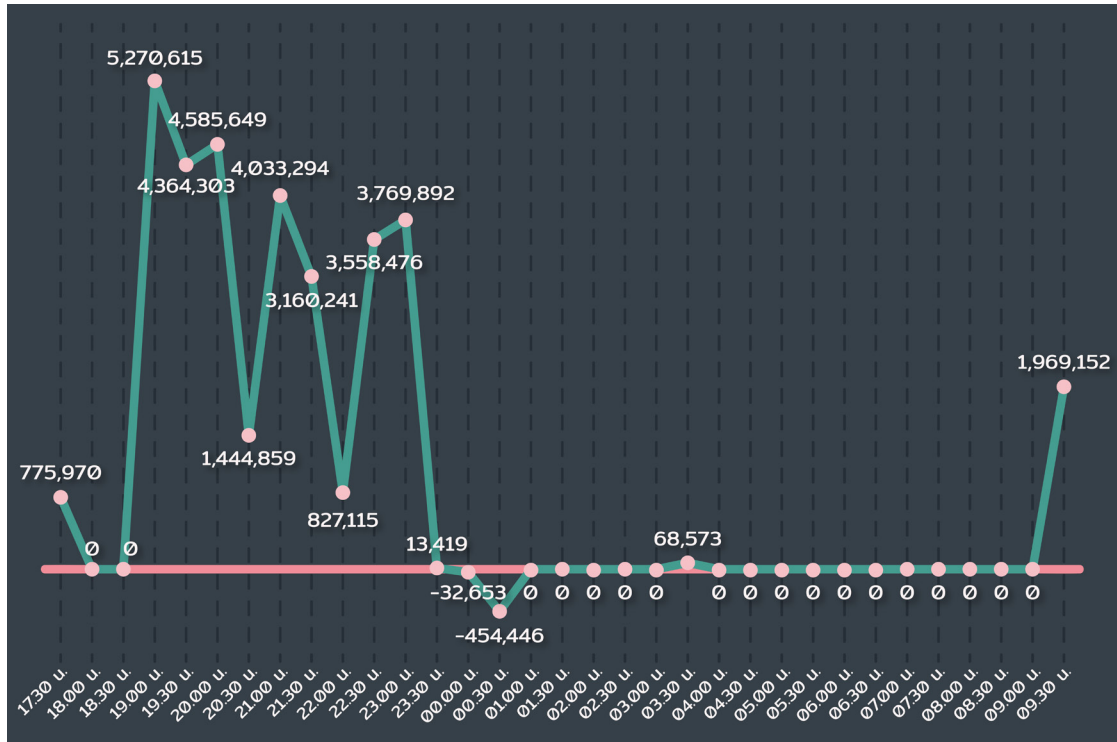
หลังจากคะแนนไม่ได้ถูกรายงานเข้าระบบมากนักตั้งแต่เวลา 01.00 น. ของเช้าวันที่ 25 มีนาคม 2562 และมีรายงานคะแนนหลักหมื่นในช่วงเวลาประมาณ 03.00 น. แล้วก็หยุดไป กระทั่งเวลาประมาณ 09.30 - 10.00 น. กกต.จึงส่งผลคะแนนเข้าระบบรายงานผลอีกครั้ง ทำให้คะแนนของผู้สมัครทั่วประเทศเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนในช่วงเวลาดังกล่าว และหลังจากนั้นก็ไม่มีคะแนนถูกรายงานเข้ามาในระบบเพิ่มอีก ผลรวมคะแนนในช่วงสายวันนั้นคิดเป็น 93.87% ของจำนวนบัตรดีทั้งหมด

คะแนนที่ถูกรายงานในช่วงเวลาประมาณ 09.30 - 10.00 น. เป็นคะแนนลือตใหญ่ของผู้สมัครจากทุกเขตเลือกตั้งรวมแล้ว 10,044 คน หรือประมาณ 90% ของจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้ง 11,181 คน แต่ไม่ได้มีเฉพาะคะแนนที่เพิ่มขึ้น เพราะช่วงเวลานี้ถือได้ว่าเป็นการ “ปรับคะแนน” ครั้งใหญ่ที่สุด ยังมีผู้สมัครบางคนที่ถูกปรับคะแนนลดลงด้วย ซึ่งจะกล่าวต่อไปในบทที่ 2

คะแนนที่เพิ่มขึ้นในช่วงเวลานี้รวมทั้งหมดเป็น 2,775,794 คะแนน จากผู้สมัคร 6,281 คน หรือคิดเป็น 7.81% ของจำนวนบัตรดีทั้งหมด

ส่วนคะแนนที่ถูกปรับลดลงในช่วงเวลานี้ รวมทั้งหมดเป็น -808,826 คะแนน จากผู้สมัคร 3,763 คน คิดเป็น 2.28% ของจำนวนบัตรดีทั้งหมด

กราฟแสดงปริมาณคะแนนที่ถูกรายงาน ตั้งแต่ 17.30 - 09.30 น.

เมื่อพิจารณาคะแนนที่เพิ่มขึ้นและลดลงในช่วงเวลา 09.30 น. ของห้าพรรคที่ได้ ส.ส. มากที่สุด พบว่า

พรรคเพื่อไทยได้คะแนนเพิ่มขึ้นรวมเป็น 257,211 คะแนน และถูกปรับลดลง 66,099 คะแนน เท่ากับพรรคเพื่อไทยได้คะแนนเพิ่มขึ้น 191,112 คะแนน คิดเป็นอัตราส่วนสำหรับช่วงเวลา 09.30 น. พรรคเพื่อไทยได้คะแนนเพิ่มขึ้น 9.27% ของคะแนนที่เพิ่มขึ้นทั้งหมด

พรรคพลังประชาชนได้คะแนนเพิ่มขึ้นรวมเป็น 365,549 คะแนน และถูกปรับลดลง 123,893 คะแนน เท่ากับพรรคพลังประชาชนได้คะแนนเพิ่มขึ้น 241,656 คะแนน คิดเป็นอัตราส่วนสำหรับช่วงเวลา 09.30 น. พรรคพลังประชาชนได้คะแนนเพิ่มขึ้น 13.17% ของคะแนนที่เพิ่มขึ้นทั้งหมด

พรรคอนาคตใหม่ได้คะแนนเพิ่มขึ้นรวมเป็น 597,101 และถูกปรับลดลง 64,807 คะแนน เท่ากับพรรคอนาคตใหม่ได้คะแนนเพิ่มขึ้น 532,294 คะแนน คิดเป็นอัตราส่วนสำหรับช่วงเวลา 09.30 น. พรรคอนาคตใหม่ได้คะแนนเพิ่มขึ้น 21.51% ของคะแนนที่เพิ่มขึ้นทั้งหมด

พรรคประชาธิปัตย์ได้คะแนนเพิ่มขึ้นรวมเป็น 465,649 และถูกปรับลดลง 43,058 คะแนน เท่ากับพรรคประชาธิปัตย์ได้คะแนนเพิ่มขึ้น 422,591 คะแนน คิดเป็นอัตราส่วนสำหรับช่วงเวลา 09.30 น. พรรคประชาธิปัตย์ได้คะแนนเพิ่มขึ้น 16.78% ของคะแนนที่เพิ่มขึ้นทั้งหมด

พรรคภูมิใจไทยได้คะแนนเพิ่มขึ้นรวมเป็น 342,641 คะแนน และถูกปรับลดลง 78,089 คะแนน เท่ากับพรรคภูมิใจไทยได้คะแนนเพิ่มขึ้น 264,552 คะแนน คิดเป็นอัตราส่วนสำหรับช่วงเวลา 09.30 น. พรรคภูมิใจไทยได้คะแนนเพิ่มขึ้น 12.34% ของคะแนนที่เพิ่มขึ้นทั้งหมด

ตารางแสดงการเปลี่ยนแปลงของคะแนนช่วงเวลาประมาณ 09.30 น. ของห้าพรรคใหญ่

	คะแนนเพิ่มขึ้น	คะแนนลดลง	เพิ่มขึ้นรวม	คิดเป็น % ของคะแนน ช่วง 09.30 น.	คิดเป็น % ของคะแนน รวมพรรค
เพื่อไทย	257,211	66,099	191,112	9.27%	2.57%
พลังประชารัฐ	365,549	123,893	241,656	13.17%	3.04%
อนาคตใหม่	597,101	64,807	532,294	21.51%	9.07%
ประชาธิปัตย์	465,649	43,058	422,591	16.78%	11.41%
ภูมิใจไทย	342,641	78,089	264,552	12.34%	7.53%

จากข้อมูลนี้จะเห็นได้ว่า การเพิ่มขึ้นและลดลงของคะแนนในช่วงเวลา 09.30 น. เป็นผลต้อย่างมากกับพรรคอนาคตใหม่ และพรรคประชาธิปัตย์ หากคำนวณเปรียบเทียบคะแนนที่เข้ามาในช่วงเวลา 09.30 น. กับคะแนนรวม 94% ของทั้งพรรค เท่าที่ กกต.ประกาศต่อสาธารณะในวันเดียวกันนี้ พบว่า

- พรรคเพื่อไทยได้คะแนนเพิ่มขึ้น 2.57%
- พรรคพลังประชารัฐได้คะแนนเพิ่มขึ้น 3.04%
- พรรคอนาคตใหม่ได้คะแนนเพิ่มขึ้น 9.07%
- พรรคประชาธิปัตย์ได้คะแนนเพิ่มขึ้น 11.41%
- พรรคภูมิใจไทยได้คะแนนเพิ่มขึ้น 7.53%

สำหรับคะแนนของพรรคประชาธิปัตย์ที่เพิ่มขึ้นอย่างมาก ส่วนหนึ่งมีสาเหตุจากการรายงานผลคะแนนในหกจังหวัดภาคใต้เป็นครั้งแรก ซึ่งเป็นพื้นที่ฐานเสียงของพรรคประชาธิปัตย์ ต่างกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับพรรคอนาคตใหม่ ที่ได้รับคะแนนเพิ่มขึ้นอย่างผิดสังเกตในหลายๆ เขตเลือกตั้ง จนบางเขตถึงกับพลิกกลับมาชนะในเขตนั้นได้เลย ตัวอย่างเช่น

จันทบุรี เขต 1 ในเวลาประมาณ 09.30 น. ผู้สมัครจากพรรคอนาคตใหม่ได้คะแนนเพิ่มขึ้น 2,018 คะแนน ขณะที่ผู้สมัครจากพรรคพลังประชารัฐได้คะแนนลดลง 484 คะแนน ผลสุดท้ายผู้สมัครจากพรรคอนาคตใหม่ชนะไปที 26,805 ต่อ 25,661 คะแนน

จันทบุรี เขต 2 ในเวลาประมาณ 09.30 น. ผู้สมัครจากพรรคอนาคตใหม่ได้คะแนนเพิ่มขึ้น 373 คะแนน ขณะที่ผู้สมัครจากพรรคพลังประชารัฐได้คะแนนลดลง 965 คะแนน ผลสุดท้ายผู้สมัครจากพรรคอนาคตใหม่ชนะไปที 28,750 ต่อ 27,766 คะแนน

เชียงใหม่ เขต 1 ในเวลาประมาณ 09.30 น. ผู้สมัครจากพรรคอนาคตใหม่ได้คะแนนเพิ่มขึ้น 2,837 คะแนน ขณะที่ผู้สมัครจากพรรคเพื่อไทยได้คะแนนเพิ่มขึ้น 738 คะแนน ผลสุดท้ายผู้สมัครจากพรรคอนาคตใหม่ชนะไปที 30,719 ต่อ 28,891 คะแนน

เชียงใหม่ เขต 6 ในเวลาประมาณ 09.30 น. ผู้สมัครจากพรรคอนาคตใหม่ได้คะแนนเพิ่มขึ้น 2,249 คะแนน ขณะที่ผู้สมัครจากพรรคเพื่อไทยได้คะแนนเพิ่มขึ้น 928 คะแนน ผลสุดท้ายผู้สมัครจากพรรคอนาคตใหม่ ชนะไปที 23,273 ต่อ 23,081 คะแนน

ปรากฏการณ์การเพิ่มขึ้นและลดลงของคะแนนครั้งใหญ่ในช่วงเวลา 09.30 น. ถือว่า แปลกประหลาดมาก และไม่มีคำอธิบายจาก กกต.ว่า เหตุใดคะแนนที่นับเสร็จแล้วจึงถูกกักเก็บเอาไว้และไม่ถูกรายงานเข้ามาจนกระทั่งเวลาดังกล่าว และเมื่อพบว่า มีคะแนนติดลบรายงานเข้ามาจำนวนมากด้วยแสดงว่า ช่วงเวลาดังกล่าวมีการ “แก้ไขปรับปรุง” ผลคะแนนครั้งใหญ่ โดยที่ กกต.ไม่เคยอธิบายต่อสาธารณะว่า มีกระบวนการทำงานเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของคะแนนในช่วงเวลาก่อนหน้านั้น หรือมีการนับคะแนนใหม่หรือรวมคะแนนใหม่ในบางเขตเลือกตั้งหรือไม่ อย่างไร

สำหรับประชาชนที่ติดตามข่าวผลการเลือกตั้งตั้งแต่ช่วงเวลากลางคืน และเข้านอนไปก่อนที่จะรับรู้ผลคะแนนสุดท้าย หากได้ติดตามข่าวสารในช่วงเช้าก็จะพบว่าไม่มีความเปลี่ยนแปลงนัก แต่เมื่อติดตามข่าวสารอีกครั้งในช่วงสายก็จะพบความเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่ไม่ค่อยพบเห็นได้ว่าการรายงานผลคะแนนเลือกตั้งยังคงเปลี่ยนแปลงได้เรื่อยๆ จนถึงช่วงสายของวันถัดจากวันเลือกตั้ง

การเปลี่ยนแปลงคะแนนครั้งใหญ่โดยไม่มีคำอธิบายเช่นนี้ย่อมส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพ และความถูกต้องของผลการเลือกตั้งครั้งนี้ ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่อาจทราบเพียงจำนวนที่นั่ง ส.ส.ที่เปลี่ยนแปลงไป แต่หากมีโอกาสได้สำรวจดูความเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลา 09.30 น. ก็จะเกิดคำถามต่อกระบวนการนับคะแนนและรายงานผลโดย กกต.

หกจังหวัดภาคใต้ คะแนนไม่ปรากฏเลยจน 09.30 น.

อีกหนึ่งปรากฏการณ์ที่แปลกประหลาดของรายงานผลการเลือกตั้งครั้งนี้ คือ คะแนนจากหกจังหวัดภาคใต้ ได้แก่ ยะลา ปัตตานี นราธิวาส พัทลุง ตรัง สตูล รวมแล้ว 19 เขตเลือกตั้งไม่ถูกรายงานเข้าระบบเลยจนกระทั่งเวลาประมาณ 09.30 น. ของเช้าวันที่ 25 มีนาคม 2562 โดยไม่ปรากฏว่ามีเหตุขัดข้องทางเทคนิค หรือเหตุผลใดที่ทำให้คะแนนของหกจังหวัดนี้ถูกเปิดเผยเข้ามา และท่ามกลางความวุ่นวายอื่นๆ อีกหลายประเด็นที่เกิดขึ้นในวันเลือกตั้ง ทาง กกต.ก็จึงไม่เคยอธิบายในประเด็นนี้ และไม่ค่อยมีคำถามนี้ถูกยกขึ้นเป็นประเด็นระดับประเทศมากนัก

คะแนนจากผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งในหกจังหวัด คิดรวมกันได้เป็น 1,887,412 คะแนน คิดเป็น 4.93% ของจำนวนผู้มาใช้สิทธิทั้งหมด ซึ่งมากพอที่จะเปลี่ยนแปลงผลการเลือกตั้งและการจัดตั้งรัฐบาลได้

เมื่อคะแนนถูกรายงานเข้าสู่ระบบในเวลาประมาณ 09.30 น. ผลการเลือกตั้งในหกจังหวัดที่ได้ทราบกัน คือ พรรคประชาธิปัตย์ได้ 6 ที่นั่ง พรรคพลังประชารัฐได้ 4 ที่นั่ง พรรคประชาธิปัตย์ได้ 4 ที่นั่ง และพรรคภูมิใจไทยได้ 5 ที่นั่ง

ผลการเลือกตั้งจากหกจังหวัดภาคใต้ถือได้ว่า มีเรื่องน่าแปลกใจ โดยเฉพาะสำหรับพรรคประชาธิปัตย์ที่เคยเป็นเจ้าของพื้นที่เดิมกลับเสียที่นั่งให้พรรคภูมิใจไทยในจังหวัดพัทลุงและสตูล ส่วนที่จังหวัดตรัง เขต 1 ซึ่งเป็นพื้นที่ของชน หลีกภัย คะแนนที่รายงานเข้ามาช่วง 09.30 น. พบว่า นิพันธ์ ศิริธร จากพรรคพลังประชารัฐ เอาชนะ สุกิจ อัลโอบกรณ์ จากพรรคประชาธิปัตย์ ไปด้วยคะแนน 37,849 ต่อ 36,297

เมื่อดูคะแนนรวมของห้าพรรคที่ได้ที่นั่ง ส.ส.มากที่สุดในทุกจังหวัดนี้พบว่า

- พรรคเพื่อไทยได้คะแนนรวม 9,086 คะแนน จากการส่งผู้สมัคร 6 เขต
- พรรคพลังประชารัฐได้คะแนนรวม 301,886 คะแนน
- พรรคอนาคตใหม่ได้คะแนนรวม 161,115 คะแนน
- พรรคประชาธิปัตย์ได้คะแนนรวม 372,263 คะแนน
- พรรคภูมิใจไทยได้คะแนนรวม 323,327 คะแนน
- และพรรคประชาชาติซึ่งได้รับความนิยมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้คะแนนรวม 327,078 คะแนน

การที่คะแนนของทุกจังหวัดภาคใต้ไม่ถูกรายงานเข้าสู่ระบบเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ส่งผลให้การรายงานผลรวมของการเลือกตั้งโดยสื่อมวลชนตลอดคืนวันที่ 24 มีนาคม 2562 ไม่ตรงกับความเป็นจริง โดยเฉพาะผลรวมคะแนนของแต่ละพรรคที่นำไปคำนวณเป็นที่นั่ง ส.ส.ระบบบัญชีรายชื่อ รวมทั้งจำนวนผู้มาใช้สิทธิทั้งหมด โดยที่ยังไม่มีคำอธิบายจาก กกต.ว่า เหตุใดคะแนนของทุกจังหวัดนี้จึงไม่ถูกรายงานในช่วงเวลาเดียวกับจังหวัดอื่น หรือไม่ถูกรายงานทันทีที่นับคะแนนเสร็จ

ประสบการณ์สุดตื่นเต้น ลุ้นผลเลือกตั้งพลิกขึ้นลงตลอดทั้งคืน

สำหรับประชาชนที่ติดตามลุ้นผลการเลือกตั้งครั้งนี้ก็จะได้รับประสบการณ์ที่คล้ายกัน คือ การได้เห็นผลรวมจำนวนที่นั่ง ส.ส.ที่พลิกขึ้นลงอยู่ตลอดเวลาหลายชั่วโมง ตั้งแต่ 19.30 - 00.30 น. โดยพรรคที่ได้จำนวนที่นั่ง ส.ส.มากที่สุดสลับกันอยู่ตลอดระหว่างพรรคเพื่อไทยกับพรรคพลังประชารัฐ และมีบางช่วงเวลาที่นั่ง ส.ส.ขึ้นมาเท่ากันด้วย จนกระทั่งช่วงเวลาตีห้าประชาชนก็ยังไม่ได้ทราบผลที่แน่นอนว่า พรรคใดจะได้เก้าอี้ ส.ส.มากที่สุด และมีความชอบธรรมเป็นแกนนำจัดตั้งรัฐบาล

การขึ้นลงของผลรวมที่นั่ง ส.ส. ในช่วงเวลา 21.00 - 23.00 น. ส่วนหนึ่งเกิดจากระบบการคำนวณจำนวนที่นั่ง ส.ส.ระบบบัญชีรายชื่อของสื่อมวลชนแต่ละแห่งที่อาจจะแตกต่างกันในรายละเอียดเล็กน้อย และอีกส่วนหนึ่งเกิดจากการรายงานคะแนนของผู้สมัครซ้ำ-เร็วอย่างผิดปกติตามที่ได้กล่าวไปแล้ว แต่ปัจจัยหลักเกิดจากการเปลี่ยนแปลงผู้ชนะของผู้สมัคร ส.ส.ในระบบแบ่งเขต ซึ่งมีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดอย่างน้อย 61 จาก 350 เขต

ช่วงเวลาประมาณ 21.00 - 23.00 น. เป็นช่วงเวลาที่ผู้ชนะในระดับเขตผันผวนมากที่สุด

เมื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงของผู้ชนะในระดับเขต ของพรรคการเมืองที่ได้จำนวน ส.ส. มากที่สุดห้าพรรค จากเวลา 21.06 น. ไปยังเวลา 22.00 น. เป็นดังนี้

- พรรคเพื่อไทยพลิกมาชนะ 11 เขต และพลิกแพ้ 12 เขต
- พรรคพลังประชารัฐพลิกมาชนะ 15 เขต และพลิกแพ้ 8 เขต
- พรรคอนาคตใหม่พลิกมาชนะ 3 เขต และพลิกแพ้ 6 เขต
- พรรคภูมิใจไทยพลิกมาชนะ 5 เขต และพลิกแพ้ 6 เขต
- พรรคประชาธิปัตย์พลิกมาชนะ 1 เขต และพลิกแพ้ 7 เขต

เมื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงของจำนวนผู้ชนะในระดับเขตของพรรคการเมืองที่ได้จำนวน ส.ส.มากที่สุดห้าพรรค จากเวลา 22.00 น. ไปยังเวลา 23.04 น. เป็นดังนี้

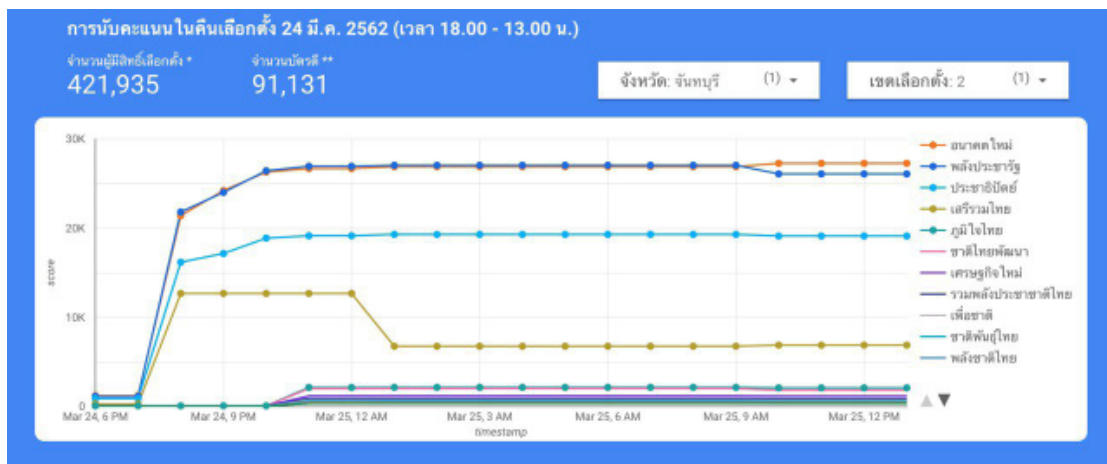
- พรรคเพื่อไทยพลิกมาชนะ 5 เขต และพลิกแพ้ 2 เขต
- พรรคพลังประชารัฐพลิกชนะ 5 เขต และพลิกแพ้ 3 เขต
- พรรคอนาคตใหม่พลิกชนะ 2 เขต และพลิกแพ้ 1 เขต
- ภูมิใจไทยพลิกชนะ 1 เขต และพลิกแพ้ 1 เขต
- ประชาธิปัตย์ไม่มีพลิกชนะเลย และพลิกแพ้ 1 เขต

อีกช่วงเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงสำคัญ คือ เมื่อคะแนนชุดใหญ่ถูกรายงานเข้าระบบในเวลาประมาณ 09.30 น. มีทั้งผลรวมจาก 19 เขต ของหกจังหวัดภาคใต้ที่เพิ่งถูกรายงานเป็นครั้งแรก และมีอีก 10 เขตที่เกิดการพลิกผลแพ้ชนะขึ้นเป็นครั้งแรก หากนับการเปลี่ยนแปลงจำนวนผู้ชนะในระดับเขตของพรรคการเมืองที่ได้จำนวน ส.ส.มากที่สุดห้าพรรค จากเวลา 23.04 น. ไปยังเวลา 09.30 น. เป็นดังนี้

- พรรคเพื่อไทยพลิกมาชนะ 8 เขต และพลิกแพ้ 2 เขต
- พรรคพลังประชารัฐพลิกชนะ 5 เขต และพลิกแพ้ 9 เขต
- พรรคอนาคตใหม่พลิกชนะ 4 เขต และพลิกแพ้ 2 เขต
- ภูมิใจไทยพลิกชนะ 2 เขต และพลิกแพ้ 4 เขต
- ประชาธิปัตย์พลิกชนะ 1 เขต และไม่มีพลิกแพ้เลย

ตัวอย่างเขตเลือกตั้งที่ผลการแพ้ชนะพลิกกลับไปกลับมา เช่น

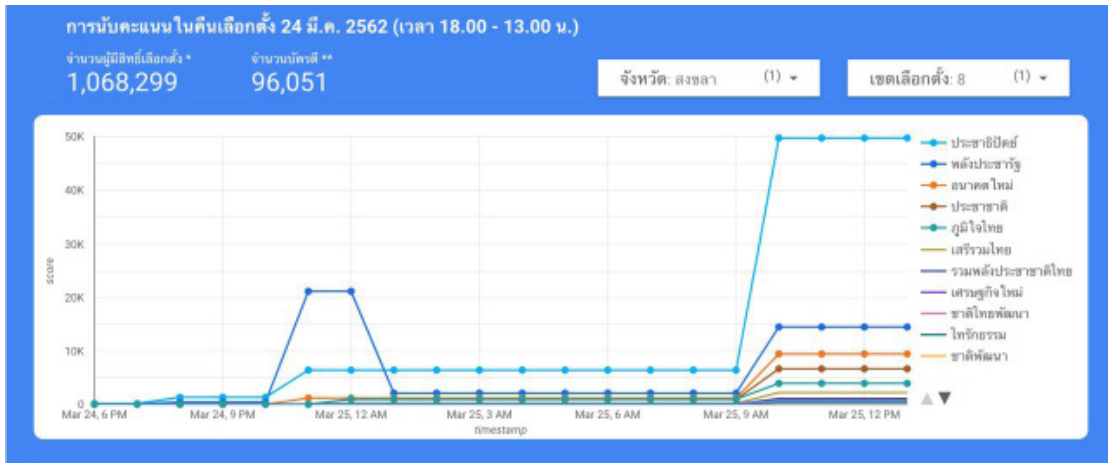
จันทบุรี เขต 2 ผู้สมัครพรรคอนาคตใหม่นำมาเป็นอันดับหนึ่ง ตามด้วยผู้สมัครจากพรรคพลังประชารัฐ จนถึงเวลา 21.06 น. ที่ 24,015 ต่อ 22,020 คะแนน และช่วงเวลา 22.00 น. เป็นผู้สมัครพรรคพลังประชารัฐพลิกขึ้นมาที่ 26,434 ต่อ 26,296 คะแนน และนำไปตลอดทั้งคืน ก่อนที่พรรคอนาคตใหม่จะขึ้นมาอีกครั้งในช่วงเช้าที่ 27,274 ต่อ 26,089 คะแนน และเป็นผู้ชนะในเขตนี้

ภาพลื่นจู่ เขต 1 ผู้สมัครจากพรรคเพื่อไทยนำมาเป็นอันดับหนึ่ง ตามด้วยผู้สมัครจากพรรคภูมิใจไทย ในช่วงเวลา 21.06 น. ที่ 27,048 ต่อ 23,176 คะแนน ก่อนที่ผู้สมัครจากพรรคภูมิใจไทยจะแซงขึ้นมาในช่วงเวลา 22.00 น. ที่ 27,048 ต่อ 30,080 คะแนน ซึ่งคะแนนของผู้สมัครจากพรรคเพื่อไทยไม่เพิ่มขึ้นเลย จนกระทั่งผู้สมัครจากพรรคเพื่อไทยพลิกกลับมาอีกครั้งในช่วงเวลา 23.04 น. ที่ 33,837 ต่อ 31,122 คะแนน

สงขลา เขต 8 ผู้สมัครจากพรรคประชาธิปัตย์นำมาตลอด ในช่วงเวลา 22.28 น. นำอยู่ ที่ 6,431 ต่อ 2,121 คะแนน ถือว่าค่อนข้างห่าง จนถึงช่วงเวลา 23.04 น. ผู้สมัครจากพรรคพลังประชารัฐก็พลิกขึ้นมาอย่างน่าตกใจ ที่ 21,201 ต่อ 6,431 คะแนน ซึ่งคะแนนของผู้สมัครจากพรรคประชาธิปัตย์ไม่เพิ่มขึ้นเลย จนกระทั่งผลคะแนนช่วงเช้าเข้าสู่ระบบ คะแนนของผู้สมัครจากพรรคประชาธิปัตย์ก็เพิ่มขึ้นอีก 43,317 คะแนน ขณะที่คะแนนของพรรคพลังประชารัฐก็ถูกปรับลดลง ทำให้พลิกกลับมาชนะในเขตนี้ที่ 52,075 ต่อ 15,087 คะแนน

ลำพูน เขต 1 ผู้สมัครจากพรรคภูมิใจไทยนำมาตลอด ในเวลา 21.06 น. นำอยู่ที่ 38,716 ต่อ 30,515 คะแนน ซึ่งอันดับสองเป็นผู้สมัครจากพรรคอนุชาตใหม่ ส่วนผู้สมัครจากพรรคเพื่อไทยได้คะแนนอยู่ที่ 849 คะแนนเท่านั้น จนถึงช่วงเวลา 22.00 น. ผู้สมัครจากพรรคเพื่อไทยพลิกขึ้นมาเป็นอันดับหนึ่ง ที่ 47,390 คะแนน ส่วนภูมิใจไทยตกไปเป็นอันดับสองโดยคะแนนยังไม่เพิ่มขึ้น ผู้สมัครจากพรรคภูมิใจไทยกลับมาอยู่อีกในเวลา 22.28 น. ด้วยคะแนน 48,964 ส่วนพรรคเพื่อไทยคะแนนยังไม่เพิ่มขึ้น และผู้สมัครจากพรรคเพื่อไทยได้คะแนนเพิ่มมาทางอันดับหนึ่งได้อีกครั้งในช่วงเวลา 23.04 น. ต่อมาในช่วงเวลาประมาณ 00.30 น. คะแนนของผู้สมัครจากพรรคภูมิใจไทยถูกรับลดลง จนสุดท้ายผู้สมัครจากพรรคเพื่อไทยชนะในเขตนี้ โดยได้คะแนนสูงที่สุด ที่ 49,592 อันดับสอง คือ ผู้สมัครจากพรรคอนุชาตใหม่ ได้ 39,899 คะแนน ส่วนผู้สมัครจากพรรคภูมิใจไทยจบที่อันดับ 9 ได้เพียง 886 คะแนน ถือเป็นหนึ่งในเขตที่อันดับคะแนนมีความผันผวนมากที่สุด

เลขาธิการ กกต.เคยบอกต่อสาธารณะไว้ว่า การนับคะแนนและรายงานผลจะใช้เวลาประมาณสามชั่วโมงหลังปิดหีบเลือกตั้ง ซึ่งก็คือประมาณ 20.00 น. แต่สิ่งที่เกิดขึ้น คือ หลังเวลา 21.00 น. ไปแล้ว การรายงานผลคะแนนยังคงไม่เสร็จสิ้นและส่งผลให้หลายเขตเลือกตั้งผลแพ้ชนะยังพลิกกลับไปกลับมาได้ตลอด ย่อมสร้างความแปลกใจให้กับประชาชนที่ติดตามลุ้นผลการ

เลือกตั้งอยู่ โดยเฉพาะเมื่อการเลือกตั้งครั้งนี้จำนวนที่นั่ง ส.ส. ที่ต้องใช้เพื่อจัดตั้งรัฐบาลออกมาสูสีกันอย่างมากระหว่างฝ่ายที่สนับสนุน พล.อ.ประยุทธ์ กับฝ่ายที่ไม่สนับสนุน

คะแนนที่พลิกกลับไปกลับมาส่วนหนึ่งเห็นได้ชัดว่า เกิดจากการกรอกคะแนนผิดเป็นหลัก หมิ่นหรือหลักแสนคะแนนและปรับลดลงภายหลัง ทำให้มีผลเปลี่ยนแปลงผู้ชนะในเขตนั้น กลับไปกลับมา ไม่ว่าจะเป็นสาเหตุจาก Human Error ตามที่ กกด.พยายามอธิบายหรือสาเหตุใด (ซึ่งจะกล่าวต่อไปในบทที่ 2) แต่อีกหลายเขตก็ไม่ได้เห็นปรากฏการณ์ที่คะแนนขึ้นลงเป็นหลักหมื่นชัดเจน แต่เป็นการรายงานผลการนับคะแนนในอัตราที่ไม่เท่ากันในแต่ละช่วงเวลา หรือรายงานคะแนนของผู้สมัครบางคนในบางช่วงเวลาแต่ไม่รายงานคะแนนของคู่แข่งด้วย

จากอย่างน้อย 61 เขตที่พบผลแพ้ชนะพลิกไปพลิกมา มีถึง 32 เขต ที่ไม่พบว่า มีการปรับลดคะแนนในระดับหลักพัน อันส่งผลต่อการแพ้ชนะในเขตนั้นๆ แสดงว่า ครึ่งหนึ่งของเขตที่ผลแพ้ชนะพลิกไปพลิกมาไม่ได้มีสาเหตุมาจากการกรอกคะแนนผิดและแก้ไขภายหลัง แต่เกิดจากการรายงานผลคะแนนที่คะแนนของผู้สมัครแต่ละคนในเขตเดียวกันถูกรายงานไม่พร้อมกัน รวมทั้งผลการเลือกตั้งครั้งนี้ที่ซับซ้อนเกี่ยวพันสูงสูดมาก ซึ่งพบว่า มีอย่างน้อย 26 เขต ที่คะแนนสุดท้ายชนะกันไม่ถึง 1,000 คะแนน

หากระบบการรายงานคะแนนด้วยแอปพลิเคชัน Rapid Report เป็นไปตามที่เข้าใจกัน เมื่อคะแนนจากกระดานนับคะแนนของแต่ละหน่วยเลือกตั้งถูกรายงานเข้ามาในระบบก็จะส่งให้สื่อมวลชน ผลคะแนนของผู้สมัครในเขตเดียวกันก็จะถูกรายงานพร้อมๆ กันทุกคน และผลคะแนนของผู้สมัครแต่ละคนก็ควรจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในอัตราส่วนเดียวกัน แต่เมื่อที่ปรากฏออกมากลับมีการพลิกผลแพ้ชนะอยู่ตลอดเวลา แม้กระทั่งบางเขตเลือกตั้งที่ผลคะแนนสุดท้ายแพ้ชนะกันระดับหลายพันคะแนน หรือหมื่นคะแนน แต่การรายงานผลก็ยิ่งเกิดการพลิกแพ้ชนะระหว่างทางได้มากก็ทำให้เกิดข้อสงสัยได้มากต่อระบบการ “จัดการ” และทยอยรายงานผลคะแนนต่อสื่อมวลชนว่ามีวัตถุประสงค์และมีหลักเกณฑ์ในการดำเนินการอย่างไร

ตารางแสดงผู้นำอันดับหนึ่งของ 61 เขตที่พลิกกลับไปกลับมาตลอดคืน

จังหวัด	เขต	20.38 น.	20.39 น.	21.06 น.	22.00 น.	22.02 น.	22.28 น.	23.04 น.	23.05 น.	23.32 น.	10.39 น.
กรุงเทพมหานคร	1	พลังท้องถิ่นไทย	พลังท้องถิ่นไทย	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	ภูมิใจไทย	ภูมิใจไทย	ภูมิใจไทย	พลังประชารัฐ
กรุงเทพมหานคร	5	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	เพื่อไทย	เพื่อไทย	เพื่อไทย	เพื่อไทย	เพื่อไทย	เพื่อไทย	พลังประชารัฐ
กรุงเทพมหานคร	11	ประชาธิปัตย์	ประชาธิปัตย์	ประชาธิปัตย์	เพื่อไทย	เพื่อไทย	เพื่อไทย	เพื่อไทย	เพื่อไทย	เพื่อไทย	เพื่อไทย
กรุงเทพมหานคร	16	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	เพื่อไทย	เพื่อไทย	เพื่อไทย	เพื่อไทย	เพื่อไทย	เพื่อไทย	เพื่อไทย
สมุทรปราการ	1	เพื่อไทย	เพื่อไทย	เพื่อไทย	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ
สมุทรปราการ	2	อนาคตใหม่	อนาคตใหม่	อนาคตใหม่	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ
สมุทรปราการ	4	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	อนาคตใหม่	อนาคตใหม่
สมุทรปราการ	6	เพื่อไทย	เพื่อไทย	เพื่อไทย	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ
นนทบุรี	1	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	เพื่อไทย	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ
นนทบุรี	5	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	เพื่อไทย	เพื่อไทย	เพื่อไทย	เพื่อไทย	เพื่อไทย	เพื่อไทย	เพื่อไทย
ปทุมธานี	3	เพื่อไทย	เพื่อไทย	เพื่อไทย	อนาคตใหม่	อนาคตใหม่	อนาคตใหม่	อนาคตใหม่	อนาคตใหม่	อนาคตใหม่	อนาคตใหม่
อยุธยา	1	ภูมิใจไทย	ภูมิใจไทย	ภูมิใจไทย	ประชาภิวัฒน์	ประชาภิวัฒน์	ประชาภิวัฒน์	ประชาภิวัฒน์	ประชาภิวัฒน์	ประชาภิวัฒน์	ภูมิใจไทย
อยุธยา	2	ภูมิใจไทย	ภูมิใจไทย	ภูมิใจไทย	ภูมิใจไทย	ภูมิใจไทย	เพื่อไทย	เพื่อไทย	เพื่อไทย	เพื่อไทย	เพื่อไทย
จันทบุรี	1	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	อนาคตใหม่

จังหวัด	เขต	20.38 น.	20.39 น.	21.06 น.	22.00 น.	22.02 น.	22.28 น.	23.04 น.	23.05 น.	23.32 น.	10.39 น.
นครปฐม	3	อนาคตใหม่	อนาคตใหม่	อนาคตใหม่	รวมพลังประชาชนไทย	รวมพลังประชาชนไทย	รวมพลังประชาชนไทย	อนาคตใหม่	อนาคตใหม่	อนาคตใหม่	อนาคตใหม่
สมุทรสาคร	3	ชาติไทยพัฒนา	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	ชาติไทยพัฒนา	ชาติไทยพัฒนา	ชาติไทยพัฒนา	ชาติไทยพัฒนา
นครศรีธรรมราช	1	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	ภูมิใจไทย	ภูมิใจไทย	ภูมิใจไทย	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ
นครศรีธรรมราช	2	ภูมิใจไทย	ภูมิใจไทย	ภูมิใจไทย	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ
นครศรีธรรมราช	6	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	ประชาธิปัตย์	ประชาธิปัตย์	ประชาธิปัตย์	ประชาธิปัตย์	ประชาธิปัตย์	ประชาธิปัตย์	ประชาธิปัตย์
นครศรีธรรมราช	7	ประชาธิปัตย์	ประชาธิปัตย์	ประชาธิปัตย์	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ
ภูเก็ต	1	ประชาธิปัตย์	ประชาธิปัตย์	ประชาธิปัตย์	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ
ชุมพร	3	ประชาธิปัตย์	ประชาธิปัตย์	ประชาธิปัตย์	ประชาธิปัตย์	รวมพลังประชาชนไทย	รวมพลังประชาชนไทย	รวมพลังประชาชนไทย	รวมพลังประชาชนไทย	รวมพลังประชาชนไทย	รวมพลังประชาชนไทย
สงขลา	8	ประชาธิปัตย์	ประชาธิปัตย์	ประชาธิปัตย์	ประชาธิปัตย์	ประชาธิปัตย์	ประชาธิปัตย์	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	พลังประชารัฐ	ประชาธิปัตย์

บทที่ 2

การปรับลด ผลคะแนน

คะแนนถูกแก้ไขให้ลดลงหลังรายงานแล้ว มีทั้งที่อ้างข้อผิดพลาด และที่ไร้คำอธิบาย

กระบวนการรายงานผลของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ผ่านสื่อต่างๆ ก่อให้เกิดความสงสัยถึงการทำงานของ กกต.อย่างมาก นอกจากจะเกิดจากปรากฏการณ์ไร้คำอธิบายที่การรายงานผลเป็นไปอย่างล่าช้า การรายงานคะแนนของผู้สมัครในเขตเดียวกันไม่พร้อมกัน รวมถึงผลแพ้ชนะเปลี่ยนแปลงจนถึงช่วงดึกและช่วงเช้า อีกประเด็นหนึ่งที่เกิดความสงสัย คือ การปรับลดคะแนนของผู้สมัครหลายราย

การปรับลดบางกรณีมีคำอธิบายว่า เกิดจากความผิดพลาดตอนกรอกคะแนนของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติโดยไม่ได้ตั้งใจ หรือที่เรียกว่า Human Error ทำให้คะแนนของผู้สมัครบางคนสูงผิดปกติ จึงต้องแก้ไขให้ถูกต้องภายหลังโดยการปรับคะแนนให้ลดกลับมาที่ความเป็นจริง แต่อีกหลายกรณีก็ยังไม่มีการอธิบายและส่งผลต่อการแพ้ชนะในหลายเขตเลือกตั้ง รวมทั้งกระทบต่อการคำนวณจำนวนที่นั่ง ส.ส.ในระบบบัญชีรายชื่อด้วย

ผู้สมัคร 3,906 คน ถูกปรับลดคะแนน ตลอดทั้งคืน

ในกระบวนการรายงานผลคะแนนเลือกตั้งครั้งนี้ ถือว่ามีผู้สมัครที่ถูกปรับลดคะแนนสูงมาก ถึง 3,906 คน จากผู้สมัครทั้งหมด 11,181 คน หรือประมาณ 34.9% ของผู้สมัครทั้งหมด

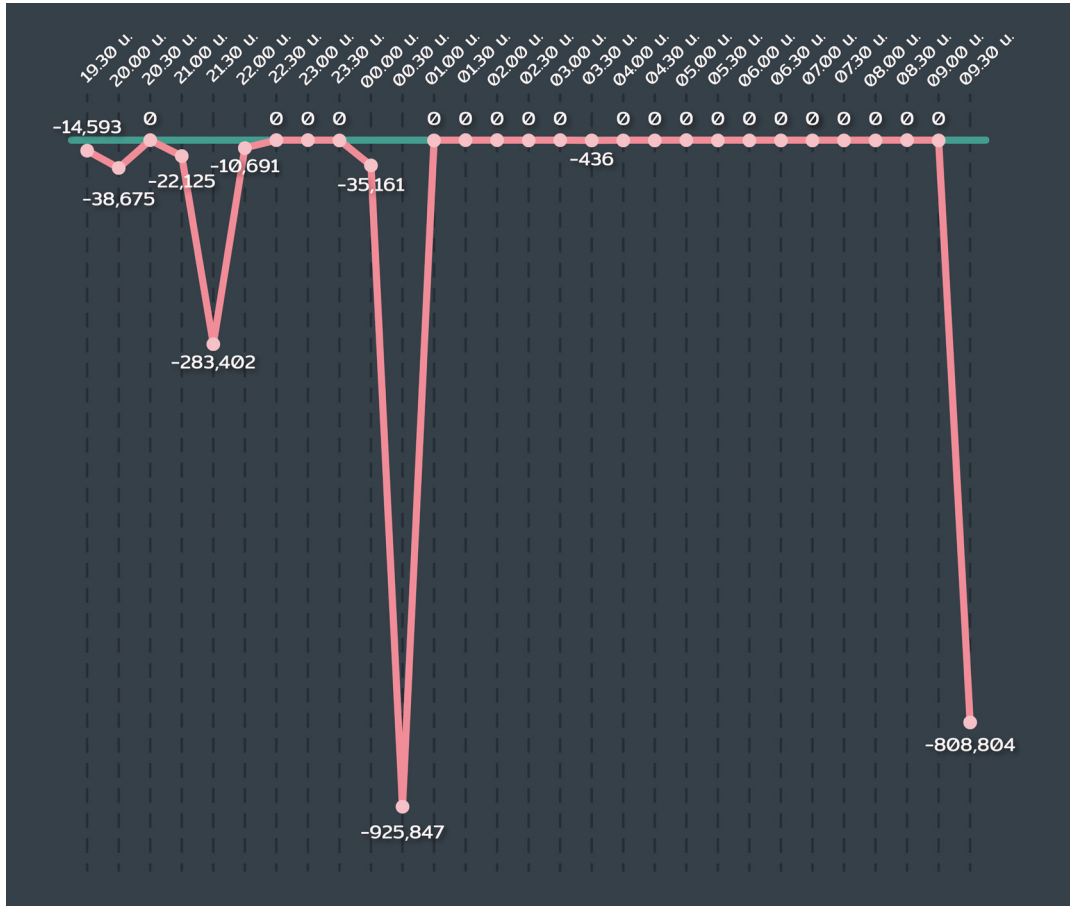
จากพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งหมด 81 พรรค มีเพียง 8 พรรค ที่ไม่มีผู้สมัครคนใดถูกปรับลดคะแนนเลย และจากเขตเลือกตั้ง 350 เขต มีเพียง 49 เขต ที่ไม่มีผู้สมัครคนใดถูกปรับลดคะแนนเลย ถือว่าเป็นการรายงานผลคะแนนเลือกตั้งที่มีการปรับลดคะแนนของผู้สมัครระหว่างการรายงานผลที่สูงมาก

การปรับลดคะแนนเกิดขึ้นแทบจะตลอดช่วงเวลาของการรายงานผลคะแนน ยกเว้นช่วงเวลา 22.00 - 00.00 น. ที่ไม่มีการปรับลดคะแนนเลย โดยช่วงเวลาที่มีการปรับลดคะแนนมากที่สุด คือ ช่วงเวลาประมาณ 00.30 น. มีผู้สมัครถูกปรับลดคะแนนในช่วงเวลานี้ไม่มากนัก คือ 166 คน แต่มีคะแนนถูกปรับลดรวมแล้วสูงถึง -925,847 คะแนน ส่วนใหญ่มาจากผู้สมัครที่ถูกปรับลดคะแนนครั้งใหญ่เป็นหลักหมื่นหรือหลักแสนคะแนน

และในช่วงเวลาประมาณ 09.30 น. ก็มีการปรับลดครั้งใหญ่ แต่รูปแบบแตกต่างไปเป็นการปรับลดคะแนนของผู้สมัครมากถึง 3,764 คน แต่ละคนถูกปรับลดมาน้อยต่างกันไป มีคะแนนถูกปรับลดรวมแล้ว -808,804 คะแนน

ผู้สมัครส่วนใหญ่ที่ถูกปรับลดคะแนน เป็นผู้สมัครที่ได้คะแนนรวมไม่เกินหลักร้อย และถูกปรับลดคะแนนหลักสิบหรือหลักร้อยซึ่งไม่ส่งผลต่อการแพ้ชนะในเขตเลือกตั้งนั้นๆ มากนัก โดยมีผู้สมัครอย่างน้อย 195 คน ที่ถูกปรับลดคะแนนมากกว่า 1,000 คะแนน

กราฟแสดงการปรับลดคะแนนตามแต่ละช่วงเวลา

ปรับลดครั้งใหญ่สองช่วง แสดงถึงกระบวนการตรวจสอบแก้ไขที่ไม่เคยถูกอธิบาย

ในช่วงเวลาประมาณ 00.30 - 01.00 น. คะแนนรวมของผู้สมัครหลายคนจากหลายเขตเลือกตั้งทั่วประเทศถูกปรับลดลง คนที่คะแนนถูกปรับลดมากๆ ในช่วงเวลานี้ เช่น ขจิตร์ ชัยนิคม พรรคเพื่อไทย จ.อุดรธานี เขต 3 ลดลง 268,877 คะแนน คะแนนของสงวน วังธียอง พรรคภูมิใจไทย จ.ลำพูน เขต 1 ลดลง 48,078 คะแนน คะแนนของฐิติมา ธงชัย พรรคประชาภิวัฒน์ จ.พระนครศรีอยุธยา เขต 1 ลดลง 42,488 คะแนน ในช่วงเวลา 00.30 น. นี้

ในช่วงเวลาประมาณ 09.30 - 10.00 น. นั้น ถือเป็นการปรับคะแนนครั้งใหญ่ที่สุด ที่มีทั้งการปรับคะแนนของผู้สมัครจำนวนมากเพิ่มขึ้น และยังมีผู้สมัครที่คะแนนติดลบไปจำนวนมากด้วย จนทำให้เกิดผลเปลี่ยนแปลงตัวผู้ชนะในหลายเขต ผู้สมัครที่คะแนนถูกปรับลดมากๆ ในช่วงเวลานี้ เช่น สุรพงษ์ อึ้งอัมพรวิไล พรรคเพื่อไทย จ.ปทุมธานี เขต 1 คะแนนลดลง 2,349 คะแนน จากเดิมที่มีคะแนนอยู่ 42,606 คะแนน เหลือ 40,257 คะแนน, รณเทพ อนุวัฒน์ พรรคพลังประชารัฐ จ.ชลบุรี เขต 3 คะแนนลดลง 2,851 คะแนน จากเดิมที่มีคะแนนอยู่ 53,989 คะแนน เหลือ 51,138 คะแนน, สนอง เทพอักษรณรงค์ พรรคภูมิใจไทย จ.บุรีรัมย์ เขต 1 คะแนนลดลง 2,367 คะแนน จากเดิมที่มีคะแนนอยู่ 37,820 คะแนน เหลือ 35,453 คะแนน

การที่คะแนนถูกปรับลดพร้อมกันในเวลาเดียวกันคราวละมากๆ แสดงให้เห็นถึงระบบการ “จัดการ” คะแนนของ กกต. ที่มีเจ้าหน้าที่ทำหน้าที่ตรวจสอบคะแนนที่ถูกส่งเข้าสู่ระบบการรายงานผลและแก้ไขคะแนนที่รายงานไปแล้วได้ ซึ่งเจ้าหน้าที่ชุดนี้มีกระบวนการทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งที่เริ่มตั้งแต่ช่วงค่ำ และมีการตัดสินใจปรับคะแนนครั้งใหญ่ในช่วงกลางดึก และตัดสินใจอีกครั้งหนึ่งในช่วงสายของวันรุ่งขึ้น

กระบวนการจัดการที่เกิดขึ้นหลังจากการรายงานผลคะแนนครั้งนี้ กกต.ไม่เคยอธิบายต่อสาธารณชน ซึ่งเมื่อพิจารณาผลการปรับลดคะแนนของผู้สมัครทั้งหมด เห็นได้ว่าการปรับลดคะแนนน่าจะไม่ได้เกิดจากการแก้ไขการกรอกคะแนนผิดครั้งละมากๆ ที่เห็นได้ชัดเจนเท่านั้น แต่มีการแก้ไขคะแนนถึงระดับรายละเอียด เช่น มีผู้สมัครที่ถูกปรับลด -1 คะแนน ถึง 473 คน มีผู้สมัครที่ถูกปรับลด -2 คะแนน ถึง 422 คน มีผู้สมัครที่ถูกปรับลด -3 คะแนน ถึง 273 คน

แต่ในอีกมุมหนึ่งคะแนนของผู้สมัครที่ผิดพลาดและควรถูกแก้ไขอย่างรวดเร็วกลับไม่ถูกแก้ไข อย่างในกรณีคะแนนของอนุเบสวัร เห็นหลอด ผู้สมัครพรรคอนาคตใหม่ จ.สกลนคร เขต 2 ซึ่งถูกศาลฎีกาแผนกคดีเลือกตั้งสั่งตัดสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไปตั้งแต่ 19 มีนาคม 2562 แล้ว แต่คะแนนของเขากลับถูกรายงานเข้าสู่ระบบตลอดทั้งคืนรวม 32,093 คะแนน ตามมาเป็นอันดับที่สองอย่างสูสีจนกระทั่งถูกปรับลดเหลือ 0 คะแนน ในเวลา 09.30 น. ซึ่งเจ้าหน้าที่ของ กกต.ควรจจะทราบถึงการถูกตัดสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง แต่กลับปล่อยให้มีการรายงานคะแนนสู่ระบบโดยไม่ถูกแก้ไขถึงช่วงเช้า

หรือกรณีของพรรคเพื่อนไทย ที่มีคะแนนถูกรายงานเข้าสู่ระบบในจังหวัดสุรินทร์เขต 3 ถึงกว่าสองแสนคะแนน ซึ่งเห็นความผิดปกติได้ชัดเจน ทั้งที่ผู้สมัครจากพรรคนี้ถูกตัดสิทธิไปแล้วทั้งพรรคเช่นกัน และเป็นกรณีที่ถูกพูดถึงโดยสื่อมวลชนหลายสำนัก แต่เจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่จัดการดูแลคะแนนกลับไม่แก้ไขหรือปรับลดคะแนนให้ถูกต้องจนถึงช่วงเช้าอีกเช่นกัน

กระบวนการตรวจสอบและแก้ไขคะแนนที่เกิดขึ้นจึงสมควรถูกตั้งคำถามว่ามีกระบวนการทำงานอย่างไร และมีหลักเกณฑ์การแก้ไขคะแนนที่ถูกรายงานแล้วอย่างไร ในเมื่อสามารถปรับลดคะแนนของผู้สมัครหลายร้อยคนได้ในช่วงเวลากลางคืน แม้กระทั่งการปรับลดในหลักหน่วย แต่คะแนนที่รายงานผิดชัดเจนจำนวนมากกลับถูกแก้ไขช้ามาก

ภาพรวมคะแนนที่ถูกปรับลด พรรคพลังประชารัฐลดมากที่สุด

ภาพรวมของการปรับลดคะแนนที่ กกต.ส่งให้กับสื่อมวลชน ตั้งแต่เวลา 17.30 น. ของวันเลือกตั้งไปจนถึงเวลา 10.00 น. ของวันที่ 25 มีนาคม 2562 พบว่า พรรคการเมืองที่ “คะแนนหาย” มากที่สุด คือ “พรรคเพื่อนไทย” ซึ่งสร้างปรากฏการณ์ได้ที่นั่ง ส.ส.อย่างพลิกความคาดหมายในหลายจังหวัดภาคอีสาน แต่ต่อมาพบว่า เป็นการกรอกคะแนนผิดและมีการแก้ไขภายหลัง อันดับที่สอง คือ พรรคพลังประชารัฐ และอันดับที่สาม คือ พรรคภูมิใจไทย

พรรคที่ได้ ส.ส.มากที่สุดห้าอันดับแรก มีสถิติคะแนนถูกปรับลด เป็นดังนี้

ตารางแสดงคะแนนที่ถูกปรับลดของพรรคที่ได้ ส.ส.มากที่สุดห้าอันดับ

พรรคการเมือง	จำนวนผู้สมัคร ที่ถูกปรับลด	คะแนนที่ถูกปรับลด	คะแนนรวมเวลา 10.00 น.
พรรคพลังประชาชนรัฐ	204	-458,805	7,938,893
พรรคเพื่อไทย	82	-359,682	7,422,600
พรรคภูมิใจไทย	172	-263,511	3,521,151
พรรคอนาคตใหม่	58	-123,040	5,870,093
พรรคประชาธิปัตย์	110	-75,934	3,704,284

อย่างไรก็ดี ไม่อาจจะสรุปได้ชัดเจนว่า การปรับลดคะแนนทำให้พรรคการเมืองใดได้เปรียบหรือเสียเปรียบในสนามการเลือกตั้งครั้งนี้ เนื่องจากจำนวนคะแนนที่ลดลงหลายๆ นั้นไม่ได้เกิดจากการที่ผู้สมัครจำนวนมากถูกปรับลดคะแนน หรือไม่ได้มาจากเขตที่คะแนนสูสีกันเท่านั้น แต่คะแนนที่ถูกปรับลดส่วนใหญ่มาจากกรณีที่ผู้สมัครบางคนมีคะแนนเกินมาเป็นหลักแสนซึ่งเห็นได้ชัดว่า เป็นคะแนนที่ผิดปกติ จึงถูกปรับลดลงเป็นหลักแสนคะแนน และทำให้ในภาพรวมพรรคการเมืองนั้นๆ ถูกปรับลดคะแนนมากขึ้นตามไปด้วย

ตัวอย่างเช่น สุโขทัย เขต 2 ชูศักดิ์ ศิริมาศทอง ผู้สมัครจากพรรคพลังประชาชนรัฐ ถูกปรับลด -267,021 ในเวลาประมาณ 21.30 น. ซึ่งสุดท้ายชูศักดิ์ก็คว้าชัยชนะค่อนข้างขาดลอย อุดรธานี เขต 3 ขจิตร์ ชัยนิคม ผู้สมัครจากพรรคเพื่อไทย ถูกปรับลด -268,877 ในเวลาประมาณ 00.30 น. ซึ่งสุดท้ายขจิตร์ก็คว้าชัยชนะค่อนข้างขาดลอย

คำอธิบายเท่าที่มี

คะแนนผิดพลาดเพราะ Human Error จึงถูกลบออกภายหลัง

ณัฐ เล่าสี่ห้สกุล รองเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง เคยอธิบายถึงปรากฏการณ์การปรับลดคะแนนว่า ระบบไม่มีความผิดพลาด มีแต่ Human Error ซึ่งยอมรับว่าคนที่ป้อนข้อมูลเข้ามาเป็นพี่น้องที่เป็นชาวบ้าน เขาทำงานให้ กกต. ในฐานะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

“Human Error” ในที่นี้ เข้าใจในความหมายโดยทั่วๆ ไปได้ว่า หมายถึง ความผิดพลาดที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์โดยไม่ได้ตั้งใจ ไม่ได้เกิดจากปัญหาการออกแบบระบบ

การเลือกตั้ง 24 มีนาคม 2562 แบ่งเขตเลือกตั้งเป็น 350 เขต มีหน่วยเลือกตั้ง 92,320 หน่วย โดยกรรมการประจำหน่วยแต่ละแห่งจะเป็นคนกรอกคะแนนเข้ามาในแอปพลิเคชัน Rapid Report เท่ากับว่า จะต้องมีคนที่เกี่ยวข้องกับการกรอกคะแนนอย่างน้อย 92,320 คน แต่ละคนต้องกรอกคะแนนของผู้สมัครในหน่วยตัวเอง เป็นตัวเลขประมาณ 30 - 40 ตัว จึงมีความเป็นไปได้ที่จะเกิดความผิดพลาดโดยมนุษย์ หรือ Human Error ขึ้น และเมื่อมีการตรวจสอบพบ คะแนนก็ต้องถูกแก้ไขภายหลัง

กรณีการรายงานคะแนนผิดพลาด และต้องแก้ไขลบคะแนนออกภายหลัง ที่น่าเชื่อว่าเกิดจาก Human Error อาจจะมืองค์ประกอบอย่างน้อยดังนี้

1. ระหว่างที่นับคะแนนยังไม่เสร็จ มีคะแนนในเขตนับมากกว่าจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หรือมีคะแนนรวมมากจนผิดปกติ
2. ตัวเลขที่มากขึ้นผิดปกติมีลักษณะคล้ายกับตัวเลขที่ถูกต้อง เช่น มีตัวเลขบางหลักเกินมาจากตัวเลขที่ถูกต้อง หรือคนที่ได้คะแนนเกินไป ได้คะแนนเพิ่มขึ้นเท่ากับพอดีกับคะแนนของผู้สมัครคนอื่น
3. ผู้สมัครที่ได้คะแนนจำนวนมากถูกตัดสิทธิไปแล้ว หรือมาจากพรรคการเมืองขนาดเล็กที่ไม่มีแนวโน้มว่าจะได้คะแนนมากในเขตนับ
4. ภายหลังจากปรับลดคะแนนไม่มีการยื่นเรื่องร้องเรียนต่อ กกต. จากตัวผู้สมัครเอง

พรรคเพื่อนไทย ถูกตัดสิทธิทั้งพรรค แต่คะแนนโพล 7 เขต รวมกว่าสามแสน

กรณีตัวอย่างที่ชัดเจนที่สุดของการกรอกคะแนนผิดพลาด คือ กรณีของพรรคเพื่อนไทย ที่มีคะแนนปรากฏในหลายจังหวัดภาคอีสานแล้วต่อมาถูกลบออกทั้งหมด

พรรคเพื่อนไทยส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง 206 คน แต่ศาลฎีกาแผนกคดีเลือกตั้งมีคำสั่งเมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2562แล้วว่า ผู้สมัครทั้งหมดไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเนื่องจากพรรคไม่ได้จัดตั้งสาขาพรรคหรือแต่งตั้งตัวแทนประจำจังหวัด พรรคนี้จึงไม่ควรจะมีคะแนนเลย หากมีผู้ใช้สิทธิลงคะแนนให้ก็ต้องถูกนับเป็นบัตรเสีย นอกจากนี้ พรรคนี้ยังมีชื่อคล้ายกับพรรคเพื่อนไทย ซึ่งได้คะแนนเยอะมากและกวาดที่นั่ง ส.ส.ไปหลายจังหวัดในภาคอีสาน ทำให้โอกาสที่เจ้าหน้าที่ประจำหน่วยจะกรอกคะแนนสลับกันเกิดขึ้นได้

ในเวลาประมาณ 20.30 น. มีรายงานเข้ามาในระบบว่า สุรินทร์ เขต 3 ผู้สมัครจากพรรคเพื่อนไทย ได้คะแนน 220,802 คะแนน ซึ่งมากกว่าจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตนับ ขณะที่เวลาเดียวกันผู้สมัครจากพรรคเพื่อนไทยได้ 20,802 คะแนน จึงค่อนข้างชัดเจนว่า กรณีนี้เกิดจากการกรอกคะแนนผิดพลาด และมีผลต่อความผิดพลาดของการคำนวณจำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วประเทศ รวมทั้งการคำนวณที่นั่งของ ส.ส.ระบบบัญชีรายชื่อด้วย คะแนนทั้ง 220,802 คะแนนถูกลบออกจากระบบในเวลาประมาณ 09.30 น. ของวันต่อมา

นอกจากนี้ผู้สมัครจากพรรคเพื่อนไทยซึ่งถูกตัดสิทธิไปแล้ว ยังมีคะแนนปรากฏอีกหลายเขต เช่น

- ยโสธร เขต 2 ได้ 34,222 คะแนน ในเวลาประมาณ 20.30 น. และลบออกในเวลาประมาณ 09.30 น. ของวันต่อมา
- ชัยภูมิ เขต 5 ได้ 9,305 คะแนน ในเวลาประมาณ 19.30 น. และเพิ่มเป็น 26,818 คะแนน ในเวลาประมาณ 21.30 น. และลบออกในเวลาประมาณ 09.30 น. ของวันต่อมา
- บึงกาฬ เขต 2 ได้ 31,148 คะแนน ในเวลาประมาณ 22.00 น. และลบออกในเวลาประมาณ 09.30 น. ของวันต่อมา
- กาฬสินธุ์ เขต 1 ได้ 15,762 คะแนน ในเวลาประมาณ 19.30 น. และลบออกในเวลาประมาณ 09.30 น. ของวันต่อมา

- นครราชสีมา เขต 13 ได้ 20,350 คะแนน ในเวลาประมาณ 19.30 น. และลบบอกในเวลาประมาณ 09.30 น. ของวันต่อมา
- ฉะเชิงเทรา เขต 1 ได้ 2,991 คะแนน ในเวลาประมาณ 21.30 น. และลบบอกในเวลาประมาณ 09.30 น. ของวันต่อมา

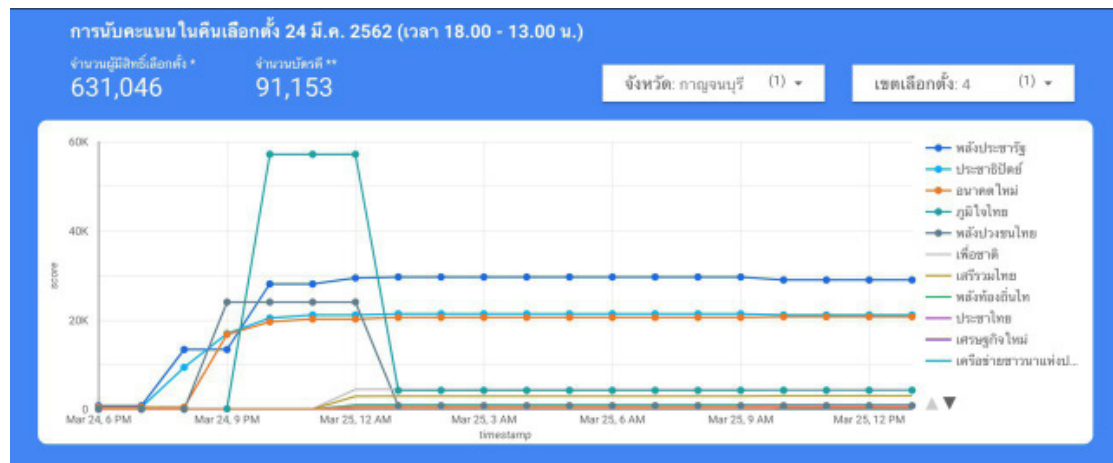
รวมแล้วพรรคเพื่อนไทยมีผู้สมัครที่ถูกรายงานว่ามีคะแนนทั้งหมด 7 คน รวม 352,093 คะแนน และสุดท้ายถูกปรับลดทั้งหมด พรรคเพื่อนไทยที่ผู้สมัครทุกคนถูกศาลสั่งตัดสิทธิแล้วจึงไม่ได้คะแนนเลยในการเลือกตั้งครั้งนี้

กรณีของพรรคเพื่อนไทยเป็นกรณีที่สังคมรู้จักมากที่สุด เพราะตั้งแต่ระหว่างการติดตามลุ้นผลคะแนนในช่วงค่ำชื่อของพรรคเพื่อนไทยก็ปรากฏขึ้นมาว่า ได้ที่นั่ง ส.ส.แบบแบ่งเขตในเขตที่นับคะแนนเสร็จแล้ว และยังได้เก้าอี้ ส.ส.แบบบัญชีรายชื่ออีกจำนวนหนึ่งด้วย ทำให้ชื่อของพรรคนี้อยู่ในความสนใจของสังคม ซึ่งสุดท้ายคะแนนทั้งหมดก็ถูกลบออกในช่วงเวลา 09.30 น.

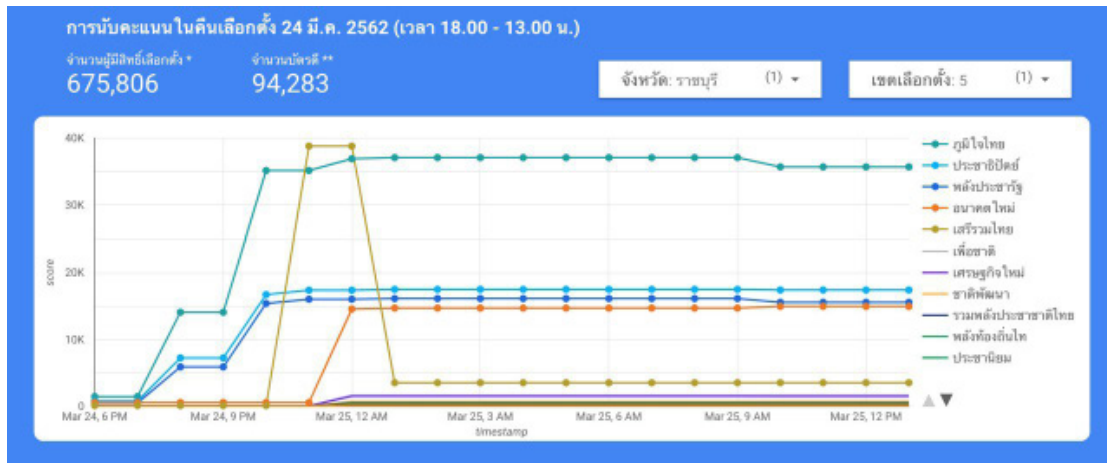
คะแนนจาก Human Error เป็นผลให้พลิกแพลงกันได้

คะแนนที่มาจากกรรอกข้อมูลผิดพลาดจำนวนหนึ่งเห็นได้ชัดเจน บางกรณีก็ก่อให้เกิดผลแพ้ชนะกันในเขตนั้นได้ รวมทั้งส่งผลต่อการคำนวณที่นั่ง ส.ส.บัญชีรายชื่อด้วย แต่ต่อมาคะแนนก็ถูกปรับลดออก เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การรายงานผลการเลือกตั้งผ่านสื่อมวลชนเปลี่ยนกลับไปกลับมาจนถึงช่วงเช้าของอีกวัน หากไม่นับปรากฏการณ์ของพรรคเพื่อนไทย มีอย่างน้อย 7 กรณีที่พบความผิดพลาดประเภทนี้ชัดเจน ซึ่งสาเหตุที่นับได้ว่าเป็นความผิดพลาดจากการกรรอกคะแนนผิด เพราะผลคะแนนในบางช่วงเวลาเพิ่มขึ้นจนมากกว่าจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตนั้นหรือเพิ่มมากผิดปกติและภายหลังคะแนนก็ถูกลบออก

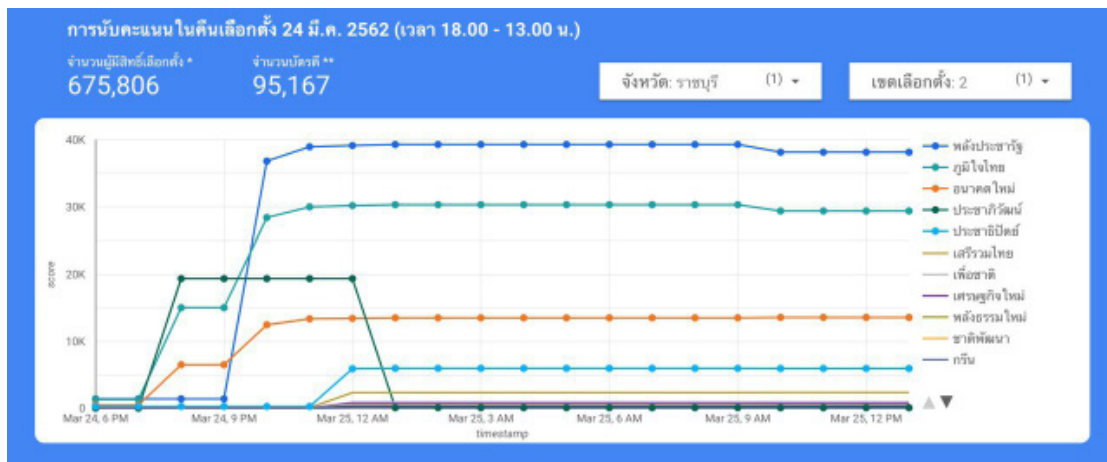
กรณีที่ 1 กาญจนบุรี เขต 4 มีรายงานที่ผู้สมัครจากพรรคพลังประชาชนไทยได้คะแนน 24,064 คะแนน ในช่วงเวลาประมาณ 21.00 น. และนำไปเป็นอันดับหนึ่ง ต่อมาในเวลาประมาณ 22.00 น. คะแนนของผู้สมัครรายอื่นๆ ก็ค่อยๆ เพิ่มขึ้นจนคะแนนที่ถูกรายงานมีมากกว่าจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเขตนั้น และในช่วงเวลาประมาณ 01.00 น. คะแนนของพรรคพลังประชาชนไทยก็ถูกปรับลดเหลือ 826 คะแนน และผู้สมัครจากพรรคภูมิใจไทยก็นำเป็นอันดับหนึ่งในเขตนี้ไปเรื่อยๆ จนถูกผู้สมัครจากพรรคพลังประชาชนรัฐแข่งในช่วงเวลาประมาณ 0 น. ส่วนผู้สมัครจากพรรคพลังประชาชนไทยได้คะแนนสุดท้ายที่ 848 คะแนน

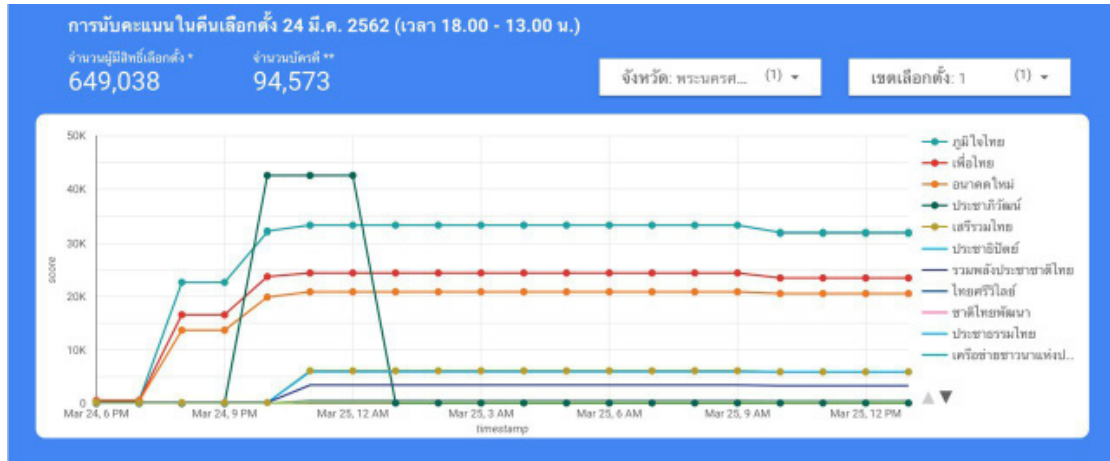
กรณีที่ 2 ราชบุรี เขต 5 ผู้สมัครจากพรรคภูมิใจไทยนำมาตั้งแต่ช่วงหัวค่ำ จนกระทั่งเวลาประมาณ 23.00 น. มีรายงานว่า ผู้สมัครจากพรรคเสรีรวมไทยได้คะแนนรวม 38,789 คะแนน และพลิกขึ้นมาเป็นอันดับหนึ่ง จนคะแนนทั้งหมดคิดเป็น 97% ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตนั้น ต่อมาในเวลาประมาณ 00.30 น. คะแนนของผู้สมัครจากพรรคเสรีรวมไทยถูกปรับลดลงเหลือ 3,628 คะแนน และต่อมาในเวลาประมาณ 01.00 น. ก็ถูกปรับลดลงอีกครั้งเหลือ 3,523 คะแนน และผู้สมัครจากพรรคภูมิใจไทยก็ชนะเป็นอันดับหนึ่งในเขตนี้ ส่วนผู้สมัครจากพรรคเสรีรวมไทยได้คะแนนสุดท้ายที่ 3,665 คะแนน

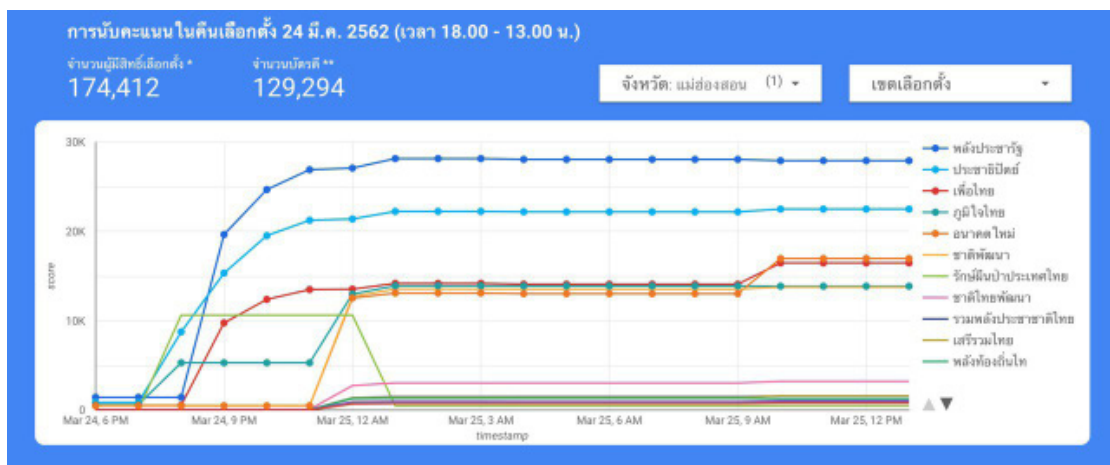
กรณีที่ 3 ราชบุรี เขต 2 ผู้สมัครจากพรรคประชาธิปัตย์ขึ้นมาในเวลาประมาณ 19.30 น. ด้วยคะแนน 19,390 คะแนน หลังจากนั้นในเวลาประมาณ 22.00 น. ผู้สมัครจากพรรคพลังประชารัฐก็แซงขึ้นมา ตามมาด้วยอันดับสองผู้สมัครจากพรรคภูมิใจไทย ส่วนผู้สมัครจากพรรคประชาธิปัตย์คะแนนไม่เพิ่มขึ้นเลย จนกระทั่งเวลาประมาณ 00.30 น. คะแนนของผู้สมัครจากพรรคประชาธิปัตย์ก็ถูกปรับลดลงเหลือ 88 คะแนน และจบในเวลา 10.00 น. ที่ 80 คะแนน โดยผู้สมัครจากพรรคพลังประชารัฐเป็นผู้ชนะในเขตนี้ ส่วนผู้สมัครจากพรรคประชาธิปัตย์ได้คะแนนสุดท้ายที่ 90 คะแนน

กรณีที่ 4 พระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผู้สมัครจากพรรคภูมิใจไทยนำมาตั้งแต่ช่วงหัวค่ำ จนกระทั่งเวลาประมาณ 21.30 น. มีรายงานว่าผู้สมัครจากพรรคประชาธิปัตย์ได้คะแนนรวม 42,558 คะแนน และพลิกขึ้นมาเป็นอันดับหนึ่ง จนคะแนนรวมทั้งหมดคิดเป็น 92% ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตนั้น ต่อมาในเวลาประมาณ 01.00 น. ผู้สมัครจากพรรคประชาธิปัตย์ถูกปรับลดลงอีกเหลือ 70 คะแนน และผู้สมัครจากพรรคภูมิใจไทยก็ขึ้นเป็นอันดับหนึ่งในเขตนี้ ส่วนผู้สมัครจากพรรคประชาธิปัตย์ได้คะแนนสุดท้ายที่ 72 คะแนน

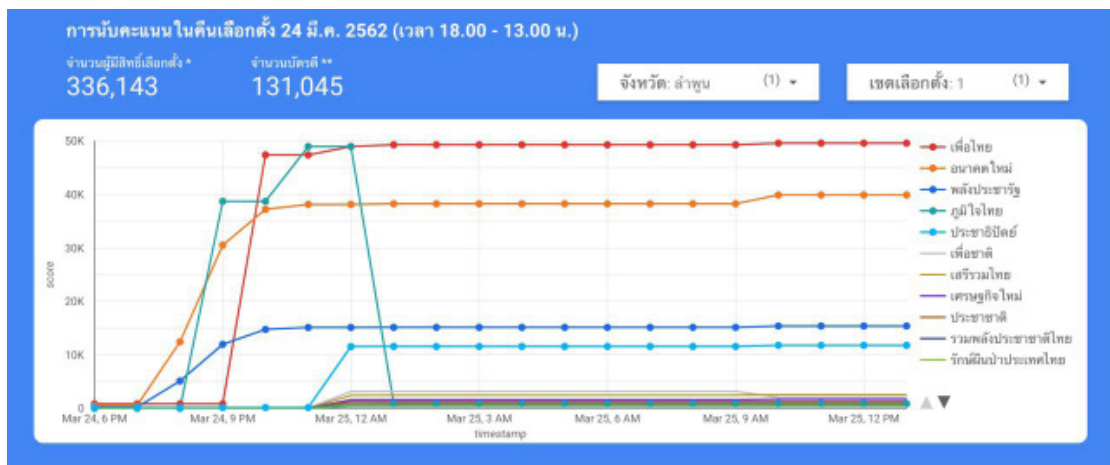
กรณีที่ 5 แม่ฮ่องสอน เขต 1 ในช่วงแรกผู้สมัครจากพรรคพลังประชารัฐนำมา จนกระทั่งในเวลาประมาณ 19.30 น. ผู้สมัครจากพรรคประชาธิปัตย์นำประเทศไทยได้คะแนนอยู่ที่ 10,646 คะแนน และพลิกขึ้นมาเป็นอันดับหนึ่งช่วงสั้นๆ และถูกแซงกลับไป โดยในเวลาประมาณ 00.30 น. คะแนนของผู้สมัครจากพรรคประชาธิปัตย์ประเทศไทยถูกปรับลดลงเหลือ 489 คะแนน และจบในเวลา 10.00 น. ด้วย 501 คะแนน ผู้สมัครจากพรรคพลังประชารัฐขึ้นเป็นอันดับหนึ่งในเขตนี้ ส่วนผู้สมัครจากพรรคประชาธิปัตย์ประเทศไทยได้คะแนนสุดท้ายที่ 549 คะแนน

กรณีที่ 6 กรุงเทพมหานคร เขต 1 เป็นหนึ่งในเขตที่มีการพลิกแพลงคะแนนวุ่นวายที่สุด เวลาประมาณ 20.00 น. ผู้สมัครจากพรรคพลังท้องถิ่นไทยขึ้นนำด้วยคะแนน 13,081 คะแนน และไม่ได้คะแนนเพิ่มขึ้นอีกเลย ซึ่งเป็นคะแนนที่เท่ากับพอดีกับคะแนนของผู้สมัครจากพรรคพลังประชาชน ในเขต 2 ที่ถูกรายงานในเวลาเดียวกัน ต่อมาในเวลาประมาณ 23.00 น. มีรายงานว่า ผู้สมัครจากพรรคภูมิใจไทยได้คะแนนรวม 23,886 คะแนน พลิกขึ้นนำเป็นอันดับหนึ่ง จนคะแนนทั้งหมดคิดเป็น 93% ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตนั้น ต่อมาในเวลาประมาณ 01.00 น. คะแนนของผู้สมัครจากพรรคภูมิใจไทยถูกปรับลดลงเหลือ 735 คะแนน และผู้สมัครจากพรรคพลังท้องถิ่นไทยถูกปรับลดลงเหลือ 417 คะแนน และผู้สมัครจากพรรคพลังประชาชนก็ชนะเป็นอันดับหนึ่งในเขตนี้ ส่วนผู้สมัครจากพรรคพลังท้องถิ่นไทยได้คะแนนสุดท้ายที่ 426 คะแนน และผู้สมัครจากพรรคภูมิใจไทย ได้คะแนนสุดท้ายที่ 806 คะแนน

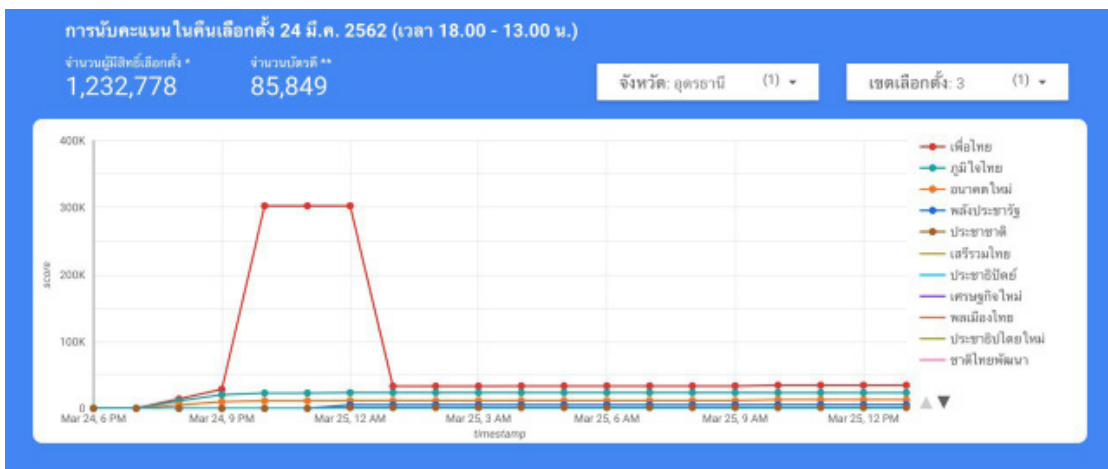
กรณีที่ 7 ลำพูน เขต 1 ผู้สมัครจากพรรคอนาคตใหม่นำมาช่วงต้น จนกระทั่งเวลาประมาณ 20.00 น. ผู้สมัครจากพรรคภูมิใจไทยได้คะแนนขึ้นไปสูงถึง 38,708 คะแนน และพลิกขึ้นนำเป็นอันดับหนึ่ง ต่อมาได้เพิ่มอีก 10,248 คะแนน ในเวลาประมาณ 22.00 น. และเมื่อเวลาประมาณ 00.30 น. ถูกปรับลดลง 48,078 คะแนน โดยผู้สมัครจากพรรคเพื่อไทยชนะเป็นอันดับหนึ่งในเขตนี้ ส่วนผู้สมัครจากพรรคภูมิใจไทยได้คะแนนสุดท้ายที่ 928 คะแนน

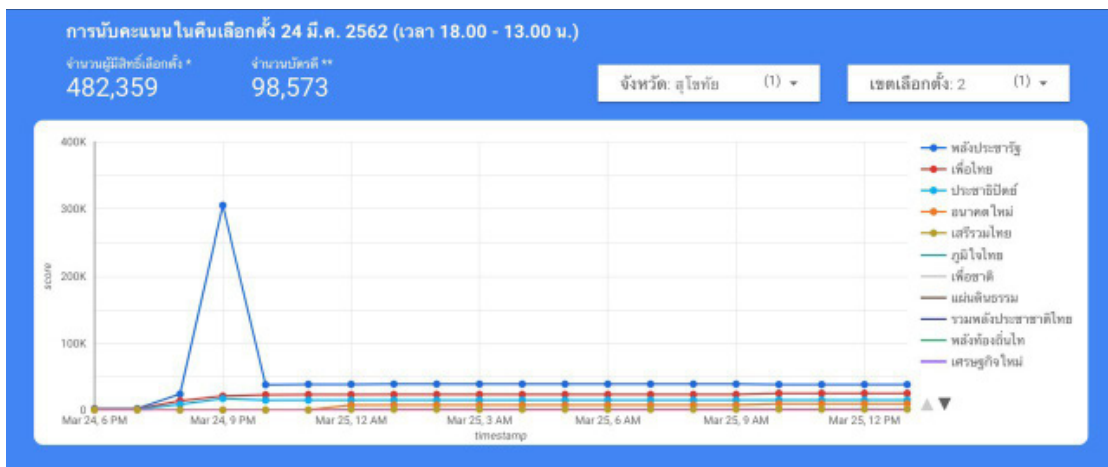
คะแนนจาก Human Error แต่ไม่เป็นผลให้พลิกแพ้ชนะ

คะแนนที่มาจากกรอกข้อมูลผิดพลาดจำนวนหนึ่งเห็นได้ชัดเจน บางกรณีไม่ได้ถึงขนาดจะเปลี่ยนแปลงผลแพ้ชนะกันในเขตนั้นได้ แต่ก็ยังส่งผลต่อการคำนวณที่นั่น ส.ส.บัญชีรายชื่อด้วย เป็นเหตุให้ภาพรวมของผลการเลือกตั้งเปลี่ยนแปลงกลับไปกลับมาจนถึงช่วงเช้าของอีกวันหนึ่ง ซึ่งเห็นได้จากการที่คะแนนในบางช่วงเวลาเพิ่มขึ้นจนมากกว่าจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือเพิ่มมากผิดปกติและภายหลังคะแนนก็ถูกลบออก ตัวอย่างเช่น

กรณีที่ 1 **อุดรธานี เขต 3** ผู้สมัครจากพรรคเพื่อไทยนำรวดเดียวจบ แต่ในเวลาประมาณ 21.30 น. มีรายงานคะแนนของผู้สมัครรายนี้เพิ่มสูงถึง 302,305 คะแนน ซึ่งมากกว่าจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตนี้ ต่อมาในเวลาประมาณ 01.00 น. คะแนนก็ถูกปรับลดลงเหลือ 33,428 คะแนน

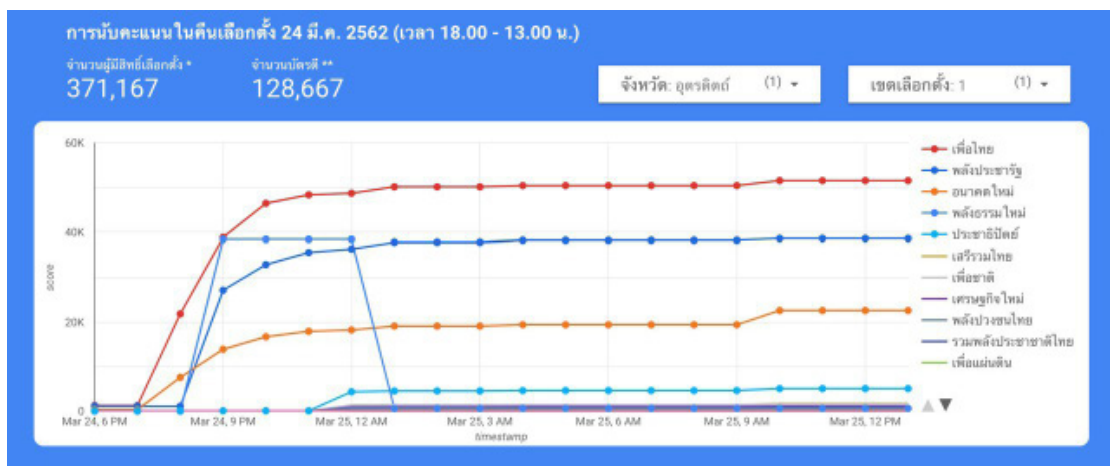
กรณีที่ 2 **สุโขทัย เขต 2** ผู้สมัครจากพรรคพลังประชารัฐนำรวดเดียวจบ แต่ในเวลาประมาณ 21.00 น. มีรายงานคะแนนของผู้สมัครรายนี้เพิ่มสูงถึง 305,081 คะแนน ซึ่งมากกว่าจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตนี้ ต่อมาในเวลาประมาณ 22.00 น. คะแนนก็ถูกปรับลดลงเหลือ 38,060 คะแนน

กรณีที่ 3 **สระบุรี เขต 1** ผู้สมัครจากพรรคพลังประชาชนนำรวดเดียวจบ แต่ช่วงเวลาประมาณ 20.00 น. มีรายงานว่า ผู้สมัครจากพรรครักษ์ผินป่าประเทศไทยได้คะแนนรวม 9,903 คะแนน แต่ต่อมาในเวลาประมาณ 01.00 น. ถูกปรับลดลงเหลือ 500 คะแนน

กรณีที่ 4 **อุตรดิตถ์ เขต 1** ผู้สมัครจากพรรคเพื่อไทยนำรวดเดียวจบ แต่ช่วงเวลาประมาณ 20.30 น. ผู้สมัครจากพรรคพลังธรรมใหม่ได้คะแนนถึง 38,463 คะแนน ตามมาเป็นอันดับสอง ห่างจากอันดับหนึ่งหลักร้อยคะแนนเท่านั้น ก่อนจะถูกปรับลดลงในเวลาประมาณ 00.30 น. เหลือ 615 คะแนน

Human Error เกิดขึ้นได้ แต่ใช้อธิบายการปรับลดคะแนนทั้งหมดไม่ได้

ตามที่ได้กล่าวไปแล้วในบทที่ 1 พอจะเห็นได้ว่า การรายงานผลคะแนนเลือกตั้งครั้งนี้จะไม่ได้เป็นการรายงานผลคะแนนโดยตรงไปยังสื่อมวลชนทันทีที่เจ้าหน้าที่ประจำหน่วยกรอกข้อมูลลงในแอปพลิเคชัน แต่มี “คนกลาง” ที่ทำหน้าที่ตรวจสอบ คัดเลือก และ “จัดการ” ข้อมูล

ก่อนส่งให้สื่อมวลชน โอกาสที่คะแนนที่ถูกรายงานออกไปเกิดความผิดพลาดแบบ Human Error จึงควรจะน้อยมาก การรายงานคะแนนของผู้สมัครที่ได้ถึง 200,000 - 300,000 คะแนน มากกว่าจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตนั้นๆ อย่างชัดเจน ไม่น่าจะเกิดขึ้นได้เลย

การรายงานผลคะแนนผิดพลาดเป็นหลักแสนคะแนนเหล่านี้ กว่าจะตรวจสอบพบเพื่อแก้ไขก็ผ่านไปแล้วหลายชั่วโมง จนทำให้ผลแพ้ชนะของแต่ละเขตพลิกผันจนถึงช่วงสายของวันรุ่งขึ้น แสดงให้เห็นถึงความ “ไม่ปกติ” ของกระบวนการรายงานผลคะแนนครั้งนี้อย่างชัดเจน และที่ขั้วข้างขวาวัวใจของประชาชนที่เฝ้ารอติดตามผลเลือกตั้ง ซึ่ง กกต.ไม่เคยมีคำอธิบายใดที่ชัดเจนไปกว่าคำว่า Human Error

เป็นการยากที่จะระบุให้ชัดได้ว่า จากผู้สมัครที่คะแนนถูกปรับลดทั้ง 3,906 คน มีกี่คนที่ต้องปรับลดคะแนนเพราะเกิดความผิดพลาดจากการกรอกคะแนนผิดโดยไม่ได้ตั้งใจ หรือ Human Error หรือเกิดจากสาเหตุอื่นใด กรณีที่น่าเชื่อว่าเป็นการกรอกคะแนนผิดเพราะผลรวมคะแนนสูงจนผิดสังเกตก็มีอย่างน้อย 11 กรณี ที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น ส่วนการปรับลดคะแนนในกรณีที่เหลือ ซึ่งหลายกรณีเป็นการปรับลดในหลักหน่วยนั้นไม่สามารถอธิบายสาเหตุได้

เป็นไปได้ว่า ยังมีกรณีที่รายงานคะแนนผิดพลาดเพราะ Human Error อีกไม่น้อย แต่หากเป็นความผิดพลาดในคะแนนระดับหลักหน่วย หรือหลักสิบ ที่ไม่ส่งผลกระทบต่อการแพ้ชนะในเขตนั้นก็อาจจะไม่สามารถแยกแยะได้ว่า เป็นการปรับลดคะแนนเพราะสาเหตุใด หรือถ้าหากเป็นความผิดพลาดที่รายงานคะแนนน้อยกว่าความเป็นจริงและมีการแก้ไขโดยเพิ่มขึ้นให้ภายหลัง หรืออาจจะไม่มีการตรวจสอบพบและนำไปสู่การแก้ไขคะแนนเลย ก็อาจจะไม่มีใครทราบได้ จนทำให้ผลรวมคะแนนอย่างเป็นทางการที่ กกต.สรุปแล้ว ยังมีความผิดพลาดปะปนอยู่ก็เป็นไปได้

หากทาง กกต.จะอธิบายถึงสาเหตุที่คะแนนถูกปรับลดทุกกรณีแบบรวมๆ เพียงว่า เป็นเพราะ Human Error ก็น่าจะสวนทางกับข้อเท็จจริงที่พบว่า มีผู้สมัครถึง 34.9% ที่คะแนนถูกปรับลด และบางคนถูกปรับลดมากกว่าหนึ่งครั้ง หากเกิดความผิดพลาดโดยไม่ได้ตั้งใจในปริมาณที่สูงขนาดนี้ได้ ก็น่าจะแสดงให้เห็นถึงความไม่มีประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติ หรือความผิดพลาดในระดับนโยบาย ซึ่งกระทบต่อความน่าเชื่อถือของการรายงานผลการเลือกตั้งครั้งนี้ อย่างแน่นอน

ผู้สมัครอีกหลายคนที่คะแนนลดลงโดยไม่มีคำอธิบาย

นอกจากกรณีที่ยกตัวอย่างไปแล้ว ยังมีผู้สมัครอีกหลายพันคนที่คะแนนถูกปรับลดลงโดยไม่มีลักษณะชัดเจนว่า การรายงานคะแนนเกิดความผิดพลาดจาก Human Error หรือไม่ และไม่มีคำอธิบายอื่นที่ช่วยให้หายสงสัยได้ว่า สาเหตุที่คะแนนถูกปรับลดลงเป็นเพราะเหตุใด ซึ่งเป็นการลดลงของคะแนน “ระหว่างทาง” ที่ยังนับคะแนนไม่เสร็จสิ้น ยังรายงานผลคะแนนไม่ครบ และยังมีเปลี่ยนแปลงผลแพ้ชนะอยู่อีกมาก ในที่นี้จะยกตัวอย่างจากผู้สมัครที่คะแนนถูกปรับลดจำนวนมาก 10 กรณี ดังนี้

อนาคตใหม่ กทม. เขต 2 เวลา 20.30 น. ลดลง 3,901 คะแนน

พัสวี ภัทรพทุธากร ผู้สมัครจากพรรคอนาคตใหม่ กรุงเทพมหานคร เขต 2 จากการรายงานผลในช่วงต้นได้คะแนนสูสีกับผู้สมัครจากพรรคพลังประชาชน โดยในเวลาประมาณ 20.00 น. พัสวีได้ 12,712 คะแนน อยู่อันดับที่สอง ขณะที่พัชรินทร์ ชำศิริพงษ์ ผู้สมัครจากพรรคพลังประชาชนนำเป็นอันดับหนึ่งได้ 13,081 คะแนน แต่เมื่อเวลาประมาณ 20.30 น. คะแนนของพัสวีถูกปรับลดลง 3,901 คะแนน เหลือ 8,811 คะแนน แต่หลังจากนั้นคะแนนก็เพิ่มขึ้นจนกลับไปสูสีกันอีก คะแนนสุดท้ายพัสวีได้ 26,636 คะแนน เป็นอันดับสองแต่ผู้สมัครจากพรรคพลังประชาชนไปเพียง 273 คะแนน ถือว่า เป็นเขตที่คะแนนสูสีมากที่สุดเขตหนึ่ง

candidate	18:30	19:00	19:30	20:00	20:30	21:00	21:30	22:00	22:30	23:00	23:30
นางสาว พัสวี ภัทรพทุธากร	157	157	5453	12712	8811	8811	24882	24882	24882	24882	24882
นางสาว พชรินทร์ ชำศิริพงษ์	226	226	226	13081	13081	13081	25996	25996	25996	25996	25996

อนาคตใหม่ นครราชสีมา เขต 8 เวลา 01.00 น. ลดลง 28,150 คะแนน

หนูแดง คุ่มก้น ผู้สมัครจากพรรคอนาคตใหม่ จังหวัดนครราชสีมา เขต 8 จากการรายงานผลในช่วงต้นมีคะแนนตามหลังอันดับหนึ่ง ทศนาพร เกษเมธีการุณ ผู้สมัครจากพรรคพลังประชาชนอยู่มาก แต่เมื่อเวลาประมาณ 21.30 น. มีรายงานคะแนนของหนูแดงสูงถึง 35,189 คะแนน พลิกขึ้นมาเป็นอันดับหนึ่งอยู่ช่วงเวลาหนึ่ง สูสีกับผู้สมัครจากพรรคพลังประชาชนที่ตามหลังเพียง 35 คะแนน จนกระทั่งเวลาประมาณ 01.00 น. คะแนนของหนูแดงถูกปรับลดลง 28,150 คะแนน เหลือ 7,039 คะแนน และสุดท้ายหนูแดงได้คะแนนรวมไป 8,556 คะแนน อยู่อันดับที่สี่ ส่วนผู้สมัครจากพรรคพลังประชาชนได้คะแนนเป็นอันดับหนึ่ง ที่ 36,473 คะแนน

candidate	20:30	21:00	21:30	22:00	22:30	23:00	23:30	0:00	0:30	1:00	1:30
นาย หนูแดง คุ่มก้น	175	175	35189	35189	35189	35189	35189	35189	35189	7039	7039
นาง ทศนาพร เกษเมธีการุณ	29328	29328	33590	33590	33590	35154	35154	35154	35154	35293	35293

อนาคตใหม่ ปราจีนบุรี เขต 2 เวลา 21.30 น. ลดลง 10,264 คะแนน

หรรษธร กำปันทอง ผู้สมัครจากพรรคอนาคตใหม่ จังหวัดปราจีนบุรี เขต 2 จากการรายงานผลในช่วงต้นมีคะแนนเป็นอันดับสาม เมื่อเวลาประมาณ 21.00 น. มีคะแนนเพิ่มขึ้นและพลิกขึ้นมาเป็นอันดับหนึ่งที่ 24,962 เป็นช่วงเวลาสั้นๆ มากกว่าอันดับสอง ชยุต ภูมมะกาญจนะ ผู้สมัครจากพรรคภูมิใจไทยอยู่เพียง 130 คะแนน แต่เมื่อเวลาประมาณ 21.30 น. คะแนนของหรรษธรก็ถูกปรับลดลง 10,264 คะแนน เหลือเพียง 14,698 คะแนน อยู่ลำดับที่สาม และสุดท้ายหรรษธรได้คะแนนรวมไป 16,575 คะแนน ได้เป็นอันดับที่สาม ส่วนผู้สมัครจากพรรคภูมิใจไทยได้คะแนนสูงสุดเป็นอันดับหนึ่งในเขตนี้

candidate	18:30	19:00	19:30	20:00	20:30	21:00	21:30	22:00	22:30	23:00	23:30
นาย ชยุต ภูมมะกาญจนะ	1858	1858	15752	24832	24832	24832	33361	33361	33361	34074	34074
นาย หรรษธร กำปันทอง	465	465	5753	9391	24962	24962	14698	14698	14698	15372	15372

เพื่อไทย อำนาจเจริญ เขต 2 เวลา 20.30 น. ลดลง 8,180 คะแนน

คณะ มะทิพันธ์ ผู้สมัครจากพรรคเพื่อไทย จังหวัดอำนาจเจริญ เขต 2 จากการรายงานผล ในช่วงเวลาประมาณ 20.00 น. มีคะแนน 9,902 คะแนน อยู่อันดับที่สาม แต่เวลาประมาณ 20.30 น. มีคะแนนอยู่เพียง 1,722 คะแนน ลดลง 8,180 คะแนน ก่อนจะมีคะแนนกลับขึ้นมาอีกครั้งในช่วง เวลาประมาณ 21.30 น. ซึ่งสู้กับผู้สมัครพรรคพลังประชาชนไปตลอด จนกระทั่งมีคะแนนเพิ่มขึ้น ในเวลาประมาณ 09.30 น. และแข่งเข้าเป็นอันดับหนึ่งในเขตนี้ ที่ 26,540 คะแนน ส่วนผู้สมัคร จากพรรคพลังประชาชนได้ไป 24,721 คะแนน เป็นหนึ่งในเขตที่คะแนนสูสีมาก

candidate	18:30	19:00	19:30	20:00	20:30	21:00	21:30	22:00	22:30	23:00	23:30
นาย คณะ มะทิพันธ์	955	955	9902	9902	1722	1722	22180	22180	22180	22180	23194
นาง จันทร์เพ็ญ ประเสริฐศรี	1691	1691	14442	14442	18365	18365	22381	22381	22381	22381	23501

เพื่อไทย สกลนคร เขต 1 เวลา 20.30 น. ลดลง 5,689 คะแนน

อภิชาติ ตรีสวัสดิชัย ผู้สมัครจากพรรคเพื่อไทย จังหวัดสกลนคร เขต 1 มีคะแนนนำมาใน เขตนี้ตั้งแต่แรก ตามมาด้วยอันดับสอง สุมนิษฐ์ ทีฆธนานนท์ ผู้สมัครจากพรรคพลังประชาชน ใน เวลาประมาณ 20.00 น. มีคะแนนอยู่ที่ 8,008 คะแนน แต่ในเวลาประมาณ 20.30 น. มีคะแนน เหลือเพียง 2,319 คะแนน ลดลง 5,689 คะแนน ในขณะที่ช่วงเวลาเดียวกัน ผู้สมัครจากพรรค พลังประชาชนได้เพิ่มขึ้นถึง 15,683 คะแนน ทำให้พลิกขึ้นมา แต่ต่อมากคะแนนของอภิชาติก็ถูก รายงานเพิ่มมากขึ้นอย่างชัดเจน และชนะเป็นอันดับหนึ่งในเขตนี้ด้วยคะแนนรวม 38,544 ทิ้งห่าง อันดับสองจากพรรคพลังประชาชนที่ได้ 31,145 คะแนน

candidate	18:00	18:30	19:00	19:30	20:00	20:30	21:00	21:30	22:00	22:30	23:00
นาย สุมนิษฐ์ ทีฆธนานนท์	76	76	76	3376	3376	19059	19059	19059	26385	26385	26385
นาย อภิชาติ ตรีสวัสดิชัย	117	117	117	8008	8008	2319	2319	2319	31636	31636	31636

เพื่อไทย นนทบุรี เขต 5 เวลา 20.00 น. ลดลง 3,655 คะแนน

วันชัย เจริญนนทสิทธิ์ ผู้สมัครจากพรรคเพื่อไทย จังหวัดนนทบุรี เขต 5 มีคะแนนนำเป็น อันดับหนึ่งในเขตนี้ในช่วงเวลาประมาณ 19.30 น. ที่ 3,655 คะแนน แต่ในเวลาประมาณ 20.00 กลายเป็นการรีเซ็ตคะแนนของวันชัยให้ลดเหลือ 0 คะแนน และทศพล เพ็งส้ม ผู้สมัครจากพรรค พลังประชาชนพลิกขึ้นมาเป็นอันดับหนึ่ง แต่ต่อมาในเวลาประมาณ 21.30 น. คะแนนของวันชัย ก็ถูกรายงานเข้ามาว่า มี 27,888 คะแนน พลิกกลับมาเป็นอันดับหนึ่ง นำอันดับสองจากพรรค พลังประชาชนอยู่เพียง 123 คะแนน และมีคะแนนสูสีกันในระดับหลักร้อยไปตลอดทั้งคืน วันชัย ได้คะแนนสุดท้ายอยู่ที่ 33,764 คะแนน ชนะเป็นอันดับหนึ่งในเขตนี้ ขณะที่อันดับสองจากพรรค พลังประชาชน ได้ 32,972 และอันดับสามปราโมทย์ พันธุ์เกตุ ผู้สมัครจากพรรคอนาคตใหม่ ได้ 32,953 คะแนน ถือเป็นเขตที่สามอันดับแรกสูสีกันมาก

candidate	18:30	19:00	19:30	20:00	20:30	21:00	21:30	22:00	22:30	23:00	23:30
นาย วันชัย เจริญนนทสิทธิ์	187	187	3655	0	0	0	27888	27888	29504	29817	29817
นาย ปราโมทย์ พันธุ์เกตุ	164	164	3236	10815	10815	10815	27123	27123	28554	28821	28821
นาย ทศพล เพ็งส้ม	184	184	184	11790	11790	11790	27765	27765	29257	29533	29533

พลังประชาชน สระแก้ว เขต 1 เวลา 20.00 น. ลดลง 20,904 คะแนน

ฐานิสร์ เทียนทอง ผู้สมัครจากพรรคพลังประชาชนรัฐ จังหวัดสระแก้ว เขต 1 มีคะแนนนำห่างมาตั้งแต่แรก จากการรายงานผลในเวลาประมาณ 20.00 น. ได้คะแนนอยู่ที่ 35,759 คะแนน แต่ในเวลาประมาณ 20.30 น. มีคะแนนเหลือเพียง 14,855 ลดลง 20,904 คะแนน ซึ่งก็นำเป็นอันดับหนึ่งอยู่ และในช่วงต่อมาคะแนนของเขาเพิ่มขึ้นอีกถึง 40,952 คะแนน ฐานิสร์ได้คะแนนสุดท้ายอยู่ที่ 63,099 คะแนนเป็นอันดับหนึ่งในเขตนี้แบบถล่มทลาย

candidate	18:30	19:00	19:30	20:00	20:30	21:00	21:30	22:00	22:30	23:00	23:30
นาย ฐานิสร์ เทียนทอง	1889	1889	1889	35759	14855	14855	55807	55807	55807	61729	61729

พลังประชาชน ชุมพร เขต 3 เวลา 22.00 น. ลดลง 10,691 คะแนน

ทวีป เพ็ชรสุวรรณ ผู้สมัครจากพรรคพลังประชาชนรัฐ จังหวัดชุมพร เขต 3 จากรายงานผลในเวลาประมาณ 22.00 น. ได้คะแนนอยู่ที่ 10,691 คะแนน แต่ในเวลาประมาณ 22.30 น. กลายเป็นการรีเซ็ตคะแนนของทวีปให้ลดเหลือ 0 คะแนน ก่อนจะเพิ่มขึ้นอีกครั้งเป็น 11,006 คะแนน ในเวลาประมาณ 23.00 น. ผลสุดท้ายทวีป เพ็ชรสุวรรณ จากพรรคพลังประชาชนรัฐมีคะแนนรวมเป็นอันดับที่สาม ได้ไปทั้งหมด 12,243 คะแนน ไม่ชนะการเลือกตั้งในเขตนี้

candidate	18:00	18:30	19:00	19:30	20:00	20:30	21:00	21:30	22:00	22:30	23:00
นาย ทวีป เพ็ชรสุวรรณ	685	685	685	685	6223	6223	6223	6223	10691	0	11006

ภูมิใจไทย เชียงใหม่ เขต 7 เวลา 22.00 น. ลดลง 13,883 คะแนน

ไกร ดาบธรรม ผู้สมัครจากพรรคภูมิใจไทย จังหวัดเชียงใหม่ เขต 7 จากการรายงานผลในเวลาประมาณ 21.30 น. ได้คะแนนอยู่ที่ 13,883 คะแนน แต่ในเวลาประมาณ 22.00 น. กลายเป็นการรีเซ็ตคะแนนของไกรให้ลดเหลือ 0 คะแนน ก่อนจะเพิ่มขึ้นอีกครั้งเป็น 18,429 ในเวลาประมาณ 23.30 น. ผลสุดท้ายไกร ดาบธรรม จากพรรคภูมิใจไทยได้คะแนนเป็นอันดับที่สาม ได้ไปทั้งหมด 18,925 คะแนน ไม่ชนะการเลือกตั้งในเขตนี้

candidate	18:30	19:00	19:30	20:00	20:30	21:00	21:30	22:00	22:30	23:00	23:30
นาย ไกร ดาบธรรม	336	336	6910	6910	13883	13883	13883	0	0	0	18429

ภูมิใจไทย โคราช เขต 5 เวลา 00.30 น. ลดลง 13,177 คะแนน

พิเชษฐ ชัยศรี ผู้สมัครจากพรรคภูมิใจไทย จังหวัดนครราชสีมา เขต 5 จากการรายงานผลในเวลาประมาณ 21.00 น. ได้คะแนนอยู่ที่ 26,298 คะแนน นำเป็นอันดับหนึ่งในเขตนี้ แต่ในเวลาประมาณ 21.30 น. คะแนนลดลง 11,861 คะแนน เหลือ 14,437 คะแนน ตกไปอยู่เป็นอันดับสาม แต่คะแนนก็กลับขึ้นมาเป็น 27,942 ในอีกประมาณครึ่งชั่วโมงถัดมา ทำให้พิเชษฐกลับมาเป็นอันดับสอง แต่ในเวลาประมาณ 00.30 น. คะแนนของพิเชษฐก็ถูกปรับลดอีก 13,177 คะแนน จนเหลือ 14,765 คะแนน และไม่เพิ่มหรือลดอีกจนถึงช่วงเช้า พิเชษฐ ได้คะแนนสุดท้าย

อยู่ที่ 15,185 คะแนน เป็นอันดับสามในเขตนี้

candidate	20:30	21:00	21:30	22:00	22:30	23:00	23:30	0:00	0:30	1:00	1:30
นาย พิเชษฐ ชัยศรี	26298	26298	14437	27942	27942	27942	27942	27942	27942	14765	14765

บางเขตผู้สมัครถูกปรับลดคะแนนเกือบทุกคน

ขณะที่หลายเขตเลือกตั้งไม่มีผู้สมัครที่มีคะแนนติดลบเลยแม้แต่คนเดียว บางเขตเลือกตั้งกลับมีผู้สมัครที่คะแนนติดลบจำนวนมากอย่างผิดสังเกต เรียกได้ว่า ติดลบเกือบทุกคนในเขตนั้น โดยส่วนใหญ่เป็นคะแนนที่ถูกลบออกในเวลาประมาณ 09.30 น. ซึ่งเป็นช่วงที่มีผู้สมัครถูกปรับลดคะแนนลงมากที่สุด และเป็นการลบคะแนนในหลักหน่วยหรือหลักสิบจำนวนมากด้วย ตัวอย่างเช่น

ตารางแสดงเขตเลือกตั้งที่ผู้สมัครถูกปรับลดคะแนนจำนวนมาก

จังหวัด	เขต	จำนวนผู้สมัครที่คะแนนติดลบ	จำนวนผู้สมัครทั้งหมด	พรรคที่ได้อันดับหนึ่ง
กระบี่	2	29	33	ภูมิใจไทย
กรุงเทพมหานคร	22	29	32	อนาคตใหม่
กำแพงเพชร	3	27	31	พลังประชารัฐ
ชัยภูมิ	1	33	39	เพื่อไทย
ชัยภูมิ	2	31	37	พลังประชารัฐ
นครปฐม	1	21	22	ประชาธิปัตย์
นครปฐม	2	25	26	ชาติไทยพัฒนา
นครปฐม	3	23	26	อนาคตใหม่
นครปฐม	4	22	24	พลังประชารัฐ
นครปฐม	5	23	24	อนาคตใหม่
นครศรีธรรมราช	3	31	39	ประชาธิปัตย์
นครสวรรค์	2	22	30	พลังประชารัฐ
นครสวรรค์	3	31	31	พลังประชารัฐ
นนทบุรี	4	28	29	เพื่อไทย
บุรีรัมย์	1	30	31	ภูมิใจไทย
ปทุมธานี	2	21	26	เพื่อไทย
ปทุมธานี	3	23	25	อนาคตใหม่
ปทุมธานี	5	21	26	เพื่อไทย

จังหวัด	เขต	จำนวนผู้สมัคร ที่คะแนนติดลบ	จำนวนผู้สมัคร ทั้งหมด	พรรคที่ได้ อันดับหนึ่ง
พิษณุโลก	2	31	34	เพื่อไทย
พิษณุโลก	4	28	30	เพื่อไทย
มหาสารคาม	1	35	41	เพื่อไทย
มหาสารคาม	2	34	39	เพื่อไทย
มหาสารคาม	3	30	34	เพื่อไทย
มหาสารคาม	5	32	36	เพื่อไทย
ยโสธร	1	29	33	เพื่อไทย
ยโสธร	2	25	30	เพื่อไทย
ยโสธร	3	29	34	เพื่อไทย
ระยอง	3	24	27	ประชาธิปัตย์
ราชบุรี	5	24	27	ภูมิใจไทย
ลพบุรี	4	28	30	ภูมิใจไทย
สระบุรี	2	26	29	พลังประชารัฐ
สุราษฎร์ธานี	4	28	33	ประชาธิปัตย์
อุบลราชธานี	4	31	37	เพื่อไทย

จังหวัดนครปฐมและยโสธร เรียกว่า เป็นจังหวัดที่คะแนนของผู้สมัครติดลบเกือบทั้งหมดในทุกเขตเลือกตั้ง ส่วนจังหวัดอย่างปทุมธานี มหาสารคาม ยังอาจจะมีบางเขตที่ผู้สมัครที่คะแนนติดลบมีไม่มากนัก แต่ถ้าดูภาพรวมทั้งจังหวัดก็ถือว่า มีผู้สมัครที่คะแนนติดลบสูงมาก

จะเห็นว่า ในเขตเลือกตั้งที่มีผู้สมัครได้คะแนนติดลบมากๆ ผลสุดท้ายผู้ที่ชนะการเลือกตั้งในเขตนั้นก็มาจากหลายพรรคการเมือง พรรคที่ชนะการเลือกตั้งมากที่สุดในเขตที่ผู้สมัครส่วนใหญ่มีคะแนนติดลบ คือ พรรคเพื่อไทย ซึ่งกวาดที่นั่งในภาคอีสานจำนวนมากอยู่แล้ว และพรรคการเมืองใหญ่ที่ได้ที่นั่งสูงสุดห้าอันดับแรกต่างก็ได้รับชัยชนะในเขตเลือกตั้งเหล่านี้ด้วยกันทั้งนั้น.

บทที่ 3
ช่องว่างของ
คะแนน 94%
กับ 100%

กระบวนการ “จัดการ” คะแนน ในช่วงเวลา 3 วัน ก่อนประกาศครบทั้งหมด

แม้ว่า พ.ต.อ.จรุงวิทย์ ภุมมา เลขาธิการ กกต. จะเคยบอกกับประชาชนไว้เมื่อเจ็ดวันก่อนเลือกตั้ง ว่า การรายงานผลคะแนนเลือกตั้งจะใช้แอปพลิเคชันที่ชื่อว่า Rapid Report ที่จะรับผลคะแนนไปแล้วรายงานสดผ่านทางสถานีโทรทัศน์กว่า 30 ช่องได้ทันที โดยคาดว่าจะสามารถทราบผลการนับคะแนนได้ภายในเวลา 3 ชั่วโมง แต่ในความเป็นจริงการนับคะแนนและรายงานผลคะแนนใช้เวลาไปจนถึงเที่ยงคืนของวันเลือกตั้งก็ยังไม่เสร็จสิ้น และยังเดินหน้าไปต่อเนื่องจนกระทั่งช่วงสายของวันที่ 25 มีนาคม 2562

แม้ว่า การรายงานผลคะแนนจะล่าช้ากว่าที่คาดไว้มากแล้วก็ตาม แต่ผลคะแนนที่ กกต. ประกาศให้สาธารณชนได้ทราบในช่วงสายของวันถัดจากวันเลือกตั้งหลังการหยุดนับคะแนนแล้ว เป็นคะแนนที่ประกาศไม่ทั้งหมด ยังคงถูกเก็บเอาไว้บางส่วน แม้ว่า กระบวนการนับจะเสร็จสิ้นไปแล้ว ในวันนี้จะเรียกผลคะแนนที่อัปเดตถึงช่วงสายของวันที่ 25 มีนาคม 2562 ว่า “คะแนน 94%”

อีกสามวันต่อมา กกต. จึงเปิดเผยคะแนนของผู้สมัครรายคนที่น่าับเสร็จสิ้นแล้วทั้งหมด หรือ “คะแนน 100%” ให้กับสื่อมวลชนและเอาขึ้นเว็บไซต์ของ กกต.เอง ในช่วงเวลาประมาณ 14.50 น. ของวันที่ 28 มีนาคม 2562

กกต. ออกระเบียบมาเอง เพื่อจะประกาศคะแนนแค่ 94%

ตามรัฐธรรมนูญ 2560 และ พ.ร.บ.ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 (กฎหมายเลือกตั้งฯ) ไม่ได้มีบทบังคับว่า กกต. ต้องเปิดเผยผลการนับคะแนนเพียงแค่ 94% และห้ามเปิดเผยคะแนนที่น่าับแล้วทั้งหมด แต่ทาง กกต. ออกระเบียบของตัวเองขึ้นใหม่ คือระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 โดยมีข้อ 169 กำหนดว่า

“ข้อ 169 เมื่อสำนักงานได้รับรายงานผลการเลือกตั้งตามข้อ 159 แล้ว ให้จัดให้มีการแสดงผลการเลือกตั้งอย่างไม่เป็นทางการต่อสาธารณะ โดยให้แสดงผลไม่เกินร้อยละเก้าสิบห้าของจำนวนหน่วยเลือกตั้งทั้งหมด”

ระเบียบฉบับดังกล่าวลงนามโดยประธาน กกต. เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2561 ก่อนการเลือกตั้งไม่กี่เดือน เท่ากับ กกต. ออกระเบียบมา “มัดมือตัวเอง” แล้วใช้เป็นข้ออ้างให้มีความชอบธรรมที่จะไม่ต้องประกาศผลคะแนนทั้งหมดทันทีที่น่าับเสร็จ และประกาศเพียงแค่ “คะแนน 94%” ก่อน โดยระเบียบฉบับนี้ก็ไม่ได้กำหนดรายละเอียดว่า การเปิดเผยผลการเลือกตั้งเพียงบางส่วนนั้นจะคัดเลือกส่วนใดที่เปิดเผยหรือไม่เปิดเผย และไม่ได้มีหลักเกณฑ์กำหนดว่า จะต้องเปิดเผยคะแนน

ทั้งหมด 100% ภายในช่วงเวลาใด นอกจากนี้ก็ไม่ได้กำหนดว่า คะแนนส่วนที่ยังไม่ประกาศจะเป็น ส่วนของเขตเลือกตั้งใด หรือต้องประกาศทุกเขตเลือกตั้งแต่ให้เก็บคะแนนบางหน่วยเลือกตั้งไว้ ก่อน

เมื่อไม่มีหลักเกณฑ์ในการเลือกคะแนนส่วนที่จะประกาศและส่วนที่จะเก็บไว้ จึงเป็นอำนาจเต็ม ของ กกต.ที่จะเลือกคะแนนส่วนที่ประกาศและไม่ประกาศ โดยไม่ต้องมีคำอธิบาย

คะแนน 94% ที่ กกต.ประกาศในช่วงสายของวันที่ 25 มีนาคมนั้น เป็นคะแนนที่นับจาก บัตรดี 33,354,459 คะแนน ส่วน “คะแนน 100%” ที่ประกาศในวันที่ 28 มีนาคม 2562 คิดจาก คะแนนบัตรดี 35,532,645 คะแนน ดังนั้น ในความเป็นจริงแล้ว คะแนน 94% ที่ กกต.ประกาศ เปิดให้ประชาชนทราบในเช้าวันที่ 25 มีนาคม คิดเป็น 93.869902% ของบัตรดีทั้งหมด น้อยกว่า จำนวนขั้นต่ำที่ระเบียบของ กกต.กำหนดไว้ คือ การประกาศผลที่ 95% พอดี คิดเป็น 1.13008%

โดยสรุปแล้ว กกต.จงใจประกาศผลให้สาธารณะทราบในช่วงสายของวันถัดจากวัน เลือกตั้งโดยไม่ประกาศทั้งหมด ยังขอเก็บผลคะแนนเอาไว้ก่อน 2,178,186 คะแนน ซึ่งในจำนวนนี้ เป็นคะแนนที่ตามระเบียบของ กกต.แล้วควรจะประกาศได้เพื่อให้ครบ 95% แต่ไม่ถูกประกาศอีก 401,553 คะแนน ซึ่งคะแนนส่วนนี้ “ถูกเลือกโดยอำเภอใจ” ที่จะเก็บเอาไว้ก่อน

หากคะแนน 94% และคะแนน 100% ที่ประกาศเป็นไปตามอัตราส่วนนี้ และผลคะแนน ที่ออกมามีอัตราส่วนคล้ายกันในทุกเขตเลือกตั้ง เช่น ผู้สมัครที่ได้ประมาณ 9,400 คะแนนเมื่อ ประกาศคะแนน 94% ก็ควรจะได้ประมาณ 10,000 คะแนนเมื่อประกาศคะแนน 100% และเป็น อัตราส่วนที่ใกล้เคียงกันกับผู้สมัครคนอื่นๆ ทั่วประเทศ ก็จะไม่มียุทธศาสตร์ แต่เมื่อดูในรายละเอียด ของคะแนนทั้ง 350 เขตแล้วกลับพบความผิดปกติระหว่างคะแนน 94% กับคะแนน 100% อยู่ หลายประการ

ผู้สมัคร 320 คน คะแนนลด 100% ได้น้อยกว่า 94%

เมื่อเปรียบเทียบคะแนน 94% และคะแนน 100% ของผู้สมัครรับเลือกตั้งทีละคน แล้วพบปรากฏการณ์ที่น่าสนใจ สรุปได้ว่า คะแนนของผู้สมัครทุกคนไม่ได้เพิ่มขึ้นในอัตราส่วน ประมาณ 5 - 6% เหมือนกันหมด แต่มีทั้งคนที่ได้คะแนนเพิ่มขึ้นและลดลงมากน้อยต่างกันไป โดย ไม่มีรูปแบบที่อธิบายได้ชัดเจนว่า เป็นไปตามปัจจัยใด

จากจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งในระบบแบ่งเขตทั้งหมด 11,181 คน พบว่า คะแนนของผู้สมัครอย่างน้อย 320 คนคิดเป็นประมาณ 2.8% ของผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งหมด เมื่อเปรียบเทียบ คะแนน 94% และคะแนน 100% แล้วได้คะแนนลดลง

เมื่อพิจารณาผู้สมัครที่คะแนนลดลงสูงที่สุด พบข้อมูลห้าอันดับแรก ดังนี้

- อันดับที่ 1 สุรณัฐ แบนเนียม ผู้สมัครจากพรรคชาติไทยพัฒนา ศรีสะเกษ เขต 3 คะแนน ลดลง 7,343 คะแนน

- อันดับที่ 2 พรเทพ เพชรรุ่งทอง ผู้สมัครจากพรรคอนาคตใหม่ เพชรบูรณ์ เขต 2 คะแนนลดลง 2,781 คะแนน
- อันดับที่ 3 โอฬาร สุดตะนาคา ผู้สมัครจากพรรคอนาคตใหม่ นครศรีธรรมราช เขต 4 คะแนนลดลง 2,032 คะแนน
- อันดับที่ 4 ธงชาติ วงศ์หาญ ผู้สมัครจากพรรคอนาคตใหม่ อุบลราชธานี เขต 5 คะแนนลดลง 1,239 คะแนน
- อันดับที่ 5 ประธาน คงเรืองราช ผู้สมัครจากพรรคอนาคตใหม่ นครศรีธรรมราช เขต 7 คะแนนลดลง 1,215 คะแนน

ตารางแสดงคะแนนของผู้สมัครที่คะแนนลดลงมากที่สุด 10 อันดับแรก

จังหวัด	เขต	ผู้สมัคร	พรรคการเมือง	คะแนน 94%	คะแนน 100%	ผลต่าง	ผลต่าง คิดเป็น %
ศรีสะเกษ	3	สุรณัฐ แนบเนียม	ชาติไทยพัฒนา	7,876	533	-7,343	-1,377.67%
เพชรบูรณ์	2	พรเทพ เพชรรุ่งทอง	อนาคตใหม่	15,117	12,336	-2,781	-22.54%
นครศรีธรรมราช	4	โอฬาร สุดตะนาคา	อนาคตใหม่	11,004	8,972	-2,032	-22.65%
อุบลราชธานี	5	ธงชาติ วงศ์หาญ	อนาคตใหม่	7,923	6,684	-1,239	-18.54%
นครราชสีมา	6	ประธาน คงเรืองราช	อนาคตใหม่	8,760	7,545	-1,215	-16.10%
นครศรีธรรมราช	7	ชัยณรงค์ คงย่อง	อนาคตใหม่	11,431	10,222	-1,209	-11.83%
นครศรีธรรมราช	5	อภิเกษมา สวนกุล	อนาคตใหม่	8,230	7,226	-1,004	-13.89%
กาฬสินธุ์	4	ชอประวีณ วงศ์ศิริ	ประชาธิปัตย์	3,692	2,791	-901	-32.28%
ลพบุรี	2	ปริยพันธ์ อรุณศรี	อนาคตใหม่	11,520	10,717	-803	-7.49%
นครศรีธรรมราช	4	ภูมิไท ดีเป็นแก้ว	พลังประชารัฐ	23,319	22,644	-675	-2.98%

จากจำนวนพรรคการเมืองที่จดทะเบียนถูกต้องกับ กกต. 106 พรรคในวันเลือกตั้ง มีพรรคที่ส่งผู้สมัครลงแข่งขัน 80 พรรค มีพรรคการเมืองที่มีผู้สมัครถูกปรับลดคะแนนลงเมื่อเปรียบเทียบกับคะแนน 94% กับ 100% ถึง 58 พรรค โดยพรรคการเมืองที่มีผู้สมัครถูกปรับลดคะแนนสูงที่สุดคือ พรรคพลังชาติไทย 17 คน อันดับสอง คือ พรรคประชานิยม 15 คน และอันดับสาม พรรคประชาธิธรรมไทย 14 คน

อย่างไรก็ดีสำหรับพรรคการเมืองขนาดเล็ก บางเขตเลือกตั้งก็ได้คะแนนอยู่ที่หลักร้อย บางเขตเลือกตั้งก็ได้คะแนนอยู่ที่หลักสิบ บางเขตก็ถูกปรับลดลง 1 คะแนน การถูกปรับลดคะแนนในหลายๆ เขต จึงอาจไม่ได้ส่งผลถึงจำนวนที่นั่ง ส.ส.มากนัก ตัวอย่างเช่น พรรคพลังชาติไทย คะแนนลดลง 17 เขต คิดรวมได้ 473 คะแนน พรรคประชานิยมคะแนนลดลง 15 เขต คิดรวมได้ 387 คะแนน และพรรคประชาธิธรรมไทยคะแนนลดลง 14 เขต คิดรวมได้ 67 คะแนน

เมื่อเปรียบเทียบคะแนน 94% กับ 100% ในเขตที่ถูกปรับลดของพรรคการเมืองขนาดใหญ่ห้าอันดับแรกที่ได้ที่นั่ง ส.ส.มากที่สุด พรรคเพื่อไทยคะแนนลดลง 2 เขต รวมเป็น 729 คะแนน พรรคพลังประชารัฐคะแนนลดลง 2 เขต รวมเป็น 723 คะแนน พรรคอนาคตใหม่คะแนนลดลง 9 เขต รวมเป็น 10,882 คะแนน พรรคประชาธิปัตย์คะแนนลดลง 7 เขต รวมเป็น 1,416 คะแนน พรรคภูมิใจไทยคะแนนลดลง 2 เขต รวมเป็น 493 คะแนน เห็นได้ว่า พรรคอนาคตใหม่ได้รับผลกระทบจากความแตกต่างของคะแนน 94% กับ 100% มากที่สุด

ตารางแสดงคะแนน 100% ที่ลดลง ของพรรคการเมืองที่ได้ที่นั่ง ส.ส.สูงสุดห้าอันดับแรก

พรรคการเมือง	จำนวนผู้สมัครที่คะแนนลดลงเมื่อปรับเป็น 100%	รวมคะแนนที่ลดลงเมื่อปรับเป็น 100%
พรรคเพื่อไทย	2	729
พรรคพลังประชารัฐ	2	723
พรรคอนาคตใหม่	9	10,882
พรรคประชาธิปัตย์	7	1,416
พรรคภูมิใจไทย	2	493

เมื่อพิจารณาในแง่จังหวัด พบว่า จังหวัดที่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งคะแนนลดลงมากที่สุด คือ นครศรีธรรมราช ซึ่งมีเขตเลือกตั้ง 8 เขต มีผู้สมัครที่เมื่อประกาศคะแนน 100% แล้วถูกปรับลดลงในเขต 1, 4, 5, และ 7 รวมแล้ว 52 คน ตามมาด้วยลพบุรี 33 คน และนครราชสีมา 22 คน ส่วนจังหวัดที่มีเขตเลือกตั้งมากที่สุดอย่างกรุงเทพมหานคร มีผู้สมัครที่คะแนนถูกปรับลดลง 20 คน ซึ่งเมื่อเทียบกับจำนวนผู้สมัครทั้งจังหวัดแล้วเป็นอัตราส่วนที่ไม่มาก

พรรคเล็กคะแนน “หลักสิบ” ยังติดลบ

ภาพรวมของการปรับลดคะแนนระหว่างการประกาศคะแนน 94% กับคะแนน 100% ยังถือว่า มีผู้สมัครที่ได้คะแนนลดลงน้อย เทียบกับการปรับลดคะแนนในช่วงเวลาประมาณ 09.30 น. ของเช้าวันที่ 25 มีนาคม 2562 เหตุผลที่เป็นไปได้และน่าจะยอมรับได้มากที่สุดของการปรับลดคะแนนระหว่าง 94% กับ 100% คือ มีกระบวนการตรวจสอบเกิดขึ้นแล้วพบว่า มีการกรอกคะแนนผิดพลาดไป หรือ Human Error จึงมีการปรับแก้ไข ซึ่งกกต.ยังไม่เคยชี้แจงต่อสาธารณะว่า ในระหว่างวันที่ 25 - 28 มีนาคม 2562 มีกระบวนการทำงานอย่างไรเพื่อตรวจสอบความผิดพลาดและแก้ไข และได้พบความผิดพลาดและแก้ไขคะแนนไปอย่างไรบ้าง

ความผิดพลาดเล็กๆ น้อยๆ อาจเกิดขึ้นได้เมื่อมีเจ้าหน้าที่มากกว่า 90,000 คน ที่เกี่ยวข้องกับการกรอกคะแนนเข้าสู่ระบบรายงานผล Rapid Report และอาจเกิดขึ้นได้มากกว่ากับคะแนนของผู้สมัครที่มีประชาชนออกเสียงให้เป็นหลักหมื่น และมีคะแนนของพรรคเข้ามาจากหน่วยเลือกตั้งจำนวน 200 - 300 หน่วยของแต่ละเขตเลือกตั้ง

แต่เนื่องจากระหว่างการรายงานผลคะแนนตลอดทั้งคืนวันที่ 24 ต่อเนื่องถึงช่วงสายของวันที่ 25 มีนาคม 2562 มีการปรับปรุง ปรับลด และแก้ไขคะแนนอยู่ตลอดเวลาอยู่แล้ว หากมีความผิดพลาดใดเกิดขึ้นก็ควรจะตรวจสอบพบและแก้ไขไปเรียบร้อยแล้ว

ในความเป็นจริงกลับพบว่า คะแนนที่ถูกแก้ไขและปรับลดจำนวนมาก เป็นคะแนนของผู้สมัครจากพรรคการเมืองขนาดเล็กที่ได้คะแนน “หลักสิบ” เท่านั้น ซึ่งผู้สมัครเหล่านี้จะไม่ได้รับคะแนนจากทุกหน่วยเลือกตั้งในเขตนั่นด้วย การกรอกคะแนนและการรวมคะแนนในหลักสิบด้วยระบบคอมพิวเตอร์มีโอกาสที่จะผิดพลาดได้น้อยมาก แต่ก็ปรากฏข้อมูลจากผู้สมัครซึ่งได้รับคะแนนหลักสิบถูกปรับลดคะแนนลง เมื่อประกาศคะแนน 100% อย่างน้อย 121 คน

ตารางตัวอย่างผู้สมัครที่มีคะแนนหลักสิบ แต่ก็ยังถูกปรับลดเมื่อประกาศคะแนน 100%

จังหวัด	เขต	ผู้สมัคร	พรรคการเมือง	คะแนน 94%	คะแนน 100%	ผลต่าง	ผลต่าง คิดเป็น %
กรุงเทพมหานคร	4	สันต์ อัครมันคงเจริญ	ภราดรภาพ	31	26	-5	-19.23%
กรุงเทพมหานคร	20	จิรดา พุฒตาล	ถิ่นกาขาวชาววิไล	23	18	-5	-27.78%
กรุงเทพมหานคร	4	กาญจนาภา สิทธิคุณาพันธ์	ประชาชนไทย	17	13	-4	-30.77%
กรุงเทพมหานคร	4	ธนเสฏฐ์ รัตนสมบุรณ์	พลังชาติไทย	79	64	-15	-23.44%
ตาก	1	อรทัย เกิดแสง	ประชานิยม	96	79	-17	-21.52%
นครราชสีมา	6	ผ่องพี ฤทธิรงค์	พลังไทยรักไทย	57	45	-12	-26.67%
นครศรีธรรมราช	7	เสริมศักดิ์ จโนภาส	เพื่อธรรม	67	59	-8	-13.56%
นนทบุรี	2	ทรศนัย ที่น้ำคำ	พลังประชาชนไทย	57	27	-30	-111.11%
ราชบุรี	1	กรีษฐา สุวรรณหงษ์	ถิ่นกาขาวชาววิไล	46	34	-12	-35.29%
อุบลราชธานี	5	จิรฐา ทยาธรรม	แผ่นดินธรรม	38	23	-15	-65.22%

คะแนนรวมอย่างน้อย 4 เขต คะแนน 100% ยังน้อยกว่า 94%

หากเปรียบเทียบคะแนน 94% กับ 100% ในภาพรวมของเขตเลือกตั้งที่มีผู้สมัครที่คะแนนลดลงหรือเพิ่มขึ้นอย่างผิดปกติ ก็จะพบว่า หลายเขตเลือกตั้งผลรวมของคะแนนทั้ง 94% และ 100% ไม่มีความผิดปกติ กล่าวคือ มีคะแนนเพิ่มขึ้นประมาณ 5 - 6% ในเขตเลือกตั้งเหล่านั้น ทั้งคะแนนของผู้สมัครรายบุคคลและคะแนนรวมของเขตก็จะเป็นไปอย่างปกติ แต่เมื่อเขตเลือกตั้งใดมีคะแนนที่ผิดปกติก็มักมีแนวโน้มว่า ความผิดปกติจะเกิดขึ้นกับผู้สมัครหลายๆ คนในเขตเดียวกัน แล้วส่งผลต่อคะแนนรวมของเขตนั่นด้วย ตัวอย่างเช่น

นครศรีธรรมราช เขต 4 ซึ่งมีผู้สมัครรับเลือกตั้ง 40 คน พบว่า มีผู้สมัครที่คะแนน 100% น้อยกว่าคะแนน 94% ถึง 20 คน รวมถึงผู้สมัครจากพรรคประชาธิปัตย์ที่ได้คะแนนเป็นอันดับหนึ่ง ที่คะแนนลดลง 0.3% ผู้สมัครจากพรรคพลังประชาชนรัฐที่คะแนนลดลง 2.98% ส่วนผู้สมัครจากพรรคอนาคตใหม่ที่ได้อันดับสี่ลดลงมากที่สุด 22.65% โดยเมื่อรวมคะแนน 100% กับ 94% ของผู้สมัครทุกคนในเขตนี้แล้วพบว่า คะแนน 100% น้อยกว่าอยู่ 1,994 คะแนน แต่ไม่กระทบต่อผลแพ้ชนะในเขตนี้

อุบลราชธานี เขต 5 ซึ่งมีผู้สมัครรับเลือกตั้ง 35 คน พบว่า มีผู้สมัครที่คะแนน 100% น้อยกว่าคะแนน 94% ถึง 25 คน ส่วนอีก 10 คน มีคะแนนเพิ่มขึ้นเล็กน้อย โดยเมื่อรวมคะแนน 100% กับ 94% ของผู้สมัครทุกคนในเขตนี้แล้วพบว่า คะแนน 100% น้อยกว่าอยู่ 2,573 คะแนน แต่ไม่กระทบต่อผลแพ้ชนะในเขตนี้

ลพบุรี เขต 2 ซึ่งมีผู้สมัครรับเลือกตั้ง 31 คน พบว่า มีผู้สมัครที่คะแนน 100% น้อยกว่าคะแนน 94% ถึง 22 คน ส่วนอีก 8 คน ได้คะแนนเพิ่มขึ้นเล็กน้อย รวมถึงผู้สมัครจากพรรคภูมิใจไทยที่ชนะในเขตนี้ และผู้สมัครจากพรรคพลังประชาชนรัฐที่ได้อันดับสาม โดยเมื่อรวมคะแนน 100% กับ 94% ของผู้สมัครทุกคนในเขตนี้แล้วพบว่า คะแนน 100% น้อยกว่าอยู่ 565 คะแนน แต่ไม่กระทบต่อผลแพ้ชนะในเขตนี้

เพชรบูรณ์ เขต 2 ซึ่งมีผู้สมัครรับเลือกตั้ง 27 คน พบว่า มีผู้สมัครที่คะแนน 100% น้อยกว่าคะแนน 94% ถึง 16 คน ส่วนอีก 10 คน คะแนนไม่ลดลง ผู้สมัครจากพรรคพลังประชาชนรัฐซึ่งได้

คะแนนเป็นอันดับหนึ่ง คะแนนลดลง 0.1% ขณะที่ผู้สมัครจากพรรคอนาคตใหม่ ซึ่งได้คะแนนเป็นอันดับสาม คะแนนลดลง 22.54% โดยเมื่อรวมคะแนน 100% กับ 94% ของผู้สมัครทุกคนในเขตนี้แล้วพบว่า คะแนน 100% น้อยกว่าอยู่ 3,394 คะแนน ถือเป็นเขตที่คะแนนรวมลดลงมากที่สุด แต่ไม่กระทบต่อผลแพ้ชนะในเขตนี้

จังหวัด	เขต	คะแนน 94%	คะแนน 100%	ผลต่าง	ผลต่าง คิดเป็น %
ลพบุรี	2	107,248	106,683	-565	-0.53%
นครศรีธรรมราช	4	104,475	102,481	-1,994	-1.95%
อุบลราชธานี	5	93,864	91,291	-2,573	-2.82%
เพชรบูรณ์	2	108,461	105,067	-3,394	-3.23%

ผู้สมัคร 387 คน คะแนนพุ่งผิดปกติ มากกว่า 25%

นอกจากปรากฏการณ์ผิดปกติที่คะแนน 100% น้อยกว่าคะแนน 94% แล้ว ยังพบปรากฏการณ์ผิดปกติที่คะแนน 100% ของผู้สมัครบางคนเพิ่มขึ้นจากคะแนน 94% อย่างน่าตกใจ คือ ไม่ได้เพิ่มขึ้นเพียง 5 - 6% แต่เพิ่มขึ้นมากกว่านั้นมาก โดยมีผู้สมัครอย่างน้อย 387 คน ที่ได้คะแนนเพิ่มขึ้นมากกว่า 25%

เมื่อพิจารณาผู้สมัครที่คะแนนเพิ่มขึ้นสูงที่สุด พบข้อมูลทำอันดับแรก ดังนี้

- อันดับที่ 1 เอกชัย ทรงอำนาจเจริญ ผู้สมัครจากพรรคเพื่อไทย อุบลราชธานี เขต 4 คะแนนเพิ่มขึ้น 10,316 คะแนน
- อันดับที่ 2 เทพไท เสนพงศ์ ผู้สมัครจากพรรคประชาธิปัตย์ นครศรีธรรมราช เขต 3 คะแนนเพิ่มขึ้น 8,494 คะแนน
- อันดับที่ 3 อัญญาสิทธิ ศรีสุวรรณ ผู้สมัครจากพรรคพลังประชารัฐ นครศรีธรรมราช เขต 3 คะแนนเพิ่มขึ้น 8,450 คะแนน
- อันดับที่ 4 วีระกร คำประกอบ ผู้สมัครจากพรรคพลังประชารัฐ นครสวรรค์ เขต 2 คะแนนเพิ่มขึ้น 7,902 คะแนน
- อันดับที่ 5 จำรัสพงษ์ อัครรัฐจัญ ผู้สมัครจากพรรคอนาคตใหม่ ศรีสะเกษ เขต 3 คะแนนเพิ่มขึ้น 7,785 คะแนน

ตารางแสดงคะแนนของผู้สมัครที่คะแนนเพิ่มขึ้น 10 อันดับแรก

จังหวัด	เขต	ผู้สมัคร	พรรคการเมือง	คะแนน 94%	คะแนน 100%	ผลต่าง	ผลต่าง คิดเป็น %
อุบลราชธานี	4	เอกชัย ทรงอำนาจเจริญ	เพื่อไทย	21,758	32,074	10,316	47.41%
นครศรีธรรมราช	3	เทพไท เสนพงศ์	ประชาธิปัตย์	24,816	33,310	8,494	34.23%

จังหวัด	เขต	ผู้สมัคร	พรรคการเมือง	คะแนน 94%	คะแนน 100%	ผลต่าง	ผลต่าง คิดเป็น %
นครศรีธรรมราช	3	อาญาสิทธิ์ ศรีสุวรรณ	พลังประชารัฐ	20,292	28,742	8,450	41.64%
นครสวรรค์	2	วีระกร คำประกอบ	พลังประชารัฐ	23,149	31,051	7,902	34.14%
ศรีสะเกษ	3	จำรัสพงษ์ อัครรัฐจักษ์	อนาคตใหม่	501	8,286	7,785	1,553.89%
ชัยภูมิ	4	สุสันต์ ชื่นจิตร	พลังประชารัฐ	20,660	27,694	7,034	34.05%
นครปฐม	2	รัฐกร เจนกิจณรงค์	รักษ์ผืนป่าประเทศไทย	16,942	22,634	5,692	33.60%
บุรีรัมย์	1	วันฟ้าสวย ภัทรไชยนันท์	อนาคตใหม่	14,446	19,403	4,957	34.31%
ร้อยเอ็ด	1	อัมพร พัสตร	อนาคตใหม่	10,236	14,263	4,027	39.34%
นครสวรรค์	2	เสรี หาแก้ว	อนาคตใหม่	7,036	11,001	3,965	56.35%

อย่างไรก็ดีเมื่อพิจารณาผู้สมัครที่คะแนนเพิ่มขึ้นอย่างผิดปกติ 5 อันดับแรกก็พบว่า คะแนนที่เพิ่มขึ้นไม่มีผลต่อการแพ้ชนะกันในเขตนั้น แต่เป็นปัญหาว่า การประกาศผลคะแนน 94% ของเขตดังกล่าวประกาศน้อยมากไม่ถึง 94% จริงๆ

เอกชัย ทรงอำนาจเจริญ และวีระกร คำประกอบ ได้คะแนนนำเป็นอันดับหนึ่งอยู่แล้วเมื่อประกาศคะแนน 94% และเมื่อประกาศคะแนน 100% ก็ยังคงชนะเป็นอันดับหนึ่ง ส่วนที่เขต 3 นครศรีธรรมราช ทั้งคะแนน 94% และ 100% เทพไท เสนพงศ์ ก็นำเป็นอันดับหนึ่ง

ตามด้วย อาญาสิทธิ์ ศรีสุวรรณ เป็นอันดับสอง ส่วนที่ศรีสะเกษ เขต 3 คะแนนของจำรัสพงษ์ อัครรัฐจักษ์ เพิ่มขึ้นอย่างผิดปกติถึง 16 เท่า แต่ก็ยังได้คะแนนรวมเป็นอันดับที่สี่เท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับคะแนนของสุรณัฐ แนบเนียม จากพรรคชาติไทยพัฒนาที่ลดลง 7,876 คะแนนในเขตเดียวกัน แต่แสดงให้เห็นถึงปัญหาการขึ้นลงของคะแนนที่อธิบายไม่ได้ในเขตดังกล่าว ที่ยังคงสามารถเปลี่ยนแปลงจนวินาทีสุดท้าย

นอกจากนี้ ผู้สมัคร 57 จาก 387 คน ที่ได้คะแนนเพิ่มขึ้นกว่า 25% ได้คะแนนเป็นหลักพันขึ้นไป และล้วนเป็นผู้สมัครจากพรรคการเมืองขนาดใหญ่และขนาดกลางที่ได้ที่นั่ง ส.ส.

เมื่อพิจารณาผู้สมัครจากพรรคการเมืองขนาดใหญ่ห้าอันดับแรกที่ได้ที่นั่ง ส.ส.มากที่สุด ที่มีคะแนนเพิ่มขึ้นมากกว่า 25% พบว่า พรรคเพื่อไทยได้คะแนนเพิ่มขึ้นมากกว่า 25% เขตเดียว คือ อุบลราชธานี เขต 4 พรรคพลังประชารัฐได้คะแนนเพิ่มขึ้นมากกว่า 25% 4 เขต พรรคอนาคตใหม่ได้คะแนนเพิ่มขึ้นมากกว่า 25% 12 เขต พรรคประชาธิปัตย์ได้คะแนนเพิ่มขึ้นมากกว่า 25% 10 เขต พรรคภูมิใจไทยได้คะแนนเพิ่มขึ้นมากกว่า 25% 4 เขต

คะแนนรวมทั้งเขต บางเขตพุ่งมากผิดปกติ

นอกจากปรากฏการณ์ผิดปกติที่คะแนนรวมของบางเขตคะแนน 100% น้อยกว่าคะแนน 94% แล้ว ยังพบปรากฏการณ์ผิดปกติที่คะแนน 100% ของหลายเขตเพิ่มขึ้นจากคะแนน 94% อย่างมาก มีถึง 48 เขต ที่คะแนนรวมของทั้งเขตเพิ่มขึ้นมากกว่า 10% โดย 10 อันดับแรกที่คะแนนรวมเพิ่มสูงขึ้น มีดังนี้

ตารางแสดงเขตเลือกตั้งที่คะแนน 100% เพิ่มสูงขึ้น 10 อันดับแรก

จังหวัด	เขต	คะแนน 94%	คะแนน 100%	ผลต่าง	ผลต่าง คิดเป็น %
นครศรีธรรมราช	3	75,636	103,831	28,195	27.15%
นครปฐม	2	86,996	112,678	25,682	22.79%
นครสวรรค์	2	77,241	102,330	25,089	24.52%
อุบลราชธานี	4	60,601	85,467	24,866	29.09%
นครปฐม	1	81,421	104,724	23,303	22.25%
ชัยภูมิ	4	82,144	105,318	23,174	22.00%
ร้อยเอ็ด	1	89,636	111,288	21,652	19.46%
กรุงเทพมหานคร	28	87,564	109,129	21,565	19.76%
ร้อยเอ็ด	7	77,687	98,946	21,259	21.49%
ชัยภูมิ	2	83,325	103,108	19,783	19.19%

อุบลราชธานี เขต 4 เป็นเขตที่คะแนน 94% เพิ่มเป็นคะแนน 100% สูงขึ้น 24,866 คะแนน หากคิดเป็นอัตราส่วนเทียบกับคะแนนทั้งหมดแล้ว เป็นเขตที่เพิ่มมากที่สุด คือ 29.09% นอกจากนี้ในแง่คะแนนรวมทั้งเขตจะเพิ่มขึ้นมากแล้ว ผู้ชนะในเขตนี้ คือ เอกชัย ทรงอำนาจเจริญ จากพรรคเพื่อไทย ยังเป็นผู้สมัครที่คะแนนเพิ่มสูงขึ้นมากที่สุดด้วย คิดเป็น 47.41% และผู้สมัครคนอื่นในเขตนี้ก็ได้อะแนนเพิ่มขึ้นมากด้วยเช่นกัน

นครศรีธรรมราช เขต 3 เป็นเขตที่คะแนนเพิ่มขึ้นคิดเป็นคะแนนดิบสูงที่สุด คือ 28,195 คะแนน หรือคิดเป็น 27.15% ซึ่งผู้สมัครสองคนที่ได้คะแนนอันดับหนึ่งและอันดับสอง คือ เทพไท เสนพงศ์ จากพรรคประชาธิปัตย์ และอาญาสิทธิ์ ศรีสุวรรณ จากพรรคพลังประชาชน ก็ได้คะแนนเพิ่มขึ้นมากคิดเป็น 34.23% และ 41.64% ตามลำดับ เพิ่มขึ้นมากเป็นอันดับสองและสามของทั้งประเทศ ขณะที่ผลต่างของคะแนน 94% กับ 100% ของเขต 3 เพิ่มขึ้นอย่างมาก เขต 4 กลับมีคะแนนรวมที่ลดลง ทำให้จังหวัดนครศรีธรรมราชถือเป็นจังหวัดที่ผลคะแนนผันผวนอย่างน่าสังเกต

จังหวัดชัยภูมิ มีเขตเลือกตั้ง 6 เขต แม้จะมีเขตที่ติดหนึ่งในสิบที่คะแนนรวมเพิ่มสูงขึ้น 2 เขต แต่เมื่อพิจารณาทั้งจังหวัดแล้ว ทุกเขตมีการเพิ่มขึ้นของคะแนน 94% ไปยังคะแนน 100% สูงทั้งหมด เขต 1 เพิ่มขึ้น 17.48% เขต 2 เพิ่มขึ้น 19.19% เขต 3 เพิ่มขึ้น 14.71% เขต 4 เพิ่มขึ้น 22.00% เขต 5 เพิ่มขึ้นน้อยที่สุด 10.19% และเขต 6 เพิ่มขึ้น 13.63%

ถ้าหากกกด.ใช้วิธีการนับคะแนนให้เสร็จแล้วรายงานผลต่อสาธารณะไปเรื่อยๆ จนกระทั่งรายงานคะแนนรวมทั้งประเทศได้เกือบถึง 94% แล้วจึงหยุดรายงาน ก็หมายความว่า ในเขตเลือกตั้งที่คะแนน 100% เพิ่มสูงขึ้นมากนั้น ในช่วงสายของวันที่ 25 มีนาคม 2562 ยังนับคะแนนไม่เสร็จ หรือมีเหตุผลพิเศษให้การรายงานผลล่าช้า ซึ่ง กกด.ไม่เคยอธิบายต่อสาธารณะถึงการนับคะแนนและรายงานผลที่ล่าช้าเป็นพิเศษในเขตใด

จากข้อมูลการเพิ่มขึ้นมากผิดปกติของคะแนน 100% ในบางเขต จึงแสดงให้เห็นว่ามีเหตุผลพิเศษบางประการที่ทำให้การรายงานคะแนนในคืนวันที่ 24 ต่อมาถึงช่วงสายของวันที่ 25 มีนาคม 2562 ในแต่ละเขตเลือกตั้งทำได้ไม่เท่ากัน จนถึงเวลาที่ กกต.หยุดการรายงานผล คะแนนของแต่ละเขตก็ยิ่งประกาศสู่สาธารณะในอัตราส่วนที่ไม่เท่ากัน และคะแนนในปริมาณที่มากกว่า 20% ของหลายเขตเลือกตั้งถูกเก็บไว้นานกว่าสามวันเต็มกว่าจะเปิดเผยต่อสาธารณชนโดยไม่มีคำอธิบาย

สมุทรสาคร เขต 3 พลังประชารัฐพลิกเข้าวิน

หนึ่งในเขตที่คะแนนอันดับหนึ่งและอันดับสองสูสีกันมากที่สุด คือ เขต 3 จังหวัดสมุทรสาคร เป็นการขับเคี่ยวกันระหว่างจอมขวัญ กลับบ้านเกาะ จากพรรคพลังประชารัฐ และปัญญา ชวนบุญ จากพรรคชาติไทยพัฒนา ซึ่งเมื่อประกาศผลคะแนน 94% ปัญญาได้อันดับหนึ่งที่ 21,871 คะแนน ส่วนจอมขวัญได้อันดับสองที่ 21,506 คะแนน ต่างกันอยู่เพียง 365 คะแนน

แต่เมื่อ กกต.ประกาศผลคะแนน 100% ในสามวันต่อมา กลายเป็นจอมขวัญพลิกกลับมาชนะ ที่ 25,323 ต่อ 23,671 คะแนน ซึ่งจอมขวัญได้คะแนนเพิ่มขึ้น 3,817 คะแนน หรือคิดเป็น 15.07% ส่วนปัญญาได้คะแนนเพิ่มขึ้น 1,800 คะแนน หรือคิดเป็น 7.60% จอมขวัญได้คะแนนเพิ่มขึ้นมากกว่าถึง 2,017 คะแนน

จังหวัด	เขต	ผู้สมัคร	พรรคการเมือง	คะแนน 94%	คะแนน 100%	ผลต่าง	ผลต่าง คิดเป็น %
สมุทรสาคร	3	นางสาวจอมขวัญ กลับบ้านเกาะ	พลังประชารัฐ	21,506	25,323	3,817	15.07%
		นายปัญญา ชวนบุญ	ชาติไทยพัฒนา	21,871	23,671	1,800	7.60%

กรุงเทพมหานคร เขต 5 พลังประชารัฐพลิกแพ้

เขต 5 กรุงเทพมหานคร ห้วยขวาง ดินแดง เป็นอีกหนึ่งเขตที่ขับเคี่ยวกันสูสี ระหว่างประเดิมชัย บุญช่วยเหลือ จากพรรคเพื่อไทย, อรพินทร์ เพชรทัต จากพรรคพลังประชารัฐ และอดิศร โพธิ์อ่าน จากพรรคอนาคตใหม่ ซึ่งเมื่อประกาศผลคะแนน 94% อรพินทร์ได้อันดับหนึ่งที่ 26,583 คะแนน ส่วนประเดิมชัยได้อันดับสองที่ 26,416 คะแนน ต่างกันอยู่เพียง 167 คะแนน ส่วนอดิศรตามมาอันดับสามอยู่ที่ 24,344 คะแนน

แต่เมื่อ กกต.ประกาศผลคะแนน 100% ในสามวันต่อมา กลายเป็นประเดิมชัยพลิกกลับมาชนะ ที่ 27,897 คะแนน ต่อ 27,667 คะแนน ซึ่งประเดิมชัยได้คะแนนเพิ่มขึ้น 1,481 คะแนน หรือคิดเป็น 5.31% ส่วนอรพินทร์ได้คะแนนเพิ่มขึ้น 1,084 คะแนน หรือคิดเป็น 3.92%

จังหวัด	เขต	ผู้สมัคร	พรรคการเมือง	คะแนน 94%	คะแนน 100%	ผลต่าง	ผลต่าง คิดเป็น %
กรุงเทพมหานคร	5	นายประเดิมชัย บุญช่วยเหลือ	เพื่อไทย	26,416	27,897	1,481	5.31%
		นางสาวอรพินทร์ เพชรทัต	พลังประชารัฐ	26,583	27,667	1,084	3.92%
		นายอดิศร โพธิ์อ่าน	อนาคตใหม่	24,344	25,484	1,140	4.47%

ห้าพรรคใหญ่ คะแนนเพิ่มขึ้นอัตราใกล้เคียงกัน

เมื่อพิจารณาผลต่างของคะแนน 94% กับคะแนน 100% ของห้าพรรคการเมืองที่ได้เก้าอี้ ส.ส.สูงที่สุด ในภาพรวมของพรรคจะพบว่า ไม่มีความผิดปกติมากนักในการเพิ่มขึ้นของคะแนน เพราะแต่ละพรรคจะได้คะแนนเพิ่มขึ้นใกล้เคียงกันในอัตราส่วนประมาณ 6% ดังนี้

- พรรคพลังประชารัฐ ได้คะแนน 94% ที่ 7,939,937 คะแนน ได้คะแนน 100% ที่ 8,433,137 เพิ่มขึ้น 493,200 คะแนน คิดเป็น 6.21%
- พรรคเพื่อไทย ได้คะแนน 94% ที่ 7,423,361 คะแนน ได้คะแนน 100% ที่ 7,920,630 เพิ่มขึ้น 497,269 คะแนน คิดเป็น 6.98%
- พรรคอนาคตใหม่ ได้คะแนน 94% ที่ 5,871,137 คะแนน ได้คะแนน 100% ที่ 6,265,950 เพิ่มขึ้น 394,813 คะแนน คิดเป็น 6.72%
- พรรคประชาธิปัตย์ ได้คะแนน 94% ที่ 3,704,654 คะแนน ได้คะแนน 100% ที่ 3,947,726 เพิ่มขึ้น 243,072 คะแนน คิดเป็น 6.56%
- พรรคภูมิใจไทย ได้คะแนน 94% ที่ 3,512,446 คะแนน ได้คะแนน 100% ที่ 3,732,883 คะแนน เพิ่มขึ้น 220,437 คะแนน คิดเป็น 6.27%

และเมื่อพิจารณาอัตราส่วนของผลต่างของคะแนน 94% กับคะแนน 100% ของห้าพรรคการเมืองที่ได้เก้าอี้ ส.ส.สูงที่สุด แบบรายเขต จะพบสถิติ ดังนี้

พรรคการเมือง	จำนวนเขตที่คะแนนเพิ่มขึ้นน้อยกว่า 5%	จำนวนเขตที่คะแนนเพิ่ม 5 - 10%	จำนวนเขตที่คะแนนเพิ่ม 11 - 20%	จำนวนเขตที่คะแนนเพิ่ม 21 - 30%	จำนวนเขตที่คะแนนเพิ่มมากกว่า 30%
พลังประชารัฐ	186 (ชนะ 57)	115 (ชนะ 33)	39 (ชนะ 6)	6 (ชนะ 1)	ไม่มี
เพื่อไทย	128 (ชนะ 72)	88 (ชนะ 46)	29 (ชนะ 17)	4 (ชนะ 1)	1 (ชนะ 1)
อนาคตใหม่	198 (ชนะ 17)	101 (ชนะ 6)	29 (ชนะ 6)	15 (ชนะ 1)	6 (ชนะ 0)
ประชาธิปัตย์	187 (ชนะ 20)	108 (ชนะ 9)	38 (ชนะ 2)	14 (ชนะ 2)	2 (ชนะ 0)
ภูมิใจไทย	195 (ชนะ 18)	101 (ชนะ 17)	42 (ชนะ 4)	9 (ชนะ 0)	1 (ชนะ 0)

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาคะแนนของพรรคการเมืองขนาดเล็ก พบปรากฏการณ์ที่น่าสนใจคือ บางพรรคการเมืองที่มีบางเขตเลือกตั้งที่คะแนน 94% มากกว่าคะแนน 100% ก็จะได้รับคะแนนเพิ่มขึ้นมากกว่า 25% ในหลายเขตด้วย เช่น พรรคพลังชาติไทย ที่มีคะแนนลดลง 17 เขต ก็มีคะแนนเพิ่มขึ้นมากกว่า 25% 12 เขต, พรรคประชานิยม ที่มีคะแนนลดลง 15 เขต ก็มีคะแนนเพิ่มขึ้นมากกว่า 25% 16 เขต, พรรครักษ์แผ่นดินป่าประเทศไทย ที่มีคะแนนลดลง 11 เขต ก็มีคะแนนเพิ่มขึ้นมากกว่า 25% 21 เขต พรรคพลังท้องถิ่นไทย ที่มีคะแนนลดลง 11 เขต ก็มีคะแนนเพิ่มขึ้นมากกว่า 25% 17 เขต เป็นต้น

การประกาศคะแนนแค่ 94% ไม่มีหลักเกณฑ์ ไม่มีคำอธิบาย และไม่มีความจำเป็น

จากการพิจารณาความแตกต่างระหว่างคะแนน 94% ที่ กต.ส่งให้สื่อมวลชนจนถึงช่วงสายของวันที่ 25 มีนาคม 2562 และหยุดส่งคะแนนต่อ เทียบกับคะแนน 100% ที่ กต.เผยแพร่

แพร่บนเว็บไซต์ในช่วงบ่ายวันที่ 28 มีนาคม 2562 ยังไม่พบว่า มีการเพิ่มหรือลดของคะแนนจนทำให้พรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งได้เปรียบหรือเสียเปรียบจนถึงขนาดที่เปลี่ยนแปลงผลการจัดตั้งรัฐบาลได้ ยกเว้นคะแนนที่ผิดปกติของจังหวัดสมุทรสาคร เขต 3 และกรุงเทพมหานคร เขต 5 เท่านั้น

ณัฐ เล่าสี่ห้วงสวกุล รองเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง แถลงข่าวช่วงบ่ายของวันที่ 25 มีนาคม 2562 ว่า ทาง กกต.ไม่ได้หยุดนับคะแนน การนับคะแนนเสร็จสิ้นแล้ว ส่วนที่เหลือเป็นขั้นตอนการรายงานผลเท่านั้น กกต.มีอำนาจที่จะไม่ประกาศผลได้ 17 เขตเลือกตั้งจากทั้งหมด 350 เขต จะประกาศเพียง 333 เขตก่อนก็ได้ สามารถเก็บคะแนนไว้ได้ 17 เขตที่มีสำนวนร้องเรียนคัดค้านการเลือกตั้ง

หากพิจารณาในประเด็นทางกฎหมาย ณัฐได้อธิบายถึงหลักการตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 มาตรา 127 ที่ว่า “มาตรา 127 ในการเลือกตั้งทั่วไปให้คณะกรรมการประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิก

สภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งได้เมื่อตรวจสอบเบื้องต้นแล้วมีเหตุอันควรเชื่อว่าผลการเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละเก้าสิบห้าของเขตเลือกตั้งทั้งหมด ซึ่งคณะกรรมการต้องตรวจสอบเบื้องต้นและประกาศผลการเลือกตั้งให้แล้วเสร็จโดยเร็ว แต่ต้องไม่ช้ากว่าหกสิบวันนับแต่วันเลือกตั้ง”

แต่ข้อมูลคะแนนที่ปรากฏไม่ได้เป็นเช่นนั้น ณัฐให้ข้อมูลไว้ว่า มีเรื่องร้องเรียนการทุจริตในหลายเขต รวม 110 คำร้อง ขณะเดียวกัน กกต.ก็ประกาศคะแนน 94% ของทั้ง 350 เขตไปแล้ว โดยไม่ได้คำนึงถึงว่า เขตนั้นมีเรื่องร้องเรียนหรือไม่ การประกาศคะแนน 94% จึงไม่ได้เกี่ยวข้องกับข้อร้องเรียนและความจำเป็นที่ กกต.ต้องตรวจสอบเหตุทุจริตก่อน ไม่ใช่การเก็บคะแนนไว้ 17 เขตเลือกตั้งหรือเก็บไว้บางเขตเลือกตั้ง แต่เป็นการเก็บคะแนนจากทุกเขตเลือกตั้งไว้น้อยแตกต่างกันไป ซึ่งไม่ใช่กรณีตามมาตรา 127 แต่เป็นไปตาม ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 ข้อ 169 ซึ่งไม่เกี่ยวกับการตรวจสอบทุจริต และระเบียบดังกล่าวก็ไม่ได้ให้เหตุผลไว้ด้วยว่า เหตุใดไม่ประกาศคะแนนทั้งหมดทันทีที่นับเสร็จสิ้น

เมื่อประกอบกับข้อเท็จจริงที่ปรากฏว่า บางเขตได้ประกาศคะแนนไปแล้วมากกว่า 94% ขณะที่บางเขตประกาศคะแนนน้อยมาก ยิ่งพิสูจน์ให้เห็นว่า กกต.ไม่ได้เพียงนับคะแนนเสร็จสิ้นแล้วแต่บอกสาธารณะเพียงแค่ 94% ตามที่กล่าวอ้าง แต่เห็นได้ว่า กกต.มีขั้นตอนการ “เลือก” คะแนนส่วนที่จะประกาศและไม่ประกาศของแต่ละเขตไม่เท่ากัน บางเขตเก็บคะแนนไว้ก่อนจำนวนมาก บางเขตเก็บคะแนนไว้ก่อนเพียงเล็กน้อยเท่านั้น โดยไม่มีคำอธิบายว่า กกต.ใช้เหตุผลใดเป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณา

และจากข้อเท็จจริงที่ปรากฏว่า มีผู้สมัคร 318 คน ซึ่งคิดเป็น 2.8% ของผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งหมด ที่คะแนนลดลงเมื่อประกาศคะแนน 100% และมีคะแนนรวมอย่างน้อย 4 เขต ที่รวมแล้วปรับลดลง จึงทำให้เห็นชัดเจนว่า กกต.ไม่เพียงใช้วิธีการนับคะแนนให้เสร็จเรียบร้อยทั้งหมดแล้วเลือกประกาศเพียง 94% ก่อน โดยรอประกาศส่วนที่เหลือในอีกสามวันถัดมาเท่านั้น แต่แสดงให้เห็นว่า ระหว่างช่วงเวลาสามวัน กกต.มีกระบวนการ “ทบทวน” และ “แก้ไข” คะแนนก่อนที่จะประกาศคะแนน 100% ต่อสาธารณะ โดยไม่มีคำอธิบายว่า มีมากแก่มากน้อยเพียงใดและเป็นเพราะสาเหตุใด

ส่วนคะแนนของผู้สมัครที่ไม่ได้ลดลงหรือเพิ่มขึ้นมากจนผิดสังเกต ก็ไม่ได้หมายความว่า จะไม่ถูกทบทวนหรือแก้ไขแต่อย่างใด เพียงแค่ไม่ปรากฏออกมาให้เห็นได้ชัดเจนเท่านั้น

โดยสรุป การประกาศเพียงคะแนน 94% ไม่ได้เป็นไปเพื่อตรวจสอบการทุจริตในบางเขต เลือกตั้งให้เรียบร้อยก่อน ซึ่งหากระบวนการนับคะแนน รวมคะแนน และรายงานคะแนน ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ก็ควรที่จะประกาศคะแนนทั้งหมด 100% ได้ทันทีที่นับเสร็จเลย โดยไม่จำเป็นที่ กกต.จะต้องเก็บคะแนนบางส่วนไว้เพื่อรอตรวจสอบในเรื่องใดอีก จากการพิจารณา คะแนนของการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2562 ยังไม่พบเหตุผลและความจำเป็นที่จะไม่ประกาศคะแนน 100% ในทันที แต่กลับพบ “เหตุสงสัย” หลายประการที่พรรคการเมืองและประชาชนอาจตั้งคำถามต่อ กกต.ได้ว่า ระหว่างเวลาสามวันเศษๆ นั้น มีการดำเนินการอย่างไร กับคะแนนกว่า 6% หรือคิดเป็น 2,178,186 คะแนน ซึ่งไม่อยู่ในความรับรู้ของสาธารณชน

บทสรุป และ ข้อเสนอแนะ

โดยสรุป จากการพิจารณาอัตราการเพิ่มขึ้นและลดลงของผลคะแนนการเลือกตั้ง จากข้อมูลตัวเลขที่ กกต.ส่งให้กับสื่อมวลชนแบบ Real Time พอจะพบข้อมูลที่อธิบายได้ว่า สาเหตุที่ผลรวมจำนวนที่นั่ง ส.ส.ของทั้งประเทศนั้นขึ้นๆ ลงๆ อยู่ตลอดคืนวันที่ 24 ต่อถึงช่วงสายของวันที่ 25 มีนาคม 2562 จนกระทั่งการประกาศผลคะแนน 100% ในช่วงบ่ายของวันที่ 28 มีนาคม 2562 ก็ยังมีความเปลี่ยนแปลงอยู่ เป็นเพราะการรายงานคะแนนจาก กกต.มีระบบที่คอย “จัดการ” คะแนนอย่างเป็นระบบก่อนส่งให้สื่อมวลชน รวมทั้งมีการปรับปรุงแก้ไขหลังการรายงานผลไปแล้วอย่างจริงจัง ไม่ใช่การรายงานผลคะแนนสดโดยตรงจากเจ้าหน้าที่ประจำหน่วยเลือกตั้งไปยังสื่อมวลชนแล้วประชาชนรับรู้ตามนั้น และระบบนี้เองก็ยังเป็นเหตุให้การรายงานผลคะแนนล่าช้ากว่าที่คาดหมายเอาไว้มาก โดยที่ กกต.ไม่เคยอธิบายขั้นตอนการทำงานเหล่านี้ต่อสาธารณะมาก่อน

จากการพิจารณาระบบการจัดการคะแนน และผลคะแนนที่ปรากฏออกมาในแต่ละช่วงเวลา ยังไม่พบรูปแบบการจัดการคะแนนที่ทำให้พรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่ง หรือฝักฝ่ายทางการเมืองใดได้รับประโยชน์เหนือกว่าคู่แข่งอย่างชัดเจนและเกิดขึ้นเป็นรูปแบบเดียวกันทั่วประเทศ และเนื่องจากข้อมูลที่มีอยู่ยังไม่เพียงพอ รายงานฉบับนี้จึงไม่ได้นำเสนอเพื่อชี้ให้เห็นว่ามีการทุจริตเชิงระบบในการรายงานผลคะแนนการเลือกตั้งครั้งนี้หรือไม่

อย่างไรก็ดี การศึกษาและทำความเข้าใจชุดตัวเลขของคะแนนเหล่านี้ยังต้องอาศัยพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับระบบวิธีการนับคะแนนและการรายงานผล รวมทั้งความรู้เกี่ยวกับพรรคการเมือง ผู้สมัครรับเลือกตั้ง และสถานการณ์ทางการเมืองในแต่ละเขตเลือกตั้งอีกมาก เพื่อประกอบการตีความตัวเลขที่ปรากฏออกมา เมื่อชุดตัวเลขเหล่านี้ถูกเผยแพร่สู่สาธารณะพร้อมกับรายงานฉบับนี้แล้ว จึงหวังว่าจะมีผู้นำ “ข้อมูลดิบ” ชุดนี้ไปศึกษาและตีความตัวเลขที่ปรากฏออกมาต่อไป ซึ่งรายงานฉบับนี้อาจเป็นเพียงแค่เอกสารนำทางเบื้องต้นสำหรับการศึกษาต่อเท่านั้น ข้อสรุปที่ผู้นำไปศึกษาจะค้นพบต่อไปอาจจะเหมือนหรือแตกต่างจากรายงานฉบับนี้ได้

หลังจากที่ผู้จัดทำรายงานฉบับนี้ ได้มีโอกาสศึกษาข้อมูลทั้งหมดแล้ว จึงมีข้อเสนอแนะต่อการทำงานของ กกต. ในอนาคต เพื่อให้การเลือกตั้งเกิดความโปร่งใส และให้ประชาชนเชื่อถือผลการเลือกตั้งได้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ดังนี้

1. ประธาน และกรรมการ กกต.ที่รับผิดชอบในระดับนโยบาย ควรทำหน้าที่สื่อสารกับประชาชน ถึงขั้นตอนการทำงานในการจัดการเลือกตั้งทุกระดับชั้นของ กกต. ตัวอย่างเช่น วิธีการกรอกข้อมูล การรายงานผลคะแนน โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบการจัดการคะแนนก่อนเผยแพร่ต่อสื่อมวลชน โดย กกต.ต้องเปิดเผยขั้นตอนการทำงาน หลักเกณฑ์การตรวจสอบและแก้ไขคะแนน รวมถึงรายชื่อเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดล่วงหน้าก่อนวันเลือกตั้ง และเปิดให้ตัวแทนของพรรคการเมืองร่วมสังเกตการณ์กระบวนการดังกล่าวได้ด้วย นอกจากนี้ เมื่อมีเหตุการณ์ไม่ปกติเกิดขึ้นในการนับคะแนนหรือรายงานผลคะแนน เช่น มีผู้สมัครที่ได้คะแนนสูงจนเกินไป หรือมีผู้สมัครที่ถูกปรับลดคะแนน กกต. ต้องเร่งตรวจสอบหาข้อเท็จจริงและอธิบายต่อผู้เกี่ยวข้องและต่อสาธารณะโดยเร็วที่สุด เพื่อลดข้อกังขาจากสังคม

2. หลักการเปิดผลคะแนนไม่เกินร้อยละ 95 ตามข้อ 169 ของ ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 ควรยกเลิกเสีย และเปลี่ยนเป็นการกำหนดให้ กกต.มีหน้าที่รายงานผลการนับคะแนนต่อสาธารณะแบบทันที โดยไม่มีคะแนน

ส่วนที่นับเสร็จแล้วแต่เก็บเอาไว้ก่อนเพื่อจะเปิดเผยภายหลังโดยไม่มีเหตุจำเป็น เพื่อลดข้อครหาที่อาจเกิดขึ้นต่อผลคะแนนที่ปรากฏออกมาและการทำงานของ กกต. เอง หรือหากจะมีการประกาศคะแนนเพียงบางส่วนก่อนก็ต้องมีหลักเกณฑ์ที่แน่ชัดว่า คะแนนส่วนที่จะประกาศล่าช้าไปนั้นมีสาเหตุมาจากเรื่องใดบ้าง และเมื่อประกาศคะแนนทั้งหมดแล้วก็ต้องชี้แจงได้ว่า ส่วนที่ล่าช้าไปนั้นมีกระบวนการดำเนินการอย่างไร

3. กกต. ควรจัดการเลือกตั้งโดยมีนโยบายเน้นการตรวจสอบและมีส่วนร่วมโดยประชาชน โดยพื้นฐานที่สุด คือ การสนับสนุนการสังเกตการณ์โดยประชาชน ตั้งแต่การสังเกตการณ์การลงคะแนน การจัดเก็บบัตรเลือกตั้งและหีบบัตรเลือกตั้ง การนับคะแนนที่หน้าหน่วยเลือกตั้ง โดย กกต. ต้องอำนวยความสะดวกให้ประชาชนถ่ายภาพและภาพเคลื่อนไหวเพื่อบันทึกเหตุการณ์ระหว่างการนับคะแนน และถ่ายภาพออร์दनับคะแนน รวมถึงเมื่อการเลือกตั้งเสร็จสิ้น กกต. ต้องรีบเผยแพร่ เอกสาร ส.ส. 5/18 ซึ่งใช้บันทึกคะแนนจากแต่ละหน่วยเลือกตั้งที่มีลายมือชื่อของกรรมการประจำหน่วยทุกคนกำกับอยู่ต่อสาธารณะโดยเร็วที่สุด โดยอาจใช้วิธีการถ่ายภาพหรือสแกนเอกสารเพื่อเผยแพร่บนเว็บไซต์ และปิดประกาศสำเนาไว้ ณ สำนักงาน กกต. หรือที่หน้าหน่วยเลือกตั้งด้วยก็ได้ เพื่อให้ “ประชาชนทุกคน” สามารถเข้าถึงและตรวจสอบผลคะแนนที่นับได้หน้าหน่วยเลือกตั้งกับคะแนนรวมสุดท้ายที่ กกต. ประกาศออกมาได้

